

Procesbevillingsnævnet

Årsberetning 2014

Procesbevillingsnævnet

Årsberetning 2014

Udgivet af:

Procesbevillingsnævnet

St. Kongensgade 1-3, 2. sal

1264 København K

Telefon 33 12 13 20

Hjemmeside: www.procesbevillingsnaevnet.dk

Fotograf:

Kristian Brasen

Peter Sørensen

Procesbevillingsnævnets årsberetninger fra årene 1996 til 2002 er kun i fysisk format. Årsberetningerne for årene 2003 til 2014 kan tillige findes på nævnets hjemmeside <http://www.procesbevillingsnaevnet.dk>

Indholdsfortegnelse

Forord	7
1 NÆVNETS ETABLERING, SAMMENSÆTNING OG SEKRETARIAT	8
1.1 Nævnets etablering	9
1.2 Nævnets afdeling for apeltilladelser	11
1.3 Nævnets afdeling for fri proces	12
1.4 Nævnets sekretariat	14
2 SAGSBEHANDLING	16
2.1 Forberedelse af nævnsbehandlingen	17
2.2 Nævnsbehandling	18
2.3 Underretning og aktindsigt	19
2.4 Produktivitet	20
2.4.1 Ansøgninger om apeltilladelse og klager over afslag på fri proces	20
2.4.2 Produktivitet pr. medarbejder	21
2.5 Nye regler i 2014 om apeltilladelser i civile sager	22
2.5.1 Ændringer i appelbegrænsningsreglerne pr. 1. februar 2014	22
2.5.2 Nye appelbegrænsningsregler pr. 1. juli 2014	23
2.5.2.1 Appel til landsret	23
2.5.2.2 Appel til Højesteret	24
2.5.3 Ansøgninger om apeltilladelse i 2014 efter de nye regler i civile sager	25
3 NÆVNETS VIRKSOMHED I 2014 I AFDELINGEN FOR APPELTILLADELSER	27
3.1 Generelt	28
3.1.1 Nævnsbehandlede sager i 2014	29
3.1.2 Sagsbehandlingstiden	34
3.1.3 Anmodning om genoptagelse	36
3.1.4 Anmodning om aktindsigt	37
3.2 Civile sager	38
3.2.1 2. instansbevillinger i civile sager	38
3.2.1.1 Ankesager	38
3.2.1.2 Kæresager	39
3.2.2 3. instansbevillinger i civile sager	41
3.2.2.1 Ankesager	41
3.2.2.2 Kæresager	43

3.3	Straffesager	44
3.3.1	2. instansbevillinger i straffesager	44
3.3.2	3. instansbevillinger i straffesager	46
3.3.2.1	Ankesager	46
3.3.2.2	Kæresager	49
4	KONKRETE SAGER, DER ER AFGJORT I 2014 I NÆVNETS AFDELING FOR APPELTILLADELSER...	50
4.1	Generelt	51
4.2	Civile sager	52
4.2.1	Civile ankesager	52
4.2.2	Civile kæresager	57
4.3	Straffesager	61
4.3.1	Anke i straffesager	61
4.3.2	Kære i straffesager	65
5	NÆVNETS VIRKSOMHED I 2014 I AFDELINGEN FOR FRI PROCES	70
5.1	Generelt	71
5.1.1	Nævnsbehandlede sager i 2014	72
5.1.2	Sagsbehandlingstiden	73
5.1.3	Anmodning om genoptagelse	75
5.1.4	Anmodning om aktindsigt	76
5.2	Fri proces til sager i 1. instans	77
5.2.1	Nævnets afgørelser efter retsplejelovens § 325	77
5.2.2	Nævnets afgørelser efter retsplejelovens § 328	78
5.2.3	Nævnets afgørelser efter retsplejelovens § 329	80
5.2.4	Nævnets afgørelser efter retsplejelovens § 336	81
5.3	Fri proces til appelsager	82
5.3.1	Nævnets afgørelser efter retsplejelovens § 325	82
5.3.2	Nævnets afgørelser efter retsplejelovens § 328	83
5.3.3	Nævnets afgørelser efter retsplejelovens § 329	84
5.3.4	Nævnets afgørelser efter retsplejelovens § 336	85
5.4	Klager over Civilstyrelsens afgørelser om afslag på genoptagelse	85
5.5	Klager over Civilstyrelsens afgørelser om aktindsigt	85
6	KONKRETE SAGER, DER ER AFGJORT I 2014 I NÆVNETS AFDELING FOR FRI PROCES	86
6.1	Generelt	87
6.2	Retsplejelovens § 325	87

6.2.1	Økonomiske betingelser for fri proces	87
6.3	Retsplejelovens § 328.....	88
6.3.1	Retsplejelovens § 328, stk. 1, jf. stk. 2, rimelig grund til at føre proces.....	88
6.3.2	Retsplejelovens § 328, stk. 3, formodningsreglen	91
6.3.3	Retsplejelovens § 328, stk. 4, nr. 1, erhvervsager	92
6.3.4	Retsplejelovens § 328, stk. 4, nr. 2, injuriersager	92
6.4	Retsplejelovens § 329.....	93
6.5	Retsplejelovens § 336.....	96
6.6	Genoptagelsessager	96
7	LITTERATUR	98
7.1	Litteratur om appeltilladelser	99
7.2	Litteratur om fri proces	102
8	BILAG.....	103
8.1	Retsplejelovens kapitel 1 a. Procesbevillingsnævnet	104
8.2	Bekendtgørelse nr. 1338 af 3. december 2007 om forretningsordenen for Procesbevillingsnævnet.....	105
8.3	Oversigt over bestemmelser i retsplejeloven mv. om meddelelse af appeltilladelse	108
8.4	Oversigt over bestemmelser i retsplejeloven om fri proces	117
8.5	Bekendtgørelse nr. 1245 af 22. oktober 2013 om fri proces	121

Forord

Procesbevillingsnævnet blev etableret pr. 1. januar 1996 og har fra starten haft til opgave at træffe afgørelse vedrørende ansøgninger om appeltilladelse til landsretten og til Højesteret i civile sager og i straffesager. Fra 2007 har nævnet endvidere været klageinstans i forhold til Civilstyrelsens afslag på fri proces. De to sagstyper behandles i to forskellige afdelinger, dels i en afdeling for appeltilladelser, dels i en afdeling for fri proces. Alle sager forberedes i et sekretariat, der er fælles for de to afdelinger.

Med indførelsen i 2014 af en række nye appelbegrænsningsregler i civile sager og med det generelt stigende sagsindtag i Procesbevillingsnævnets afdeling for appeltilladelser indtager nævnet i dag – i endnu højere grad end tidligere – en central rolle i domstolssystemets 'maskinrum'. Samtidig modtager Procesbevillingsnævnets afdeling for fri proces fortsat årligt et stort antal klager over Civilstyrelsens afslag på fri proces. Denne årsberetning omfatter en almindelig orientering om nævnets etablering, sammensætning og sekretariat. Der er desuden en statistisk del, der indeholder en lang række talmæssige opgørelser og grafiske illustrationer for sagerne i nævnet i 2014. Dette suppleres af en omtale af nogle konkrete sager, der har været behandlet i nævnets afdelinger.

Vi er nu midt i et nyt begivenhedsrigt år 2015 med mange interessante opgaver foran os. Vi skal bevare fokus og gøre os umage for fortsat at bidrage til at sikre det overordnede mål om, at retssystemets ressourcer bruges på de rigtige sager. Vi skal fortsat have respekt for de opgaver, vi skal løse, og vi skal udføre dem med høj faglig kvalitet. Vi skal opretholde en imødekommende og indlevende tilgang til sagerne, som skal behandles grundigt, men også så hurtigt og effektivt, som det er forsvarligt. Du kan læse mere om Procesbevillingsnævnets oprettelse, opgaver og organisation på nævnets hjemmeside www.procesbevillingsnaevnet.dk. Hjemmesiden bliver løbende opdateret med nyheder om afgørelser og anden relevant kommunikation om nævnets virksomhed.

Henrik Waaben
Formand

Hanne Kjærulff
Sekretariatschef

1 NÆVNETS ETABLERING, SAMMENSÆTNING OG SEKRETARIAT

1.1 Nævnets etablering

Procesbevillingsnævnet har siden 1. januar 1996 forestået behandlingen af ansøgninger om 2. og 3. instansbevillinger i civile sager og straffesager.

Procesbevillingsnævnet er oprettet ved lov nr. 390 af 14. juni 1995 om ændring af retsplejeloven (Oprettelse af et procesbevillingsnævn m.v.).

Ved lov nr. 1082 af 20. december 1995 om ændring af lov for Færøerne om rettens pleje, lov om rettens pleje i Grønland og forskellige andre lovbestemmelser om procesbevillinger (Ændringer som følge af oprettelsen af Procesbevillingsnævnet) gennemførtes de nødvendige konsekvensændringer i bestemmelser om procesbevillinger i særlovgivningen og i den særlige lovgivning for Grønland og Færøerne. Loven trådte i kraft for Danmark og Grønland den 1. januar 1996. Loven blev sat i kraft for Færøerne den 1. juli 1999 ved bekendtgørelse nr. 454 af 16. juni 1999.

Ved lov nr. 402 af 26. juni 1998 om ændring af retsplejeloven mv. (rekruttering af dommere m.v.) blev nævnet bevillingsmæssigt og administrativt henlagt under Domstolsstyrelsen.

Procesbevillingsnævnet fik med virkning fra 1. januar 2007 tillagt kompetencen til at behandle klager over Civilstyrelsens afslag på fri proces efter retsplejeloven. Den nye fri proces-ordning blev indført ved lov nr. 554 af 24. juni 2005 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Sagsomkostninger, retshjælp og fri proces).

Procesbevillingsnævnet består herefter af afdelingen for apeltilladelser og afdelingen for fri proces.

Ved lov nr. 538 af 8. juni 2006 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Politi- og domstolsreform) blev Procesbevillingsnævnets opgaver i afdelingen for apeltilladelser yderligere udvidet. Byretterne blev med virkning fra den 1. januar 2007 den almindelige førsteinstans i alle civile sager, således at fri anke til Højesteret kun vil kunne finde sted i de sager, der er henvist fra byret til landsret, og sager fra Sø- og Handelsretten. Ellers kræves nævnets tilladelse. Samtidig blev nævningesager med virkning fra 1. januar 2008 henlagt til behandling i byretten som 1. instans med

appeladgang til landsretten. Anke i straffesager til Højesteret kan herefter kun ske med Procesbevillingsnævnets tilladelse.

Med virkning fra den 1. juli 2010 (Lov nr. 536 af 26. maj 2010) er der indført hjemmel til at meddele begrænset 3. instansbevilling til Højesteret.

Der er i 2014 trådt en række nye regler om appelbegrænsning i civile sager i kraft. Der henvises i den forbindelse til afsnit 2.5 for en nærmere gennemgang af reglerne.

Lovreglerne om Procesbevillingsnævnets virksomhed er placeret i kapitel 1 a i retsplejeloven. Kapitlet er medtaget som bilag 8.1 til årsberetningen. Af forarbejderne til bestemmelserne (FT 1994/95, tillæg A, side 2956 og 2959) fremgår, dels at Procesbevillingsnævnet ikke er en del af domstolssystemet, dels at nævnet ikke er en del af den offentlige forvaltning, hvilket bl.a. indebærer, at nævnet ikke er omfattet af offentlighedsloven, forvaltningsloven og ombudsmandsloven. For nævnets virksomhed gælder dog bestemmelserne i persondataloven.

Procesbevillingsnævnets forretningsorden er senest blevet ændret i 2007 med virkning fra den 1. januar 2008. Den nugældende forretningsorden er bekendtgjort i Lovtidende ved bekendtgørelse nr. 1338 af 3. december 2007. Forretningsordenen er medtaget som bilag 8.2 til årsberetningen.

Som bilag 8.3 er desuden medtaget de bestemmelser i retsplejeloven, der på tidspunktet for årsberetningens udfærdigelse i 2015 gav hjemmel for apeltilladelser.

Som bilag 8.4 er medtaget de bestemmelser i retsplejeloven, der giver hjemmel for meddelelse af fri proces. Bilag 8.5 til årsberetningen er bekendtgørelse nr. 1245 af 22. oktober 2013 om de økonomiske betingelser for fri proces.

1.2 Nævnets afdeling for appeltilladelser

Procesbevillingsnævnets afdeling for appeltilladelser består af en højesteretsdommer (formand), en landsdommer, en byretsdommer, en advokat med møderet for Højesteret og en professor i retsvidenskab eller en anden jurist med særlig videnskabelig uddannelse. Beskikkelsen af de 4 førstnævnte medlemmer sker efter indstilling til justitsministeren fra henholdsvis Højesteret, landsretterne, Den Danske Dommerforening og Advokatrådet. Professoren beskikkes uden forudgående indstilling. Nævnets medlemmer kan kun afsættes efter de regler, der gælder for dommere, det vil sige af Den Særlige Klageret. Der bliver desuden beskikket en eller flere suppleanter for hvert af nævnets medlemmer. Medlemmerne og suppleanterne bliver beskikket for en periode på to år med mulighed for genbeskikkelse for yderligere to år.

Nævnets afdeling for appeltilladelser bestod i perioden 1. januar - 31. december 2014 af følgende 5 medlemmer:

- Højesteretsdommer Henrik Waaben
- Landsdommer Inge Neergaard Jessen
- Byretsdommer Martin Koch Clausen
- Advokat Per Magid
- Professor Jens Hartig Danielsen

Suppleanter for nævnsmedlemmerne:

- Højesteretsdommer Hanne Schmidt
- Landsdommer Dorte Jensen
- Byretsdommer Marianne Lund Larsen
- Advokat Henrik Stagetorn
- Advokat Jacob Goldschmidt
- Professor Niels Fenger
- Professor Ulla Neergaard

Professor Niels Fenger er med virkning fra 1. februar 2015 indtrådt som ordinært medlem i stedet for professor Jens Hartig Danielsen.

1.3 Nævnets afdeling for fri proces

Procesbevillingsnævnets afdeling for fri proces består af en landsdommer (afdelingsformand), en byretsdommer og en advokat. Beskikkelsen af de 3 medlemmer sker efter indstilling til justitsministeren fra henholdsvis landsretterne, Den Danske Dommerforening og Advokatrådet. Nævnets medlemmer og suppleanter kan kun afsættes efter de regler, der er gældende for dommere, det vil sige af Den Særlige Klageret. Der bliver desuden beskikket en eller flere suppleanter for hvert af nævnets medlemmer. Medlemmerne og suppleanterne bliver beskikket for en periode på to år med mulighed for genbeskikkelse for yderligere to år.

Nævnets afdeling for fri proces bestod i perioden 1. januar – 31. december 2014 af følgende 3 medlemmer:

- Landsdommer Lone Kerrn-Jespersen (afdelingsformand)
- Byretsdommer Kirsten Mathiesen
- Advokat Christian Dahlager

Suppleanter for nævnsmedlemmerne:

- Landsdommer Eva Staal
- Byretsdommer Knud Erik Schmidt
- Advokat Jeppe Søndergaard
- Advokat Birgitte Pedersen

I overensstemmelse med reglerne om beskikkelse er der den 1. januar 2015 sket en delvis udskiftning af medlemmer og suppleanter, således at byretsdommer Henriette Sartvin er ordinært medlem, byretsdommer Jeanett Bukhave er suppleant, advokat Asger Bagge-Jørgensen er ordinært medlem og Casper Gammelgaard Kaptain og Nikolaj Linneballe er indtrådt som suppleanter.

Der er desuden med virkning fra den 1. juli 2015 sket en yderligere udskiftning, således at landsdommer Thomas Jønler er ny afdelingsformand, og landsdommer Michael Kistrup er suppleant.

Sammensætning af nævnets afdeling for fri proces er med virkning fra 1. juli 2015 således følgende:

- Landsdommer Thomas Jønler (afdelingsformand)
- Byretsdommer Henriette Sartvin
- Advokat Asger Bagge-Jørgensen

Suppleanter for nævnsmedlemmerne:

- Landsdommer Michael Kistrup
- Byretsdommer Jeanett Bukhave
- Advokat Nikolaj Linneballe
- Advokat Casper Gammelgaard Kaptain

1.4 Nævnets sekretariat

Procesbevillingsnævnets bistås af et sekretariat, der antages af nævnets formand, jf. forretningsordenens § 1, stk. 3.

Sekretariatet bestod pr. 1. januar 2015 af følgende:

- Sekretariatschef Hanne Kjærulff
- Chefkonsulent Peter Juul Agergaard
- Chefkonsulent Kristian Seierøe
- Specialkonsulent Helene Mørkeberg Nielsen
- Specialkonsulent Anders Thøgersen
- Specialkonsulent Christian Sivert Brogaard
- Fuldmægtig Anne Kirstine Gørtz
- Fuldmægtig Stine Harkov Hansen
- Fuldmægtig Maibrit Friborg Davidsen
- Fuldmægtig Kirstine Mejer-Warnich
- Fuldmægtig Sofie-Amalie Greegaard Brandi
- Fuldmægtig Vivi Nedergaard Lambert
- Fuldmægtig Ulrich Vorstrup Rasmussen
- Fuldmægtig Joen Peder Sode
- Fuldmægtig Anne Hastrup
- Fuldmægtig Anna Rudolf
- Fuldmægtig Désirée Barslund Bøgelykke
- Fuldmægtig Hanna Maria Carlsson (pr. 1. marts 2015)
- Fuldmægtig Flemming Krog Bjerre (pr. 1. april 2015)
- Kontorleder Pernille Kær Jensen
- Kontorfuldmægtig Louise Christensen
- Kontor medarbejder Karin Kofoed Næsager
- Kontor medarbejder Pia Petersen
- Studentermedhjælper Katrine Lyngsø Østergaard (Orlov)
- Studentermedhjælper Suzanne Andersen
- Studentermedhjælper Christopher Dalgas
- Studentermedhjælper Niels Anker Toft (pr. 12. januar 2015)
- Studentermedhjælper Anne Katrine Østergaard (pr. 12. januar 2015)

Årsværksforbruget i Procesbevillingsnævnet var i 2014 på 20,7 årsværk.

Procesbevillingsnævnet pr. 1. januar 2015

2 SAGSBEHANDLING

2.1 Forberedelse af nævnsbehandlingen

Reglerne om Procesbevillingsnævnets sagsbehandling findes i retsplejelovens kapitel 1 a og i nævnets forretningsorden. Det fremgår af retsplejelovens § 25, at nævnet selv fastsætter sin forretningsorden.

Efter § 2 i forretningsordenen drager nævnets formand og afdelingsformand omsorg for sagernes forberedelse med bistand fra nævnets sekretariat. En ansøgning om appeltilladelse og klage over afslag på fri proces skal efter forretningsordenens § 3 være skriftlig og angive de grunde, som ansøgeren eller klageren vil påberåbe sig. Henvendelsen skal ledsages af kopi af den eller de afgørelser, som er truffet vedrørende sagen, samt kopier af dokumenter, der i øvrigt er af betydning for sagens afgørelse.

Beregning af ansøgnings- eller klagefristen sker i overensstemmelse med retsplejelovens regler om anke- og kærefriste, jf. forretningsordenens § 3, stk. 3. Nævnet kan i en sag om appeltilladelse se bort fra en fristoverskridelse, hvis retsplejelovens betingelser herfor er opfyldt. Ved en klage over afslag på fri proces kan nævnet se bort fra en fristoverskridelse, hvis denne er undskyldelig.

En ansøgning eller klage kan sendes til Procesbevillingsnævnet enten med mail eller post.

Ansøgninger eller klager skal være nævnets sekretariat i hænde senest kl. 15.00 den dag, ansøgnings- eller klagefristen udløber, jf. forretningsordenens § 3, stk. 3, 1. pkt.

Sekretariatet underretter efter forretningsordenens § 4 ansøgeren eller klageren om modtagelsen af henvendelsen. En nærmere orientering om behandling af sager i Procesbevillingsnævnet kan ses på Procesbevillingsnævnets hjemmeside (www.procesbevillingsnaevnet.dk).

Alle ansøgninger og klager visiteres af sekretariatschefen eller dennes stedfortræder så vidt muligt samme sag, som de bliver modtaget.

Ved ansøgninger om appeltilladelser tilstræber sekretariatet at gøre ansøgerne opmærksom på en eventuel mulighed for at appellere direkte i tilfælde, hvor dette er muligt, eller hvor det dog er tvivlsomt, om Procesbevillingsnævnets tilladelse er nødvendig.

Procesbevillingsnævnet medvirker som altovervejende hovedregel ikke ved oplysningen af de sager, der forelægges for nævnet.

Der bliver konkret taget stilling til, om en modpart skal anmodes om at fremkomme med eventuelle bemærkninger inden en nærmere angivet frist.

Formanden eller afdelingsformanden – i praksis sekretariatschefen - afgør efter forretningsordenens § 5, om akterne fra den forudgående behandling af sagen skal indhentes.

Nævnsbehandlingen i begge nævnets afdelinger er gratis for ansøgeren eller klageren, og hverken disse eller modparten kan blive pålagt sagsomkostninger i anledning af nævnsbehandlingen.

2.2 Nævnsbehandling

Nævnets afgørelser i afdelingen for appeltilladelser og i afdelingen for fri proces træffes efter forretningsordenens § 6 ved møder, der almindeligvis afholdes en gang om ugen. Nævnets behandling sker på grundlag af notater udarbejdet af sekretariatet for hver enkelt sag. Sagerne til behandling på mødet udsendes til medlemmerne ugedagen før. Hastende sager kan dog udsendes med kortere frist.

Nævnets møder er ikke offentlige, og sagens parter har ikke adgang til møderne, jf. forretningsordenens § 7, stk. 2.

I begge nævnets afdelinger deltager samtlige nævnsmedlemmer i møderne, det vil sige 5 medlemmer i afdelingen for appeltilladelser og 3 medlemmer i afdelingen for fri proces. I tilfælde af et medlems forfald indkaldes om muligt medlemmets suppleant. Har et eller flere medlemmer og disses suppleanter forfald, kan nævnet træffe beslutning, hvis henholdsvis 3 medlemmer i afdelingen for appeltilladelser og 2 medlemmer i afdelingen for fri proces er til stede, jf. forretningsordenens § 11, stk. 1, og § 14, stk. 1.

Beslutninger træffes af nævnet ved almindelig stemmeflerhed, jf. forretningsordenens § 11, stk. 2, og § 14, stk. 2. I afdelingen for appeltilladelser er formandens stemme afgørende i tilfælde af stemmelighed. I afdelingen for fri proces kræves enighed, hvis afgørelsen alene træffes af 2 medlemmer.

Nævnets afdeling for appeltilladelser har ikke i øvrigt fundet det hensigtsmæssigt at benytte den i retsplejelovens § 25, stk. 2, givne adgang til at afgøre sagerne med 3-mandsnævn bestående af en dommer, en advokat og en universitetslærer.

I forretningsordenens § 8 er fastsat, at formanden henholdsvis afdelingsformanden uden forelæggelse for nævnet kan tage stilling til behandlingen af henvendelser, som falder uden for nævnets kompetence. Formanden og afdelingsformanden kan herudover i særlige grupper af tilfælde i henhold til skriftlige retningslinjer, fastsat af nævnet ved enstemmig beslutning, træffe afgørelse på nævnets vegne uden forelæggelse for nævnet.

Nævnets afdeling for apeltilladelser og afdeling for fri proces har bemyndiget formanden og afdelingsformanden til at afgøre visse sagstyper. Bemyndigelsen til formanden og afdelingsformanden omfatter bl.a. genoptagelsesanmodninger, når der ikke er grundlag for at genoptage behandling af sagen, idet der ikke foreligger nye væsentlige oplysninger.

2.3 Underretning og aktindsigt

Nævnets afgørelse meddeles efter forretningsordenens § 17 ansøgeren eller klageren uden angivelse af, hvilke medlemmer der har deltaget i sagens behandling, og hvordan de har stemt. Efter begæring bliver det oplyst, hvem der har deltaget i sagens behandling.

I sager vedrørende apeltilladelser sender nævnet også afgørelsen i kopi til orientering til en modpart, der er underrettet eller hørt i anledning af ansøgningen. I sager om fri proces sker dette kun, hvis modparten i selve retstvisten rent undtagelsesvist er blevet hørt i forbindelse med klagen.

I sager vedrørende apeltilladelser bliver der tillige givet underretning til den eller de retter, der har truffet afgørelse i sagen. Hvis der meddeles tilladelse til anke eller kære til Højesteret, underrettes – som udgangspunkt – udgiver af Ugeskrift for Retsvæsen, Karnov Group Denmark A/S. I sager vedrørende fri proces bliver der tillige givet underretning til Civilstyrelsen.

Som forudsat i forarbejderne til lovgivningen om Procesbevillingsnævnets virksomhed begrundes nævnets afgørelser kun med henvisning til indholdet af de bestemmelser, der giver hjemmel for meddelelse af apeltilladelse eller fri proces. En særlig bestemmelse herom er optaget i forretningsordenens § 17, stk. 2.

Efter forretningsordenens § 18 meddeles aktindsigt af formanden eller afdelingsformanden i overensstemmelse med retsplejelovens §§ 41-41 h, 255 a og 729 a-729 d med de

fornødne tillempler. Begæring om indsigtsret fra den registrerede i medfør af lov om behandling af personoplysninger behandles efter lovens §§ 31-34.

2.4 Produktivitet

2.4.1 Ansøgninger om appeltilladelse og klager over afslag på fri proces

I nedenstående tabel ses udviklingen i antal ordinære sager – appeltilladelser – i perioden 2010-2014:

	2010	2011	2012	2013	2014
Uafsluttede sager fra året før	175	120	181	269	295
Antal modtagne sager	1.340	1.401	1.582	1.667	1.848
Antal afsluttede sager	1.395	1.340	1.494	1.641	1.647
Uafsluttede sager ved årets udgang	120	181	269	295	496

I nedenstående tabel ses udviklingen i antal ordinære sager – fri proces – for 2010-2014:

	2010	2011	2012	2013	2014
Uafsluttede sager fra året før	255	223	215	131	219
Antal modtagne sager	1.268	1.147	1.170	1.081	1.126
Antal afsluttede sager	1.300	1.155	1.254	993	1.186
Uafsluttede sager ved årets udgang	223	215	131	219	162

2.4.2 Produktivitet pr. medarbejder

Produktiviteten pr. medarbejder er for 2014 – tilsvarende som i 2007-2013 – beregnet med udgangspunkt i det samlede antal sager i afdelingen for appeltilladelser og afdelingen for fri proces. For at kunne foretage en sammenligning af tallene for produktivitet gennem en 5-årig periode indgår antal sager for anmodninger om genoptagelse og anmodninger om aktindsigt *ikke* i nedenstående skema. Antallet af årsværk omfatter samtlige medarbejdere i Procesbevillingsnævnets sekretariat, herunder også ansatte studentermedhjælpere.

Udviklingen i antal afsluttede sager pr. årsværk 2010-2014

	2010	2011	2012	2013	2014
Antal afsluttede sager – appel	1.395	1.340	1.494	1.641	1.647
Antal afsluttede sager – fri proces	1.300	1.155	1.254	993	1.183
Antal afsluttede sager i alt	2.695	2.495	2.748	2.634	2.830
Antal årsværk*	22,0	20,0	20,3	20,2	20,7
Antal afsluttede sager pr. årsværk	122,5	124,8	135,4	130,4	136,7

* I antal årsværk er fratrukket barselsorlov, langtidssygdom og anden orlov.

Der har i de 3 seneste år været en stigning i produktiviteten pr. medarbejder. Det er nævnets mål, at der årligt skal afsluttes mindst 135 sager pr. årsværk. Det skal i forbindelse med opgørelsen af produktiviteten både for 2014 og for tidligere år tages i betragtning, at der ikke indgår alle former for administration og varetagelse af øvrige opgaver.

Det bemærkes, at Procesbevillingsnævnet i opgørelsen af produktiviteten ikke foretager en såkaldt vægtning af sagerne.

2.5 Nye regler i 2014 om appeltilladelser i civile sager

Procesbevillingsnævnet fik i 2014 kompetence til at behandle ansøgninger om appeltilladelse i civile sager i en række nye tilfælde som følge af, at der ved lovændringer med virkning fra henholdsvis februar og juli 2014 blev indført nye regler om behandling af civile sager.

2.5.1 Ændringer i appelbegrænsningsreglerne pr. 1. februar 2014

Med virkning fra 1. februar 2014 er der indført nye regler om blandt andet sagstilgangen til Højesteret, jf. lov nr. 84 af 28. januar 2014 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love.

Loven indeholder følgende ændringer af retsplejeloven, som har betydning for Procesbevillingsnævnets virksomhed:

Hjemlen for Procesbevillingsnævnet til at meddele tilladelse til kære af visse kendelser og beslutninger, der er afsagt af Sø- og Handelsretten, er ændret til en ny regel i retsplejelovens § 392 a, stk. 2, hvorefter kære af Sø- og Handelsrettens kendelser og beslutninger med Procesbevillingsnævnets tilladelse sker til landsretten, og således ikke som hidtil til Højesteret.

Bestemmelsen om særskilt anke af landsrettens eller Sø- og Handelsrettens afgørelse om sagsomkostninger i domme er ændret fra rpl. § 368, stk. 5, til § 368, stk. 8, alene med den indholdsmæssige forskel vedrørende Sø- og Handelsrettens afgørelser, som følger af de samtidige nye bestemmelser i § 368, stk. 9, jf. stk. 4-6, om Højesterets kompetence til at bestemme, om betingelserne for anke til Højesteret er opfyldt, og i modsat fald at anken i stedet kan indbringes for landsretten.

Derudover er der med den nye lov i forhold til hjemlerne for appeltilladelse foretaget enkelte konsekvensrettelser.

Procesbevillingsnævnet har anvendt de ændrede bestemmelser ved behandlingen af ansøgninger om tilladelse til appel af afgørelser, som er truffet af retten den 1. februar 2014 eller derefter.

2.5.2 Nye appelbegrænsningsregler pr. 1. juli 2014

Med virkning fra 1. juli 2014 er der indført nye regler om civile sagers behandling, jf. lov nr. 737 af 25. juni 2014 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love.

Ved loven er der indført nye regler om civile sagers behandling, som blandt andet betyder ændring af appelgrænsen og andre nye regler om appelbegrænsning i civile sager.

Loven indeholder følgende ændringer af retsplejeloven og enkelte andre love, som har betydning for Procesbevillingsnævnets virksomhed, og hvor appel til en højere instans kræver Procesbevillingsnævnets tilladelse:

2.5.2.1 Appel til landsret

20.000 kr. reglen

De hidtil gældende appelbegrænsningsregler med en beløbsgrænse på 10.000 kr. er blevet ændret til 20.000 kr. Det drejer sig om

- anke af byrettens domme, jf. retsplejelovens § 368, stk. 1, 2. pkt.
- kære af byrettens kendelser og beslutninger om sagsomkostninger, jf. retsplejelovens § 389, stk. 2
- kære af bestemmelser i byretsdomme om sagsomkostninger, jf. § 391, stk. 1
- kære af fogedrettens afgørelser om udlæg, jf. § 584, stk. 2
- kære af fogedrettens afgørelser om sagsomkostninger, jf. § 584 a, stk. 1

Som noget nyt er der tilsvarende indført appelbegrænsningsregler med en beløbsgrænse på 20.000 kr. i følgende situationer:

- kære af afgørelser om ophævelse af sagsomkostninger, jf. retsplejelovens § 389, stk. 2, 2. pkt., § 391, stk. 1, 2. pkt. og § 584 a, stk. 1, 2. pkt.
- kære af beslutninger efter retsplejelovens § 334, stk. 4, om salær, jf. retsplejelovens § 389, stk. 3 og § 584 a, stk. 3
- kære af skifterettens kendelser og beslutninger om sagsomkostninger i konkursretlige sager, jf. konkurslovens § 248, stk. 2, 2. pkt., jf. retsplejelovens § 389, stk. 2

Afgørelser under hovedforhandlingen eller dennes forberedelse

Som noget nyt kan kære fra byret til landsret af kendelser og beslutninger, der afsiges under hovedforhandlingen eller under dennes forberedelse, kun ske med Procesbevillingsnævnets tilladelse, jf. retsplejelovens § 389 a.

Delafgørelser

Ligeledes som noget nyt kan appel til landsret af delafgørelser efter reglerne i retsplejelovens § 253 kun ske med tilladelse fra Procesbevillingsnævnet. Det drejer sig om

- byrettens delafgørelser (anke/kære), jf. retsplejelovens § 253, stk. 4
- Sø- og Handelsrettens delafgørelser (kære), jf. retsplejelovens § 392 a, stk. 1, jf. § 253, stk. 4

Sager om tvangsanbringelse mv.

Endelig kan anke fra byret til landsret i sager om tvangsanbringelse af børn mv. nu kun ske med tilladelse fra Procesbevillingsnævnet, jf. lov om social service § 171.

2.5.2.2 Appel til Højesteret

Delafgørelser

Som noget nyt kan appel til Højesteret af delafgørelser efter reglerne i retsplejelovens § 253 kun ske med tilladelse fra Procesbevillingsnævnet. Det drejer sig om

- landsrettens delafgørelser i en sag, der behandles af landsretten som 1. instans (kære), jf. retsplejelovens § 392, stk. 1, jf. § 253, stk. 4
- landsrettens delafgørelser i en sag, der behandles af landsretten som 2. instans (anke), jf. retsplejelovens § 253, stk. 4 (jf. tillige § 371)
- landsrettens delafgørelser i en sag, der behandles af landsretten som 2. instans (kære), jf. retsplejelovens § 392, stk. 3, 3. pkt., jf. § 253, stk. 4, (jf. tillige § 392, stk. 3, 1. og 2. pkt.)

Afvisning af en sag i landsretten

Som noget nyt kan kære af landsrettens dom om afvisning efter den nye regel i retsplejelovens § 368 a ske med Procesbevillingsnævnets tilladelse, jf. retsplejelovens § 391, stk. 4.

Ansøgningsfrister

De hidtil gældende ansøgningsfrister til Procesbevillingsnævnet på 8 uger er ændret til 4 uger. Det drejer sig om

- Ansøgning om anke af landsrettens dom, jf. retsplejelovens § 371, stk. 2, 1. pkt.
- Ansøgning om kære af landsrettens afgørelse i en fogedretlig kæresag, jf. retsplejelovens § 585, stk. 2, 1. pkt.

Derudover er der med den nye lov foretaget en række konsekvensrettelser.

Procesbevillingsnævnet har anvendt de ændrede bestemmelser ved behandlingen af ansøgninger om tilladelse til appel af afgørelser, som er truffet af retten den 1. juli 2014 eller derefter.

2.5.3 Ansøgninger om appeltilladelse i 2014 efter de nye regler i civile sager

Som det fremgår af de talmæssige opgørelser i årsberetningen, har Procesbevillingsnævnet i 2014 oplevet et rekordstort antal modtagne ansøgninger på samlet 1.848 sager om appeltilladelser i nævnets afdeling for appeltilladelser. Dette skyldes de nye regler om appelbegrænsning fra byret til landsret i civile sager. Alene i 2014 har nævnet således modtaget 218 sager efter de nye regler, hvoraf 118 sager blev afgjort inden årets udgang.

Procesbevillingsnævnet forventer i 2015 at modtage et betydeligt større antal sager efter de nye regler fra 2014 i civile sager, eftersom reglerne først for alvor slår igennem nu.

Årsberetningen indeholder i afsnit 3.2 en nærmere talmæssig opgørelse af civile sager, herunder af disse typer sager afgjort i 2014.

Ud af de 218 modtagne sager angik ikke mindre end 123 sager ansøgning om kæretiladelse fra byret til landsret efter den nye kæretiladelsesregel i retsplejelovens § 389 a. Retsplejelovens § 389 a, stk. 1, bestemmer, at kendelser og andre beslutninger, der afsiges af byretten under hovedforhandlingen eller under dennes forberedelse, ikke kan kæres uden Procesbevillingsnævnets tilladelse. En sådan tilladelse kan meddeles, hvis kendelsen eller

beslutningen angår spørgsmål af væsentlig betydning for sagens forløb eller af afgørende betydning for parten, og der i øvrigt er anledning til at lade afgørelsen prøve af landsretten som 2. instans.

Disse sager har angået byrettens afgørelser vedrørende eksempelvis spørgsmål om henvisning af en sag, opsættende virkning, syn og skøn, vidneførelse, edition, forelæggelse for en administrativ myndighed, udsættelse, genoptagelse mv.

Bestemmelsen i retsplejelovens § 389 a har desuden givet anledning til en række spørgsmål vedrørende selve anvendelsesområdet for bestemmelsen.

Landsretterne har indtil nu haft lejlighed til at træffe en række rene processuelle afgørelser om afgrænsning af bestemmelsen i rpl. § 389 a. Landsretterne har truffet afgørelse om byrettens afgørelser i civile sager om tilfælde, der både falder inden for og uden for § 389 a. Vedrørende nogle af disse områder synes der at være en noget uensartet praksis, ligesom flere af landsretternes afgørelser giver anledning til spørgsmål, herunder for så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt man skal anvende en strikt ordlydsfortolkning eller i højere grad foretage en fortolkning i lyset af forarbejderne.

Procesbevillingsnævnet meddelte i november og december 2014 tilladelse til kære til Højesteret af spørgsmålet om anvendelsesområdet for § 389 a vedrørende henholdsvis afgørelse om opsættende virkning og nogle afgørelser vedrørende genoptagelse efter afsagt udeblivelsesdom. Højesteret har truffet afgørelse i april 2015 i disse sager, som er nærmere omtalt i årsberetningen side 59-61.

Procesbevillingsnævnet har desuden den 15. maj 2015 meddelt appeltilladelse til Højesteret i yderligere to sager om anvendelsesområdet for § 389 a vedrørende henholdsvis byrettens afgørelse om midlertidig forældremyndighed og byrettens afgørelse i forbindelse med en sag om isoleret bevisoptagelse.

Om afgrænsning af anvendelsesområdet for § 389 a se også artiklen af Kristian Seierø og Hanne Kjærulff på Procesbevillingsnævnets hjemmeside www.procesbevillingsnaevnet.dk. Artiklen analyserer, hvornår kære af byrettens beslutning eller kendelse i en civil sag kan ske direkte til landsretten, og hvornår tilladelse til kære skal søges hos Procesbevillingsnævnet efter § 389 a. Procesbevillingsnævnet har endvidere meddelt kæretilladelse til Højesteret vedrørende afgrænsning af selve anvendelsesområdet for enkelte andre af de nye regler. Højesteret har endnu ikke truffet afgørelse i disse sager, som i øvrigt er nærmere omtalt på nævnets hjemmeside.

3 NÆVNETS VIRKSOMHED I 2014 I AFDELINGEN FOR APPELTILLADELSER

3.1 Generelt

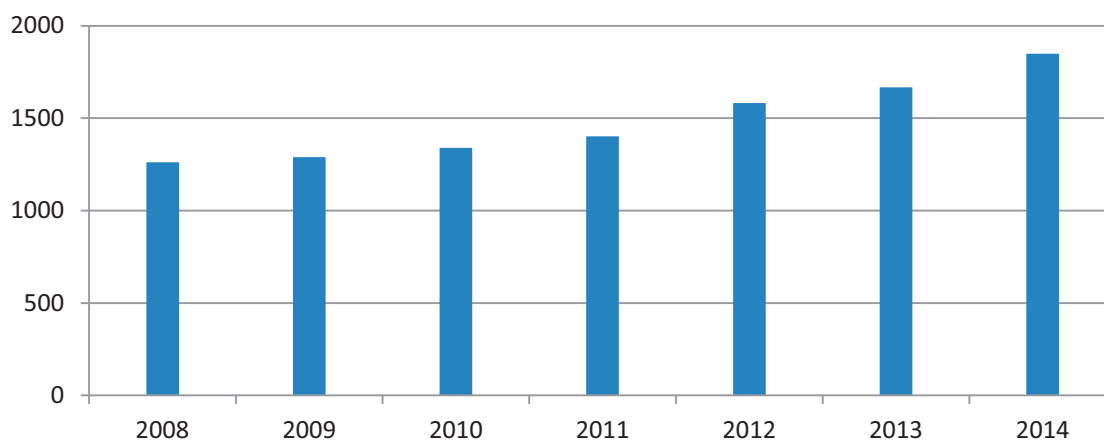
Nævnet har i 2014 afholdt 40 møder i afdelingen for appeltilladelser.

Den 1. januar 2014 var 295 sager uafsluttede.

Nævnet har i 2014 modtaget 1.848 sager om appeltilladelse.

År	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Antal sager	1.261	1.289	1.340	1.401	1.582	1.667	1.848

Her er de modtagne sager fra 2008 til 2014 illustreret i et søjlediagram:

Tallene viser et støt stigende antal modtagne sager i perioden 2008-2014. Der har været en stigning på 181 flere modtagne sager i 2014 i forhold til 2013 på grund af de nye regler om appelbegrænsning i civile sager, der blev indført med virkning fra 1. juli 2014. Se herom nærmere afsnit 2.5 og 3.2.

Der er i 2014 blevet afsluttet 1.647 sager. Heraf er 263 sager blevet afgjort uden nævnsbehandling (tilbagekaldt, videresendt til anden myndighed, afvist som faldende uden for nævnets kompetence herunder overskridelse af absolut ansøgningsfrist mv.).

Der var herefter den 31. december 2014 496 uafsluttede sager.

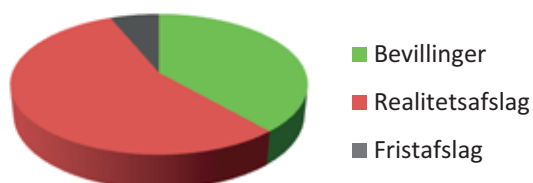
3.1.1 Nævnsbehandlede sager i 2014

Nævnet har i 2014 afgjort 1.384 sager, der fordeler sig således:

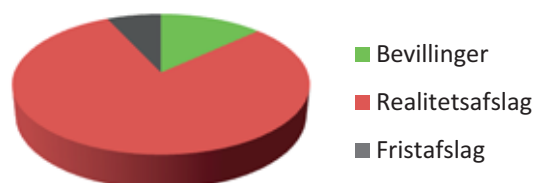
	Bevillinger	Realitetsafslag	Fristafslag	i alt
2. instans civile sager	111	159	42	312
3. instans civile sager	82	498	43	623
2. instans straffesager	49	63	19	131
3. instans straffesager	41	266	11	318

Nedenfor er den talmæssige fordeling grafisk gengivet:

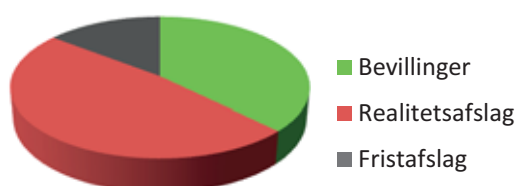
2. instans civile sager

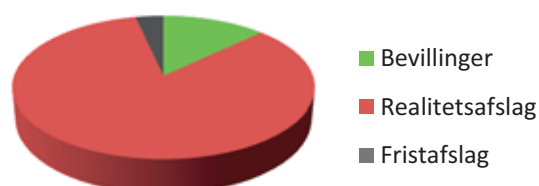
3. instans civile sager

2. instans straffesager

3. instans straffesager

Sagerne fordeler sig således på henholdsvis anke og kære:

	Bevillinger	Realitetsafslag	Fristafslag	I alt
2. instans civile sager (anke)	35	47	8	90
2. instans civile sager (kære)¹	76	112	34	222
3. instans civile sager (anke)²	34	256	17	307
3. instans civile sager (kære)³	48	242	26	316
2. instans straffesager	49	63	19	131
3. instans straffesager (anke)⁴	15	163	8	186
3. instans straffesager (kære)	26	103	3	132

¹ Under denne kategori er medtaget sager efter § 389 a, der er blevet meddelt afslag under henvisning til overskridelse af den absolutte frist på 2 uger efter retsplejelovens § 389 a, stk. 2.

² I gruppen med 3. instans civile ankesager er medtaget sagstyper, hvor appel til Højesteret i sager, der behandles af landsretten og Sø- og Handelsretten som 1. instans og af landsretten som 2. instans, kræver Procesbevillingsnævnets tilladelse ved særskilt anke af sagsomkostninger i domme jf. retsplejelovens § 368, stk. 8 (indtil 1. februar 2014 § 368, stk. 5).

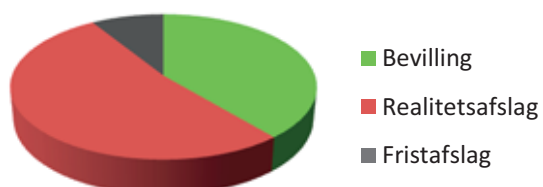
³ I gruppen med 3. instans civile kæresager er medtaget sagstyper, hvor appel til Højesteret af kendelser og beslutninger afsagt i en sag, der behandles af landsretterne som 1. instans, kræver Procesbevillingsnævnets tilladelse, jf. retsplejelovens § 392, stk. 3, (indtil 1. februar 2014 § 392, stk. 2).

Der er i 3 kæresager meddelt begrænset bevilling.

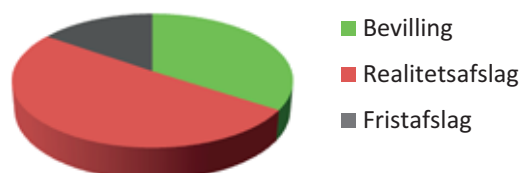
⁴ Der er i 2 ankesager meddelt begrænset bevilling.

Nedenfor er fordelingen af afgjorte 2. instans civile sager og straffesager samt 3. instans civile sager og straffesager grafisk angivet på henholdsvis anke- og kæresager:

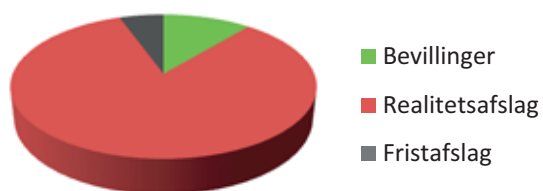
2. instans civile sager anke

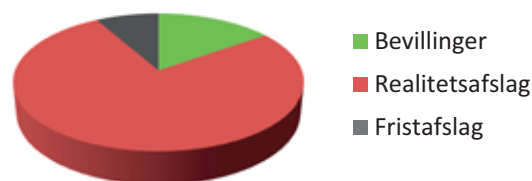
2. instans civile sager kære

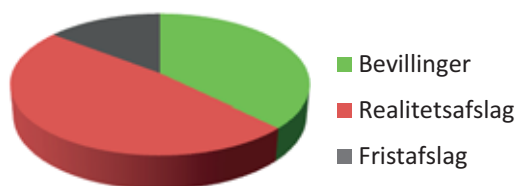
3. instans civile sager anke

3. instans civile sager kære

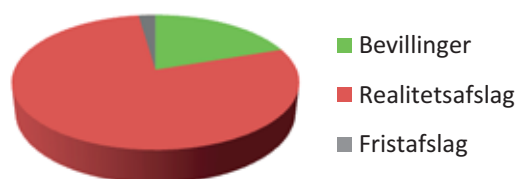
2. instans straffesager

3. instans straffesager anke

3. instans straffesager kære

En undersøgelse af udviklingen i antallet af afgjorte sager i årene 2008 til 2014 fremstår således:

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Antal afgjorte sager	1.099	1.075	1.247	1.164	1.266	1.413	1.384
2. instans civile sager	160	187	182	157	181	246	312
Bevillinger	70	78	59	81	61	100	111
Realitetsafslag	70	86	97	55	108	131	159
Fristafslag	20	23	26	21	12	15	42
3. instans civile sager	542	525	617	576	622	685	623
Bevillinger	80	69	92	81	51	74	82
Realitetsafslag	421	419	500	466	547	594	498
Fristafslag	41	37	25	29	24	17	43
2. instans straffesager	100	96	114	108	128	145	131
Bevillinger	30	29	46	44	56	57	49
Realitetsafslag	53	51	57	54	66	72	63
Fristafslag	17	16	11	10	6	16	19
3. instans straffesager	297	269	334	323	335	337	318
Bevillinger	50	37	71	64	38	39	41
Realitetsafslag	226	216	246	249	283	286	266
Fristafslag	21	16	17	10	14	12	11

En undersøgelse af antallet af henholdsvis anke- og kæretilladelser til Højesteret i forhold til antallet af realitetsbehandlede ansøgninger i årene 2008 til 2014 har givet følgende resultat:

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
3. instans civile sager (anke)¹							
Ansøgninger efter rpl. § 371	234	213	266	233	247	279	267
Bevillinger efter rpl. § 371	40	28	34	30	21	36	32
Bevillingsandel i hele procent	17 %	13 %	13 %	13 %	9 %	13 %	12 %
Ansøgninger efter rpl. § 368, stk. 8²	13	24	18	34	18	24	23
Bevillinger efter rpl. § 368, stk. 8	1	1	3	3	1	2	2
Bevillingsandel i hele procent	8 %	4 %	17 %	9 %	6 %	8 %	9 %
3. instans civile sager (kære)³							
Ansøgninger	254	251	308	280	333	365	290
Bevillinger	39	40	55	48	29	36	48
Bevillingsandel i hele procent	15 %	16 %	18 %	17 %	9 %	10 %	17 %
3. instans straffesager (anke)							
Ansøgninger	170	157	155	180	214	156	178
Bevillinger	28	28	23	39	18	20	15
Bevillinger i hele procent	16 %	18 %	15 %	22 %	8 %	13 %	8 %
3. instans straffesager (kære)							
Ansøgninger	106	96	162	133	107	169	129
Bevillinger	22	9	48	25	20	19	26
Bevillingsandel i hele procent	21 %	9 %	30 %	19 %	19 %	11 %	20 %

¹ I gruppen med 3. instans civile ankesager er medtaget ansøgninger og bevillinger efter følgende hjemler, hvor kriteriet for at meddele tilladelse til anke til Højesteret ligesom i retsplejelovens § 371 er, at sagen er af principiel karakter:

- Konkurslovens § 254, jf. retsplejelovens § 371
- Retsplejelovens § 475, stk. 3, jf. § 371
- Færøernes retsplejelov
- Grønlands retsplejelov

² Efter retsplejelovens § 368, stk. 8, (tidligere § 368, stk. 5) kan Procesbevillingsnævnet meddele tilladelse til særskilt anke til Højesteret af bestemmelser om sagsomkostninger i domme afsagt af landsretterne eller Sø- og Handelsretten, såfremt afgørelsen herom er af principiel karakter.

³ I gruppen med 3. instans civile kæresager er udover ansøgninger om appeltilladelse vedrørende landsrettens delafgørelser medtaget ansøgninger og bevillinger efter følgende hjemler, hvor kriteriet for at meddele tilladelse til kære til Højesteret ligesom i retsplejelovens § 392, stk. 3, (tidligere § 392, stk. 2) er, at sagen er af principiel karakter:

- Konkurslovens § 254, jf. retsplejelovens § 392, stk. 2 (nu § 392, stk.3)
- Retsplejelovens § 253, stk. 4, jf. § 392, stk. 2 (nu § 392, stk. 3)
- Retsplejelovens § 391, stk. 3
- Retsplejelovens § 585
- Dødsboskiftelovens § 105, jf. retsplejelovens § 392, stk. 2 (nu § 392, stk. 3)
- Straffuldbyrdelseslovens § 121, jf. retsplejelovens § 392, stk. 2 (nu § 392, stk. 3)
- Færøernes retsplejelov
- Grønlands retsplejelov

3.1.2 Sagsbehandlingstiden

Procesbevillingsnævnet foretager årligt en opgørelse af sagsbehandlingstiden i nævnets afdeling for appeltilladelser og i afdelingen for fri proces. Før 2011 blev den gennemsnitlige sagsbehandlingstid beregnet ud fra antal afsluttede sager i oktober kvartal. Fra 2011 er sagsbehandlingstiden beregnet ud fra antal afsluttede sager over hele året.

En opgørelse over sagsbehandlingstiden for 2014 (1.647 sager) i afdelingen for appeltilladelser sammenlignet med årene 2008 – 2013 giver følgende resultat:

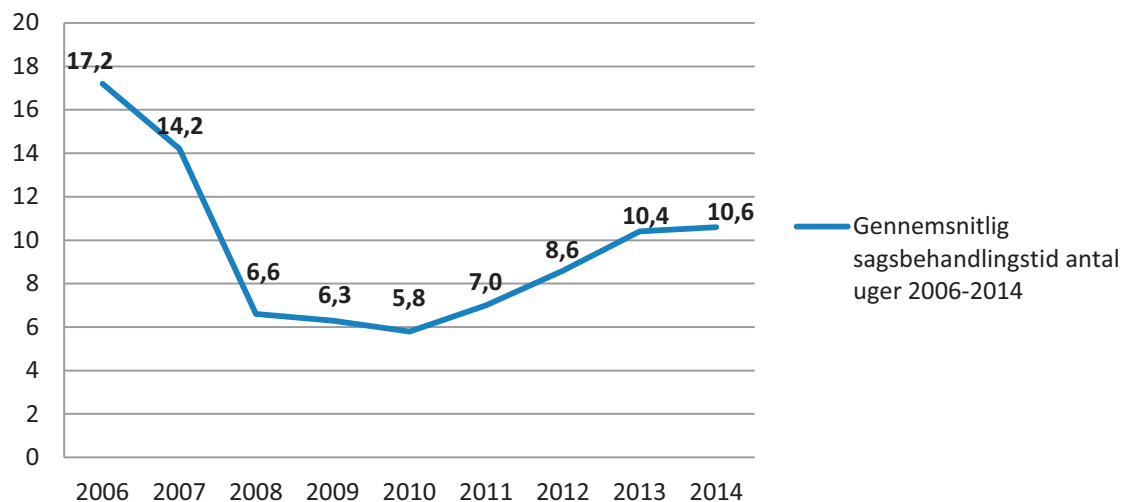
Andel afsluttede sager i %	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Under 4 uger	36	36	35	31	26	15	19
Under 6 uger	55	57	62	50	38	31	30
Under 8 uger	72	72	77	66	48	42	42
Under 10 uger	82	85	87	77	59	51	51
Under 12 uger	89	90	92	83	69	62	58
Under 14 uger	92	94	95	88	79	71	66
Under 16 uger	93	96	97	92	87	78	74
Alle	100	100	100	100	100	100	100
Antal sager i alt	425	337	411	1.340	1.494	1.641	1.647

Det bemærkes, at der i sagsbehandlingstiden indgår den tid, som er medgået til kontradiktion og indhentelse af nødvendige bilag fra ansøgeren, retterne mv.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i afdelingen for appeltilladelser er i 2014 på 10,6 uger. Der er således tale om en stigning på 0,2 uger i forhold til 2013, hvor den gennemsnitlige sagsbehandlingstid var på 10,4 uger. Som det fremgår af grafen side 35, var sagsbehandlingstiden i perioden 2008-2011 kortere end i 2012 – 2014.

Stigningen skyldes navnlig en markant årlig forøgelse af antallet af modtagne sager i årene 2012 - 2014 i forhold til tidligere år samtidig med, at årsværksforbruget har været konstant. Se herom også afsnit 2.4 om produktivitet.

Gennemsnitlig sagsbehandlingstid antal uger 2006-2014

Det er nævnets mål, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid ikke overstiger 10 uger. Nævnet vil i 2015 have fokus på at fastholde sagsbehandlingstiden på ca. 10 uger. Det bemærkes i den forbindelse, at tallet for indkomne appelsager i 2015 forventes at stige betragteligt.

3.1.3 Anmodning om genoptagelse

Det bemærkes, at nævnets behandling af sager om anmodning om genoptagelse og af sager om anmodning om aktindsigt indtil 1. januar 2012 blev journaliseret under den tidligere sag. Med virkning fra 1. januar 2012 har nævnet journaliseret anmodning om genoptagelse og anmodning om aktindsigt i særskilte sager.

Procesbevillingsnævnets afdeling for appeltilladelser har således udover de ovenfor nævnte antal sager på 1.848 i 2014 modtaget 84 anmodninger om genoptagelse af sager i afdelingen for appeltilladelse. Der henstod ved begyndelsen af 2014 2 uafsluttede sager om genoptagelse fra året før. Nævnet har i 2014 afgjort 86 sager om genoptagelse med en gennemsnitlig sagsbehandlingstid på 4,8 uger.

Nævnets afdeling for appeltilladelser har bemyndiget formanden til at afgøre genoptagelsesansøgninger, når der ikke er grundlag for at genoptage behandling af sagen, idet der ikke foreligger nye væsentlige oplysninger.

Af de 86 afsluttede sager om genoptagelse meddelte formanden i henhold til ovennævnte bemyndigelse afslag på genoptagelse i 80 sager. I 6 sager blev anmodning om genoptagelse behandlet på et nævnsmøde. I alle 6 sager besluttede nævnet at genoptage sagen, fordi der forelå væsentlige nye oplysninger. I 3 af disse sager fastholdt nævnet de tidligere meddelte afslag, og i 3 sager meddelte nævnet bevilling.

Genoptagelsessager

3.1.4 Anmodning om aktindsigt

Procesbevillingsnævnets afdeling for apeltilladelser har i 2014 desuden modtaget 33 anmodninger om aktindsigt. Der henstod 1 ubehandlet anmodning om aktindsigt pr. 1. januar 2014. Alle 34 anmodninger om aktindsigt blev afsluttet i 2014 med en gennemsnitlig sagsbehandlingstid på 1,6 uger.

Den forholdsvis lange sagsbehandlingstid for anmodninger om aktindsigt, der er steget fra 0,6 uger i 2013, skyldes, at enkelte sager har haft en særlig lang sagsbehandlingstid grundet særlige omstændigheder.

3.2 Civile sager

I afsnit 3.2. og 3.3. foretages en talmæssig gennemgang af de afgjorte sager i afdelingen for appeltilladelser. I kapitel 4 er refereret en række af de sager, hvor Procesbevillingsnævnet har meddelt appeltilladelse til Højesteret. Se også Procesbevillingsnævnets hjemmeside, hvor der løbende bliver opdateret nyheder i afdelingen for appeltilladelser.

3.2.1 2. instansbevillinger i civile sager

3.2.1.1 Ankesager

Nævnet har i 2014 realitetsbehandlet 82 ansøgninger om tilladelse til anke fra byret til landsret i sager angående krav, der efter påstanden har en økonomisk værdi af højst 10.000 kr., pr. 1. juli 2014 20.000 kr., jf. retsplejelovens § 368, stk. 2, samt sager omfattet af servicelovens § 171 vedrørende tvangsfjernelse. Bevilling blev meddelt i 35 sager.

Sagerne fordeler sig som følger:

	Bevillinger	Afslag
Aftale- og formueret	7	18
Andelsboligforhold	0	0
Erstatning	1	3
Fast ejendom	2	1
Foreningsforhold	0	2
Forsikringsret	0	0
Lejeret	6	6
Parkering	5	7
Tvangsfjernelse	4	6
Andet	10	4
I alt	35	47

En oversigt over antal bevillinger mv. i tidligere år fremgår af årsberetningerne for årene 1996-2013.

3.2.1.2 Kæresager

Nævnet har i 2014 realitetsbehandlet samlet 188 ansøgninger om tilladelse til kære til landsretten, og der blev meddelt bevilling i samlet 76 sager. Det er som følger:

- 7 ansøgninger om kæretilladelse, der er omfattet af retsplejelovens § 253, stk. 4, 2. pkt., om kære af byrettens delafgørelser. Der blev meddelt bevilling i 3 sager.
- 1 ansøgning om kæretilladelse, der er omfattet af retsplejelovens § 392 a, stk. 1 jf. § 253, stk. 4, om kære af Sø- og Handelsrettens delafgørelser. Der blev meddelt bevilling i sagen.
- 67 ansøgninger om kæretilladelse i sager der er omfattet af retsplejelovens § 389 a om kære af byrettens kendelser og beslutninger under hovedforhandlingen eller dennes forberedelse. Der blev meddelt bevilling i 12 sager.
- 5 ansøgninger om kæretilladelse i sager, der er omfattet af retsplejelovens § 392 a, stk. 2, om kære af Sø- og Handelsrettens kendelser og beslutninger til landsretten. Der blev meddelt afslag i alle sager.
- 90 ansøgninger om kæretilladelse i sager, hvor byretten har fastsat sagsomkostninger på højst 10.000 kr., pr. 1. juli 2014 20.000 kr.¹, jf. retsplejelovens § 389, stk. 2, § 391, stk. 2, og § 584 a, stk. 2. Bevilling blev meddelt i 53 sager.
- 5 ansøgninger om kæretilladelse, hvor byretten har fastsat salær til en beskikket advokat på højst 20.000 kr., jf. § retsplejelovens § 389, stk. 3. Der blev meddelt bevilling i 3 af sagerne. Nævnet har ikke modtaget ansøgninger om kæretilladelse, jf. retsplejelovens § 584 a, stk. 3, hvor fogedretten har fastsat salær på højst 20.000 kr. til en beskikket advokat.
- 13 ansøgninger om kæretilladelse i sager om udlæg, der har en økonomisk værdi af højst 10.000 kr., pr. 1. juli 20.000 kr., jf. retsplejelovens § 584, stk. 2. Bevilling blev meddelt i 4 sager.

En oversigt over antal bevillinger mv. i tidligere år fremgår af årsberetningerne for årene 1996-2013.

¹ Kategorien omhandler endvidere sager efter 1. juli 2014, hvor sagsomkostningerne er blevet ophævet.

Sagerne fordeler sig som følger:

	Bevillinger	Realitetsafslag
Ansøgninger efter rpl. § 253, stk. 4, 2. pkt.	3	4
Ansøgninger efter rpl. § 389, stk. 2	14	25
Ansøgninger efter rpl. § 389, stk. 3	3	2
Ansøgninger efter rpl. § 389 a	12	55
Ansøgninger efter rpl. § 391, stk. 2	13	8
Ansøgninger efter rpl. § 392 a, stk. 1, jf. § 253, stk. 4	1	0
Ansøgninger efter rpl. § 392 a, stk. 2	0	5
Ansøgninger efter rpl. § 584, stk. 2	4	9
Ansøgninger efter rpl. § 584 a, stk. 2	26	4
Ansøgninger efter rpl. § 584 a, stk. 3	0	0
I alt	76	112

3.2.2 3. instansbevillinger i civile sager

3.2.2.1 Ankesager

Nævnet har i 2014 realitetsbehandlet 290 ansøgninger om tilladelse til at anke domme, som er afsagt af en landsret som 2. instans, til Højesteret, jf. retsplejelovens § 371. Bevilling blev meddelt i 31 sager.

Sagerne fordeler sig som følger:

	Bevillinger	Afslag
Aftale- og formueret	2	35
Andelsboligforhold	0	2
Ansættelsesret	2	12
Arveret	2	1
Erstatning, personskade	5	18
Erstatning, rådgiveransvar	1	3
Erstatning, tingsskade	1	1
Erstatning, andet	3	14
Familieret*	2	11
Fast ejendom	2	11
Forsikringsret	1	4
Forældreansvarslov	0	35
Freds- og æreskrænkelser	1	1
Immaterielret	0	2
Kommunalret	1	1
Konkursret	0	11
Lejeret	0	24
Naboret	0	0
Retsplejelov	1	7
Andet	7	34
I alt	31	227

* Herunder sager om tvangsfjernelse efter retsplejelovens § 475, stk. 3, jf. § 371.

Herudover har Procesbevillingsnævnet i 2014 realitetsbehandlet følgende ansøgninger om tilladelse til anke til Højesteret:

- 23 ansøgninger om tilladelse til særskilt anke af bestemmelser om sagsomkostninger i domme, som er afsagt af en landsret eller Sø- og Handelsretten, jf. retsplejelovens § 368, stk. 5 (efter 1. februar 2014 retsplejelovens § 368, stk. 8). Nogle af sagerne vedrører domme, som er afsagt af landsretterne som 1. instans. Bevilling blev meddelt i 2 sager.
- 5 ansøgninger i sager vedrørende administrativ frihedsberøvelse efter retsplejelovens § 475, stk. 3, jf. § 371. Der blev meddelt afslag i alle sagerne.
- 3 ansøgninger efter den færøske retsplejelov. Der blev meddelt bevilling i 1 af sagerne.
- 1 ansøgning efter den grønlandske retsplejelov. Der blev meddelt afslag i sagen.

Et udvalg af de sager, hvori nævnet har meddelt tilladelse til anke til Højesteret, er refereret i afsnit 4.2.1.

En oversigt over antal bevillinger mv. i tidligere år fremgår af årsberetningerne for årene 1996-2013.

3.2.2.2 Kæresager

Nævnet har i 2014 realitetsbehandlet samlet 290 ansøgninger om tilladelse til kære til Højesteret, og der blev meddelt bevilling i samlet 48 sager. Det er som følger:

- 188 ansøgninger om tilladelse til kære af landsretternes og Sø- og Handelsrettens kendelser og beslutninger, jf. retsplejelovens § 392, stk. 3 (indtil 1. februar 2014 retsplejelovens § 392, stk. 2, som da omhandlede både Sø- og Handelsrettens og landsrettens kendelser og beslutninger). Nogle af sagerne vedrører kendelser og beslutninger, der er afsagt eller truffet af landsretterne i sager, der behandles af landsretterne som 1. instans. Bevilling blev meddelt i 34 sager.
- 59 ansøgninger om tilladelse til kære af landsretternes afgørelser i fogedsager, jf. retsplejelovens § 585. Bevilling blev meddelt i 10 sager.
- 25 ansøgninger om kæretilladelse efter konkurslovens § 254, jf. retsplejelovens § 392, stk. 3. Der blev meddelt bevilling i 3 sager.
- 3 ansøgninger om tilladelse til kære af landsrettens domme om afvisning efter retsplejelovens § 391, stk. 3. Der blev meddelt bevilling i 1 sag.
- 1 ansøgning efter retsplejelovens § 392, stk. 1, jf. § 253, stk. 4, om landsrettens delafgørelser i en sag, der behandles af landsretten som 1. instans. Der blev meddelt afslag i sagen.
- 1 ansøgning efter retsplejelovens § 253, stk. 4, jf. § 392, stk. 3, 3. pkt., jf. tillige § 392, stk. 3, 1. og 2. pkt., om landsrettens delafgørelser i en sag, der behandles af landsretten som 2. instans. Der blev meddelt afslag i sagen.
- 6 ansøgninger efter dødsboskiftelovens § 105, jf. retsplejelovens § 392, stk. 3. Der blev meddelt afslag i sagerne.
- 3 ansøgninger efter straffuldbyrdeleslovens § 121, jf. retsplejelovens § 392, stk. 3. Der blev meddelt afslag i sagerne.
- 3 ansøgninger efter den færøske retsplejelov. Der blev meddelt afslag i sagerne.
- 1 ansøgning efter den grønlandske retsplejelov. Der blev meddelt afslag i sagen.

Et udvalg af de sager, hvori nævnet har meddelt tilladelse til kære til Højesteret, er refereret i afsnit 4.2.2.

En oversigt over antal bevillinger mv. i tidligere år fremgår af årsberetningerne for årene 1996-2013.

3.3 Straffesager

3.3.1 2. instansbevillinger i straffesager

Nævnet har i 2014 realitetsbehandlet 112 ansøgninger om tilladelse til anke fra byret til landsret i sager, hvor ankeadgangen er begrænset i medfør af retsplejelovens § 903, stk. 1, jf. § 902, stk. 1 og 2.

92 af ansøgningerne var indgivet af tiltalte, mens 20 ansøgninger var fra anklagemyndigheden. Bevilling blev meddelt i 49 sager, heraf 31 bevillinger til tiltalte og 18 til anklagemyndigheden.

Tiltaltes ansøgninger om anke

Oversigt over ansøgninger om 2. instansbevillinger fra tiltalte, som nævnet har realitetsbehandlet i 2014:

Sager om overtrædelse af straffeloven:

	Bevillinger	Afslag
Freds- og æreskrænkelser	1	1
Hærværk	4	2
Overtr. mod tjenestemand	0	2
Tyveri	1	4
Andet	11	2
I alt	17	11

Sager om overtrædelse af særlovgivningen:

	Bevillinger	Afslag
Arbejds miljølovgivning	0	0
Dyrebeskyttelse	0	0
Lov om euforiserende stoffer	1	0
Fiskeri	0	0
Færdselslov, hastighed	5	13
Færdselslov, andet	3	27
Natur- og miljøbeskyttelse	0	1
Ordensbekendtgørelsen	3	3
Restaurationsloven	0	2
Retsplejelov	0	0
Våben og fyrværkeri	2	0
Anden særlovgivning	0	4
I alt	14	50

En oversigt over antal bevillinger mv. i tidligere år fremgår af årsberetningerne for årene 1996-2013.

Anklagemyndighedens ansøgninger om anke

Oversigt over ansøgninger om 2. instansbevillinger fra anklagemyndigheden i straffesager, som nævnet har realitetsbehandlet i 2014. Alle sager vedrørte overtrædelse af særlovgivningen:

	Bevillinger	Afslag
Arbejdsmiljølovgivning	0	1
Færdselslov, hastighed	2	0
Færdselslov, andet	10	0
Natur- og miljøbeskyttelse	1	0
Anden særlovgivning	5	1
I alt	18	2

En oversigt over antal bevillinger mv. i tidligere år fremgår af årsberetningerne for årene 1996-2013.

3.3.2 3. instansbevillinger i straffesager

3.3.2.1 Ankesager

Nævnet har i 2014 realitetsbehandlet 178 ansøgninger fra tiltalte om tilladelse til at anke domme, som er afsagt af en landsret som 2. instans, til Højesteret, jf. retsplejelovens § 932. Anklagemyndigheden har ikke søgt om appeltilladelse i ankesager i 2014. Der blev meddelt bevilling til tiltalte i 15 sager.

Et udvalg af de sager, hvori nævnet har meddelt tilladelse til anke til Højesteret, er refereret i afsnit 4.3.1.

En oversigt over antal bevillinger mv. i tidligere år fremgår af årsberetningerne for årene 1996-2013.

Tiltaltes ansøgninger om anke

Oversigt over ansøgninger om 3. instansbevilling fra tiltalte, jf. retsplejelovens § 932, som nævnet har realitetsbehandlet i 2014:

Sager om overtrædelse af straffeloven:

	Bevillinger	Afslag
Berigelseskriminalitet	0	18
Drab	1	4
Falsk forklaring og ankl.	0	2
Freds- og ærekrænkelse	1	4
Overtr. mod tjenestemand	0	3
Narkotika	1	11
Opløb med videre	0	1
Personfarlig kriminalitet*	0	15
Røveri	0	4
Sædelighedsforbrydelser	1	14
Udvisning	4	22
Andet	0	7
I alt	8	105

* Inkluderer ikke røveri og drab, der er opgjort særskilt, eller vold mod tjenestemand, der er inkluderet i rubrikken overtrædelser mod tjenestemand.

Sager om overtrædelse af særlovgivningen:

	Bevillinger	Afslag
Arbejdsmiljølovgivningen	0	1
Dyrebeskyttelseslovgivning	0	2
Erst. straf. retlig forfølg.	0	3
Færdselslov	4	28
Lov om euforiserende stoffer	0	3
Natur- og miljøbeskyttelse	0	1
Restaurationsloven	0	0
Retsplejelov	0	3
Told, skat og afgifter	1	3
Våben og fyrværkeri	1	8
Anden særlovgivning	1	6
I alt	7	58

3.3.2.2 *Kæresager*

Nævnet har i 2014 realitetsbehandlet 128 ansøgninger om tilladelse til kære af landsrettens kendelser og beslutninger i ankesager, jf. retsplejelovens § 968 a, stk. 1, landsrettens afgørelser i kæresager, jf. retsplejelovens § 973, og landsrettens afgørelser om vederlag til forsvarerne, jf. retsplejelovens § 1013, stk. 3.

Bevilling blev meddelt i 26 sager.

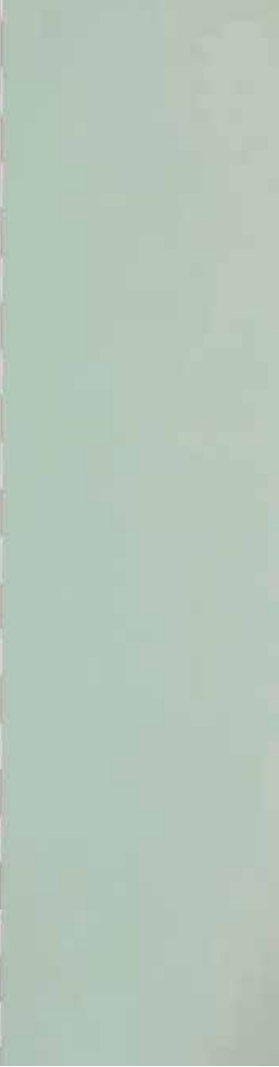
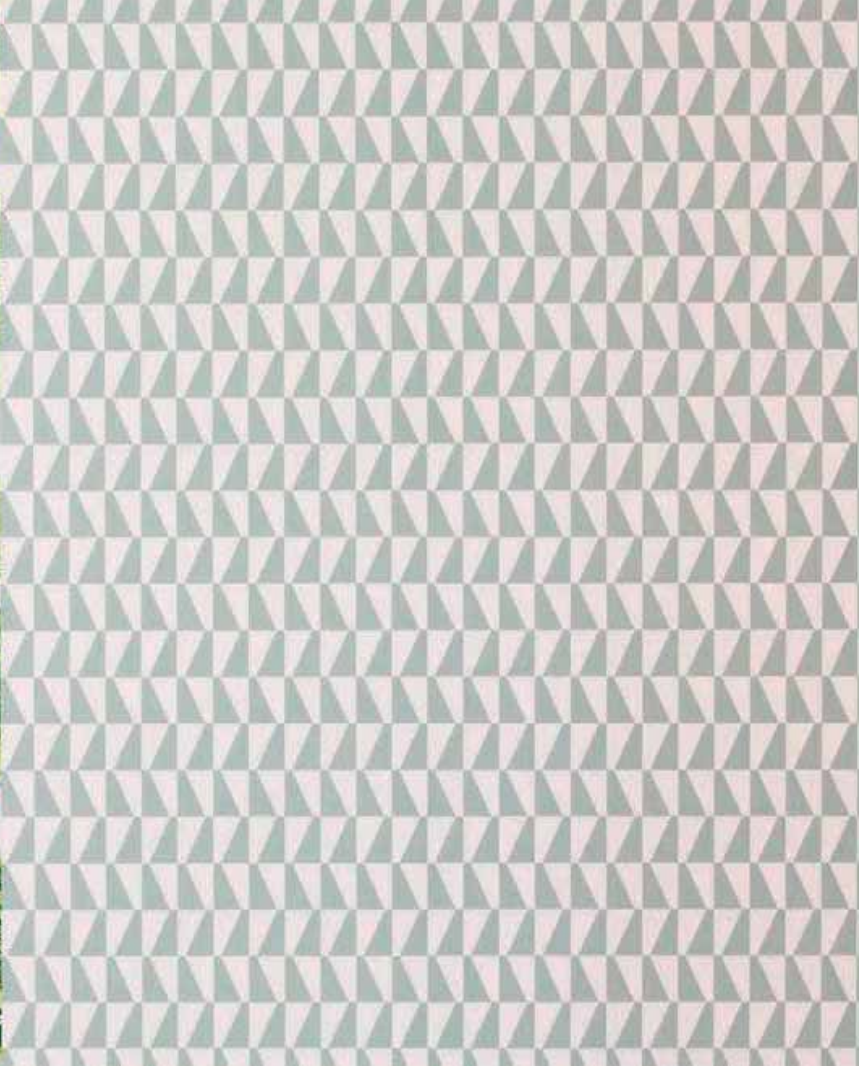
Ansøgning var indgivet af tiltalte i 126 sager, heraf 39 sager vedrørende varetægtsfængsling. Bevilling blev meddelt i 25 sager. 2 af disse sager vedrørte varetægtsfængsling.

Ansøgning var indgivet af anklagemyndigheden i 2 sager. Der blev meddelt bevilling i 1 sag, og der blev meddelt afslag i 1 sag.

Nævnet har desuden i 2014 realitetsbehandlet 1 ansøgning om kæretilladelse efter den færøske retsplejelov. Der blev ikke meddelt bevilling i sagen.

Et udvalg af de sager, hvori nævnet har meddelt tilladelse til kære til Højesteret, er refereret i afsnit 4.3.2.

En oversigt over antal af bevillinger mv. i tidligere år fremgår af årsberetningerne fra årene 1996-2013.

4 KONKRETE SAGER, DER ER AFGJORT I 2014 I NÆVNETS AFDELING FOR APPELTILLADELSER

4.1 Generelt

Procesbevillingsnævnet behandler ansøgninger om appeltilladelser i civile sager og straffesager. Nedenfor er omtalt et uddrag af sager, hvori Procesbevillingsnævnet har meddelt appeltilladelse til Højesteret. I civile sager er kriteriet for at meddele tilladelse til appel til Højesteret, at sagen er principiel karakter, og i straffesager tillige, hvis der foreligger særlige grunde.

Med virkning fra 1. juli 2010 blev der indført hjemmel til at meddele begrænset 3. instansbevilling, hvis særlige grunde taler for det. Denne særlige hjemmel har været udnyttet i 5 sager i 2014.

Procesbevillingsnævnet skal sikre, at retsvæsnets ressourcer anvendes på de rigtige sager. Afdelingen for appeltilladelser skal således blandt andet medvirke til, at Højesterets ressourcer primært anvendes på sager, der rejser spørgsmål af generel betydning for retsanvendelsen og retsudviklingen eller i øvrigt er af væsentlig samfundsmæssig rækkevidde. For at få tilladelse til at indbringe en sag for Højesteret skal den således have en retlig betydning, der rækker ud over den enkelte sag.

Procesbevillingsnævnet er opmærksomme på, at der ved visse sagsområder kan være behov for at meddele bevilling i et antal af sager vedrørende samme problemstilling, således at Højesteret får mulighed for at fastlægge retspraksis ved at udstikke mere differentierede retningslinjer på et givent område.

Årsberetningen for 2014 indeholder alene referater af udvalgte sager, hvori der er truffet afgørelse i sager om tilladelse til anke eller kære til Højesteret. Se desuden Procesbevillingsnævnets hjemmeside www.procesbevillingsnaevnet.dk, der har referater af de sager, hvor der er meddelt appeltilladelse til Højesteret. Referaterne bliver løbende offentliggjort. Retsplejelovens regler om appeltilladelser er medtaget som bilag 8.3.

4.2 Civile sager

4.2.1 Civile ankesager

Var en historikers udtalelser om en journalists virke og forhold til KGB under den kolde krig strafbare injurier?

Efter at en historieprofessor havde haft adgang til PETs arkiv, fremsatte han i 2007 og 2008 i flere landsdækkende aviser en række udtalelser vedrørende en journalists virke under den kolde krig, herunder at PETs arkiver havde vist, at journalisten var KGB-agent, at PET havde anset journalisten for at være KGB-agent, at journalisten havde haft konspiratoriske møder med KGB-føringsofficerer, og at journalisten havde bedrevet desinformation. Journalisten anlagde herefter injuriersag mod historieprofessoren samt tre journalister og den ansvarshavende chefredaktør for en landsdækkende avis. Byretten, der bl.a. fandt, at udtalelserne var udtryk for ærekrænkende sigtelser, jf. straffelovens § 267, og at historieprofessoren hverken havde ført sandhedsbevis for sigtelserne, eller at fremsættelsen af sigtelserne i øvrigt havde været straffri, jf. straffelovens § 269 og Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 10, mortificerede udtalelserne og idømte historieprofessoren 20 dagbøder på hver 2.000 kr., ligesom historieprofessoren skulle betale 200.000 kr. i tortgodtgørelse til journalisten. Jyllands Postens ansvarshavende chefredaktør og de tre journalister blev frifundet med henvisning til, at artiklerne i Jyllands Posten i det hele fremtrådte således, at der var tale om konklusioner draget af historieprofessoren, og ikke som selvstændige sigtelser mod eller kritik af journalisten. Historieprofessoren ankede byrettens dom til landsretten, der var enig med byretten i, at udtalelserne udgjorde ærefornærmende sigtelser, men fandt at historieprofessorens fremsættelse af sigtelserne var berettiget efter straffelovens § 267, stk. 1, jf. § 269, stk. 1, således som disse bestemmelser skal forstås i lyset af artikel 8 og 10 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Landsretten frifandt herefter historieprofessoren. Journalisten ankede med Procesbevillingsnævnets tilladelse landsrettens dom til Højesteret. Et flertal på fem dommere i Højesteret fandt, at udsagnene om, at journalisten var KGB-agent, var udtryk for ærekrænkende sigtelser om, at journalisten havde begået strafbart forhold, og at fremsættelsen af disse sigtelser ikke havde været berettiget efter straffelovens § 267, jf. § 269, stk. 1, idet historieprofessoren ikke havde ført sandhedsbevis for beskyldningerne og ikke havde udvist den "due diligence", som efter Menneskerettighedsdomstolens praksis kræves for, at historieprofessorens ytringer kunne være beskyttet efter menneskerettighedskonventionen.

Ligeledes fandt Højesterets flertal, at udtalelserne om, at PET havde anset journalisten for at være KGB-agent, var ærekrænkende sigtelser, som det ikke havde været berettiget at fremsætte. Derimod fandt Højesterets flertal, at udsagnene om, at journalisten havde haft konspiratoriske møder med KGB-føringsofficerer var straffrie, idet disse udsagn godt nok var udtryk for ærekrænkende sigtelser, men havde tilstrækkelig dækning i PET-dokumenterne. Ligeledes fandt Højesteret, at udsagnene om, at journalisten havde bedrevet desinformation, indeholdt ærekrænkende sigtelser, men at sigtelserne var straffrie, fordi kritikken ikke var uden faktisk grundlag. Højesteret mortificerede herefter udsagnene om agentvirksomhed og idømte historieprofessoren 10 dagbøder på hver 1.000 kr. samt til at betale en tortgodtgørelse til journalisten på 100.000 kr. Et mindretal på to dommere i Højesteret ville stadfæste landsrettens dom, idet disse dommere fandt, at udsagnene om agentvirksomhed måtte forstås som udsagn om, at PET havde anset journalisten for at være en indflydelsesagent, der hemmeligt ydede KGB bistand med at udbrede Sovjetunionens synspunkter i Danmark, og at historieprofessoren beskyldning herom ikke var uden faktisk grundlag.

Retten i Svendborgs dom af 2. juli 2010 (BS R4-153/2007).

Østre Landsrets dom af 25. oktober 2013 (B-2018-10).

Tilladelse til anke til Højesteret af 29. januar 2014 (PBN 2013-22-0621).

Højesterets dom af 3. juni 2015 (sag 30/2014).

Hvordan skal betingelsen i børneloven om, at man skal have levet i fast samlivsforhold med moderen i avlingsperioden, hvis man skal kunne anlægge faderskabssag, når en anden person er registreret som barnets far eller medmor, forstås?

Under en faderskabssag havde en mand forklaret, at han og moderen havde haft et fast forhold i blandt andet den periode, hvor moderen blev gravid. Moderen havde derimod forklaret, at hun havde haft et flerårigt forhold til den registrerede far, og at hun alene havde været kollega med manden. Moderen havde endvidere ikke haft fælles folkeregisteradresse med hverken den registrerede far eller manden. Byretten fandt moderens forklaring utroværdig, men fandt, at parternes forhold ikke opfyldte kravene i børnelovens § 6, stk. 2, 2. pkt., hvorefter faderskabssag kan anlægges til trods for, at der findes en registreret far eller medmor, hvis en mand har levet i et fast samlivsforhold med moderen i den periode, hvor hun blev gravid. Byretten afviste derfor faderskabssagen. Landsretten fandt derimod, at manden efter bestemmelsen, således som den efter forarbejderne måtte fortolkes, havde ret til at få prøvet, om han var far til moderens barn,

selvom der allerede var registreret en anden mand som far. Landsretten hjemviste på denne baggrund sagen til byretten til fortsat behandling. Moderen ankede med Procesbevillingsnævnets tilladelse landsrettens dom til Højesteret, der efter en gennemgang af børnelovens forarbejder udtalte blandt andet, at udtrykket "fast samlivsforhold" i bestemmelsen ikke kræver fælles folkeregisteradresse eller et forhold af en bestemt varighed, og at opstilling af helt faste kriterier kan føre til urimelige resultater. I den konkrete sag fandt Højesteret det godtgjort, at manden ikke alene havde haft et seksuelt forhold til moderen i den periode, hvor hun blev gravid, men også levede i et fast samlivsforhold med hende i børnelovens forstand, idet manden og moderen havde et forhold fra sommeren 2011 til marts 2012, var sammen med overnatninger i hinandens lejligheder, tog på rejser sammen og præsenterede hinanden for familie og venner, ligesom forholdet fortsatte under moderens graviditet, hvor moderen oplyste til manden, at han var faderen. Manden havde herefter ret til at få prøvet, om han var barnets far, og Højesteret stadfæstede landsrettens dom.

Tilladelse til anke til Højesteret af 3. marts 2014 (PBN 2013-22-0616).

U 2015.882 H.

Forældes politiets regreskrav mod skadevolder i anledning af udbetaling af erstatning efter offererstatningsloven samtidig som hovedkravet, eller skal forældelsesfristen regnes fra tidspunktet for Erstatningsnævnets afgørelse?

Politiet havde på baggrund af en række afgørelser fra Erstatningsnævnet udbetalt erstatning til et offer for knivstik og herefter fremsat et regreskrav over for skadevolderen. Under byretssagen om regreskravet, der førtes i den borgerlige retsplejes former, gjorde skadevolder gældende, at politiets krav var forældet, hvilket byretten imidlertid ikke gav skadevolderen medhold i, idet sagen var anlagt mindre end 3 år efter samtlige afgørelser truffet af Erstatningsnævnet. Landsretten frifandt imidlertid skadevolder for politiets krav med henvisning til, at kravet i sin helhed var forældet. Landsretten begrundede resultatet med, at staten efter offererstatningslovens § 17, stk. 1, indtræder i skadelidtes erstatningskrav mod skadevolder. Kravet kan derfor kun gøres gældende inden for rammerne af det krav, som skadelidte ellers ville have haft mod skadevolder – hovedkravet – og det må som udgangspunkt også gælde i forældelsesmæssig henseende. Efter sagens oplysninger var regreskravet derfor forældet. Politiet ankede med Procesbevillingsnævnets tilladelse landsrettens dom til Højesteret, der om forældelsesproblematikken udtalte, at udgangspunktet ved tredjemands afledede krav mod

skadevolder er, at den indfriende skyldner indtræder i fordringshavers stilling i relation til forældelse, men at der ifølge forarbejderne til forældelsesloven var mulighed for at fravige indtrædelsessynspunktet i særlige tilfælde. Højesteret udtalte endvidere bl.a., at politiet først har grundlag for at træffe afgørelse om et regreskrav mod en skadevolder, når Erstatningsnævnet har truffet afgørelse. Politiets regreskrav i sagen var herefter ikke forældet.

Tilladelse til anke til Højesteret af 25. april 2014 (PBN 2014-22-0128).
U 2014.944 H.

Var et nødtestamente gyldigt oprettet?

Dagen inden en testator afgik ved døden, dikterede han, mens han var indlagt på hospital, et dokument til en nær bekendt, hvoraf fremgik, hvorledes hans formue skulle fordeles. Det var testators hensigt, at dokumentet, som den bekendte udfærdigede, men som testator ikke underskrev, skulle overbringes til en advokat, som testator i øvrigt havde troet ville komme til hospitalet den pågældende dag med henblik på oprettelse af testamente, hvilket advokaten dog ikke gjorde. Ifølge dokumentet blev testators gamle ven indsat som universalarving, og testators søster som legatar. 3 ud af de i alt 4 legale arvinger bestred efter testators død gyldigheden af nødtestamentet, mens testamentsarvingen gjorde gældende, at indholdet af dokumentet var udtryk for testators sidste vilje, og at det måtte anses som et nødtestamente. De legale arvinger gjorde heroverfor bl.a. gældende, at betingelserne for at oprette nødtestamente, jf. arvelovens § 65, ikke var opfyldt, idet afdøde ikke selv havde opfattelse af, at han var i en situation – på grund af sygdom eller andet nødtilfælde – der forhindrede ham i at oprette testamente efter arvelovens § 63 eller § 64. Skifteretten fandt, at det ikke stod klart for alle, at testators død var nært forestående, og at der derfor ikke var ført bevis for, at han havde været forhindret i at oprette et testamente, der opfyldte arvelovens formkrav. Landsretten gav imidlertid testamentsarvingen medhold, idet landsretten fandt det bevist, at testator selv havde været klar over, at han snart skulle dø, og at han – idet advokaten ikke kunne komme til stede den pågældende dag – ved testamentsoprettelsen på grund af sygdom havde været forhindret i at oprette notar- eller vidnetestamente efter reglerne i arvelovens § 63 og § 64. Landsretten henså i den forbindelse til, at det ikke kunne antages, at testator havde kendskab til det nærmere indhold af disse bestemmelser. Procesbevillingsnævnet meddelte de legale arvinger tilladelse til anke til Højesteret.

Skifteretten i Viborgs dom af 22. marts 2013 (BS SKSd-1876/2011).

Vestre Landsrets dom af 10. april 2014 (B-0913-13).

Tilladelse til anke til Højesteret af 3. juli 2014 (PBN 2014-22-0289).

Det bemærkes, at Procesbevillingsnævnet desuden har meddelt tilladelse til testators enke til anke til Højesteret i en sag om gyldigheden af et *notartestamente* til fordel for en tidligere steddatter, hvor det var gjort gældende, at notartestamentet var ugyldigt som følge af bristende forudsætninger, efter at testator havde giftet sig og fået en datter. Såvel skifteretten som landsretten havde i den sag bestemt, at testators tidligere steddatter skulle være arving i boet.

Skifteretten i Viborgs dom af 11. juni 2013 (BS SKSd-1099/2012).

Vestre Landsrets dom af 20. marts 2014 (B-1515-13).

Tilladelse til anke til Højesteret af 2. september 2014 (PBN 2014-22-0282).

Hvor mange måneders løn skal man have i godtgørelse for aldersdiskrimination i forbindelse med afskedigelse?

Fire piloter blev af et luftfartsselskab udvalgt til afskedigelse på baggrund af en senioritetsliste, hvor piloter, der var ansat inden for samme rekrutteringsår, var blevet indplaceret efter alder, således at en ældre stod før en yngre. Fremgangsmåden var i overensstemmelse med en bestemmelse i den overenskomst, der var gældende for piloterne, og afskedigelserne var et led i en nedskæringsrunde. Piloterne rejste krav om godtgørelse for ulovlig forskelsbehandling. Byretten fandt, at der ved afskedigelserne var udøvet direkte forskelsbehandling på grund af alder, jf. forskelsbehandlingslovens § 2, stk. 1, og bestemte, at luftfartsselskabet skulle betale godtgørelse svarende til 9 måneders løn til hver af piloterne. Ankesagen i landsretten angik alene godtgørelsens størrelse. Landsretten lagde ved udmålingen af godtgørelsen vægt på grovheden af overtrædelsen og den krænkelse, der måtte være påført arbejdstagerne, og henviste til, at det følger af Højesterets dom trykt i UfR 2013.2575 H, at der ved udmålingen af godtgørelsen skal tages udgangspunkt i de retningslinjer, der har udviklet sig i praksis vedrørende afskedigelse i strid med ligebehandlingslovens § 9. Landsretten fastsatte herefter ligesom byretten godtgørelsen til hver af piloterne til et beløb svarende til 9 måneders løn. Luftfartsselskabet ankede med Procesbevillingsnævnets tilladelse landsrettens dom til Højesteret, der udtalte, at udvælgelseskriteriet i denne sag ikke som i en lignende i sag refereret i UfR 2015.1 H, hvor Højesteret i forbindelse med afskedigelse af piloter under tilsidesættelse af forbuddet mod forskelsbehandling grundet alder fastsatte godtgørelsen til blot 4 måneders løn, var tænkt som objektivt begrundet i sociale hensyn. Udvalgseskriteriet i U 2015.1 H var således fastsat under forhandlinger mellem

flyselskabet og piloternes fagforeninger og udmøntet i en kollektiv aftale, idet parterne fandt, at afskedigelse af piloter, der var pensionsberettigede, frem for afskedigelse af yngre piloter med familie var den mest skånsomme måde at reducere personalet på. Højesteret fastsatte under disse omstændigheder godtgørelsen til hver af de fire piloter til 6 måneders løn.

Tilladelse til anke til Højesteret af 10. september 2014 (PBN 2014-22-0307).

U 2015.2027 H.

4.2.2 Civile kæresager

Under hvilke betingelser kan der fastsættes og fuldbyrdes samvær for et barn med dets stedfar i medfør af forældreansvarslovens § 20?

En stedfar havde boet sammen med en pige og dennes mor og ageret som pigens sociale forælder fra kort efter pigens fødsel, og indtil hun var omkring 8 år. Han var dog hverken biologisk eller juridisk far til pigen, der havde ukendt far. Moderen og stedfaren fik desuden et fællesbarn sammen. Samlivet ophørte i 2012, og efterfølgende havde stedfaren samvær med både pigen og fællesbarnet. I april 2013 underskrev moren og en anden mand en ansvars- og omsorgserklæring i Statsforvaltningen, hvorefter han var at anse for biologisk far til pigen. Under en samværssag mellem moderen og stedfaren traf Statsforvaltningen i oktober 2013 efter en analogi af forældreansvarslovens § 20 afgørelse om, at der skulle være samvær mellem stedfaren og pigen, hvilket i januar 2014 blev fulgt op af en samværsaftale mellem parterne om samvær mellem stedfaren og pigen samt fællesbarnet. Da moderen efterfølgende ikke udleverede pigen til det aftalte samvær med stedfaren, indgav han begæring til fogedretten om tvangsfuldbyrdelse af den indgåede samværsaftale. Fogedretten nægtede at fremme sagen med henvisning til, at statsforvaltningen kun kan fastsætte samvær efter forældreansvarslovens § 20, når barnets biologiske forælder er ukendt, eller barnet ikke eller kun i begrænset omfang har samvær med vedkommende forælder. Stedfaren kærede fogedrettens afgørelse til landsretten, der ophævede fogedrettens kendelse og hjemviste sagen til fogedretten til behandling af spørgsmålet om anvendelse af tvangsbøder og om fastsættelse af erstatningssamvær. Som begrundelse herfor henviste landsretten til, at det forhold, at samværet er fastsat eller aftalt i henhold til forældreansvarslovens § 20 eller en analogi heraf, ikke er til hinder for, at en afgørelse eller aftale herom kan tvangsfuldbyrdes. Moderen kærede med Procesbevillingsnævnets tilladelse landsrettens kendelse til Højesteret, der stadfæstede fogedrettens kendelse. Højesteret udtalte blandt andet, at

Statsforvaltningen ifølge forældreansvarslovens § 20, stk. 1, efter anmodning kan fastsætte samvær med barnets nærmeste pårørende, hvis en eller begge forældre er døde, eller en forælder er ukendt. Efter § 20, stk. 2, kan statsforvaltningen efter anmodning fastsætte samvær med barnets nærmeste pårørende, hvis der ikke eller kun i yderst begrænset omfang er samvær med den forælder, som barnet ikke har bopæl hos. Højesteret fandt imidlertid, at hverken betingelserne i forældreansvarslovens § 20, stk. 1, eller § 20, stk. 2, for at fastsætte samvær for stedfaren med pigen var opfyldt, og at der i et tilfælde som det foreliggende, hvor pigen boede sammen med begge sine biologiske forældre, ikke havde været grundlag for at fastsætte samvær for stedfaren efter en analogi af forældreansvarslovens § 20.

Tilladelse til kære til Højesteret af 7. juli 2014 (PBN 2014-23-0034).
U 2015.957 H.

Skulle en tv-station under en forbudssag i landsretten udlevere en kopi af uredigerede tv-optagelser, som var blevet forevist i byretten, til forbudsrekvirenten?

Forbudssagen drejede sig om, hvorvidt tv-stationen skulle forbydes at udsende et tv-program, hvori forbudsrekvirenterne var omtalt. Under sagens behandling i byretten foreviste tv-stationen nogle uredigerede tv-optagelser. Efterfølgende afsagde byretten kendelse om forbud mod at vise tv-udsendelsen i den afspillede form, som efter byrettens opfattelse indebar en grov krænkelse af den ene rekvirents gode navn og rygte. Byretten beholdt ikke en kopi af de afspillede optagelser, og da tv-stationen kærede kendelsen til landsretten, anmodede forbudsrekvirenterne under forberedelsen af behandlingen af kæresagen, at det blev pålagt tv-stationen at udlevere kopier af de uredigerede tv-optagelser til forbudsrekvirenterne. Landsretten pålagde tv-stationen at udlevere kopi af de uredigerede tv-optagelser i den form, optagelserne var blevet afspillet under hovedforhandlingen i byretten, idet optagelserne var blevet afspillet i byretten og dermed indgik som bilag i sagen. Forbudsrekvirenterne var allerede som følge deraf berettiget til at få udleveret en kopi af materialet. Tv-stationen kærede med Procesbevillingsnævnets tilladelse landsrettens kendelse til Højesteret, der udtalte, at reglerne om aktindsigt i sammenhæng med kontradiktionsprincippet ikke under de foreliggende omstændigheder gav hjemmel til et pålæg om udlevering. Højesteret ophævede herefter landsrettens kendelse og bestemte, at forbudsrekvirenternes anmodning om edition i de uredigerede tv-optagelser ikke blev imødekommet (dissens).

Tilladelse til kære til Højesteret af 5. september 2014 (PBN 2014-22-0421), U 2015.922 H.

Er byretsafgørelser vedrørende opsættende virkning af et sagsanlæg omfattet af kærebegrænsningsreglen i retsplejelovens § 389 a?

Under en retssag anlagt af en grundejer mod en kommune og Vejdirektoratet om ekspropriation begærede grundejeren sagsanlægget tillagt opsættende virkning, således at grundejeren ikke, mens retssagen verserede, risikerede, at kommunen fældede nogle store lindetræer på det eksproprierede område. Byretten imødekom ikke grundejerens anmodning, og borgeren kærede byrettens kendelse til landsretten, der citerede fra forarbejderne til retsplejelovens § 389 a, herunder et bilag til den udvalgsrapport, der dannede grundlag for lovforslaget, og afviste grundejerens kære. Landsretten henviste til, at byrettens afgørelse, som vedrørte et retsplejemæssigt spørgsmål, fandtes at være omfattet af bestemmelsen, hvorefter kære af afgørelsen til landsretten ikke er mulig uden Procesbevillingsnævnets tilladelse, som ikke forelå. Grundejeren kærede med Procesbevillingsnævnets tilladelse landsrettens kendelse til Højesteret, der udtalte, at retsplejelovens § 389 a efter sin ordlyd og forarbejderne må forstås på den måde, at bestemmelsen som udgangspunkt skal afgrænses ud fra et tidsmæssigt kriterium, og at bestemmelsen således som udgangspunkt afskærer fri kære af kendelser og beslutninger, der træffes under hovedforhandlingen eller under dennes forberedelse, også selv om afgørelsen ikke kan siges at vedrøre sagsforberedelsen eller hovedforhandlingen som sådan. Højesteret bemærkede herefter, at byrettens afgørelse om ikke at tillægge søgsmålet opsættende virkning var truffet under forberedelsen og derfor var omfattet af retsplejelovens § 389 a, hvorefter afgørelsen kun kan kæres med Procesbevillingsnævnets tilladelse. Da denne tilladelse ikke forelå, tiltrådte Højesteret, at landsretten havde afvist kæremålet.

Retten i Helsingørs kendelse af 24. september 2014 (BS 2C-1127/2014).

Østre Landsrets kendelse af 21. oktober 2014 (B-2617-14).

Tilladelse til kære til Højesteret af 21. november 2014 (PBN 2014-22-0607).

Højesterets kendelse af 23. april 2015 (sag 262/2014).

Er byretsafgørelser om ikke at genoptage en sag, hvori der er afsagt udeblivelsesdom, omfattet af kærebegrænsningsreglen i retsplejelovens § 389 a?

Efter at byretten havde afsagt udeblivelsesdom i en sag om et krav om betaling for udarbejdelse af en hjemmeside, genoptog byretten efter anmodning fra den domfældte sagen mod sikkerhedsstillelse for de ved udeblivelsesdommen idømte sagsomkostninger. Da retten ikke modtog sikkerhedsstillelsen, afviste den genoptagelsen. Den domfældte

anmodede på ny om genoptagelse under anbringende af, at han ikke havde set rettens mail vedrørende sikkerhedsstillelsen. Byretten afsagde herefter kendelse om, at den domfældtes anmodning om genoptagelse afvistes. Den domfældte kærede byrettens kendelse til landsretten, der afviste kæren med henvisning til, at byrettens afgørelse indebar en stillingtagen til, om sagens forberedelse skulle genoptages. Afgørelsen måtte derfor anses for truffet under forberedelsen af sagen, og kære kunne derfor i medfør af retsplejelovens § 389 a alene ske med Procesbevillingsnævnets tilladelse, som ikke forelå. Den domfældte kærede med Procesbevillingsnævnets tilladelse landsrettens kendelse til Højesteret, der stadfæstede landsrettens kendelse. Flertallet udtalte blandt andet, at kærebegrænsningsreglen i § 389 a i forarbejderne er begrundet i et hensyn til at aflaste landsretterne og nedbringe sagsbehandlingstiden ved byretterne, og at kæremål vedrørende genoptagelse af udeblivelsesdomme er inddraget i forbindelse med vurderingen af reglens administrative konsekvenser. Afgørelser om genoptagelse af en sag, efter at der er afsagt en udeblivelsesdom, træffes i et tidsrum mellem, at udeblivelsesdommen er afsagt, og at sagsbehandlingen i givet fald kan fortsætte. På denne baggrund fandt Højesterets flertal, at selve den forudgående afgørelse af, om behandlingen af en anlagt sag skal genoptages, må sidestilles med en afgørelse, der er truffet under forberedelse af hovedforhandlingen som anført i § 389 a. Højesterets mindretal udtalte, at en afgørelse efter retsplejelovens § 367 af, om en sag skal genoptages, træffes tidsmæssigt efter, at der er afsagt udeblivelsesdom. Sker der ikke genoptagelse af sagen, står den afsagte udeblivelsesdom ved magt og kan kun ændres ved anke, og i denne situation genoptages sagens forberedelse således ikke i byretten. I de tilfælde, hvor sagen genoptages, kan forberedelsen først anses for genoptaget i byretten, når beslutning om genoptagelse er truffet og en eventuel betingelse om betaling af eller sikkerhedsstillelse for sagsomkostninger er opfyldt. Mindretallet fandt på den baggrund, at selve afgørelsen af, om en sag, der er afgjort ved en udeblivelsesdom, skal genoptages, ikke kan anses for truffet "under hovedforhandlingen eller under dennes forberedelse", hvorfor byrettens afslag på genoptagelse herefter ikke var omfattet af kærebegrænsningsreglen i retsplejelovens § 389 a.

Retten i Koldings kendelse af 19. august 2014 (BS 10-1990/2013).

Vestre Landsrets kendelse af 28. oktober 2014 (B-1872-14).

Tilladelse til kære til Højesteret af 21. november 2014 (PBN 2014-22-0638).

Højesterets kendelse af 23. april 2015 (sag nr. 250/2014).

Procesbevillingsnævnet meddelte også tilladelser til kære til Højesteret af to yderligere landsretskendelser i kæresager vedrørende byretsafgørelser om ikke at genoptage sager,

hvori der var afsagt udeblivelsesdom. Landsretten havde afvist begge kæremål med samme begrundelse som i ovennævnte kendelse af 28. oktober 2014. Kun den ene af disse sager blev indbragt for Højesteret, hvis flertal stadfæstede landsrettens kendelse med samme begrundelse som anført oven for og med dissens.

Retten i Esbjergs beslutning af 24. september 2014 (BS 28-1071/2013).

Vestre Landsrets kendelse af 3. november 2014 (B-2020-14).

Tilladelse til kære til Højesteret af 3. december 2014 (PBN 2014-22-0647).

Højesterets kendelse af 23. april 2015 (sag nr. 257/2014).

4.3 Straffesager

4.3.1 Anke i straffesager

Ubetinget eller betinget udvisning af statsborger fra et land uden for EU?

En ukrainsk statsborger blev i byretten og landsretten idømt 60 dages fængsel for vold efter straffelovens § 244 og ubetinget udvist med indrejseforbud i 6 år. Den pågældende var ikke tidligere straffet, og han og hans ukrainske hustru havde opholdt sig og arbejdet i mere end 4 år i Danmark, ligesom de havde et spædbarn. Den ukrainske statsborger var kommet til Danmark som 26-årig og havde i hele perioden haft arbejde hos den samme arbejdsgiver, ligesom han ikke i øvrigt havde begået kriminalitet af betydning for udvisningsspørgsmålet. Parret talte ikke dansk og havde familie og venner i Ukraine, hvor de var på ferie hvert år. Byretten havde som begrundelse for afgørelsen om ubetinget udvisning efter udlændingelovens § 24, nr. 1, jf. § 22, nr. 6, henvist til, at udvisning ikke kunne antages at virke særligt belastende, idet parret kom fra Ukraine, og idet deres barn ikke havde en sådan alder, at barnet havde integreret sig i det danske samfund. Landsretten stadfæstede af de af byretten anførte grunde byrettens afgørelse om udvisning, jf. udlændingelovens § 26, stk. 2. Den ukrainske statsborger ankede med Procesbevillingsnævnets tilladelse landsrettens dom til Højesteret, der blandt andet udtalte, at han havde haft lovligt ophold i Danmark i godt 4 år, hvorfor betingelserne i udlændingelovens § 24, nr. 1, jf. § 22, nr. 6, for udvisning var opfyldt. Henset til oplysningerne om hans kriminalitet, herunder karakteren af det begåede forhold, og til, at parret gennem deres familie- og arbejdsliv havde oparbejdet en ikke uvæsentlig tilknytning til Danmark, fandt Højesteret, at der uanset ægtefællernes stærke tilknytning til Ukraine ikke var grundlag for udvisning af den ukrainske statsborger, jf. udlændingelovens § 26, stk. 2. Den ubetingede udvisning blev derfor ændret til betinget udvisning, jf. lovens § 24 b.

Tilladelse til anke til Højesteret af 17. marts 2014 (PBN 2013-25-0325), U 2014.3210 H.

Ubetinget eller betinget udvisning af EU-borgere?

To EU-borgere fra Kroatien blev i byretten og landsretten fundet skyldige i blandt andet forsøg på egentligt hjemmerøveri. I landsretten var straffen for begge de tiltalte, som var brødre, blevet udmålt som en tillægsstraf for den ene tiltalte, A, til fængsel i 5 år og for den anden tiltalte, B, til fængsel i 4 år, 11 måneder og 20 dage. Om A fremgik det nærmere, at han var født i Danmark og havde boet her næsten hele sit liv. I perioden fra han fyldte 15 år i 1988, var han straffet for et meget stort antal forhold ved nu i alt 30 domme, og at han samlet var idømt betinget og ubetinget frihedsstraf i ca. 20 år, der forud for den aktuelle sag havde ført til afsoning af ca. 12 år. De tidligere domme omfattede bl.a. røverier, grov vold og tyverier og medførte straffe på op til 1 år og 9 måneders fængsel (fællesstraf). En række af røveri- og tyveriforholdene blev begået over for ældre mennesker i deres hjem. Den aktuelle sag, der førte til en tillægsstraf af 5 års fængsel, vedrørte navnlig forsøg på røveri af særlig grov beskaffenhed i form af et hjemmerøveri mod en ældre mand, begået i forening med broderen B. Både byretten og landsretten (dissens) fandt grundlag for at udvise de tiltalte ubetinget med indrejseforbud for bestandig. Landsrettens flertal henviste navnlig til de tiltaltes vedvarende kriminalitet, den alvorlige karakter af den nu pådømte kriminalitet, og at de tiltalte ikke fandtes at være integreret i det danske samfund. Landsretten bemærkede endvidere, at de tiltaltes adfærd fandtes at udgøre en reel, umiddelbar og tilstrækkelig alvorlig trussel, der berørte en grundlæggende samfundsinteresse, og at udvisning fandtes bydende nødvendig af hensyn til den offentlige sikkerhed, jf. Rådskonklusion 2004/38/EF art. 28, stk. 3. Mindretallet i byretten og landsretten henviste navnlig til, at ubetinget udvisning af de tiltalte var i strid med Danmarks internationale forpligtelser, da de tiltalte havde boet det meste af deres liv i Danmark, ligesom den ene tiltalte manglede tilknytning til Kroatien, og den anden tiltalte alene havde ringe tilknytning dertil. Begge de tiltalte ankede med Procesbevillingsnævnets tilladelse landsrettens afgørelser vedrørende udvisningsspørgsmålet til Højesteret. B opgav imidlertid anken og udrejste til Kroatien. Om udvisning af A udtalte Højesteret blandt andet, at under hensyn til grovheden af A's aktuelle kriminalitet, grovheden og omfanget af hans tidligere kriminalitet, hans manglende integration i det danske samfund, og at han i kraft af den udviste bror B havde en vis tilknytning til Kroatien, kunne Højesteret tiltræde, at A – uanset at han var født og opvokset i Danmark og havde sin mor og søskende her – kunne udvises, uden at det ville stride mod Danmarks internationale forpligtelser efter EU-opholdsdirektivets artikel 28, stk.3, litra a, og Den Europæiske

Menneskerettighedskonventions artikel 8. Højesteret stadfæstede herefter landsrettens dom.

Københavns Byrets dom af 6. september 2013 (SS 1-5239/2013).

Østre Landsrets dom af 26. juni 2014 (S-2820-13).

Tilladelser til anke til Højesteret af 1. december 2014 (PBN 2014-25-0226 og PBN 2014-25-0242).

Højesterets dom af 21. april 2015 (sag nr. 243/2014).

Var det ulovlig våbenbesiddelse under særligt skærpende omstændigheder at besidde en skarpladt oversavet pumpgun frit fremme i et køkken på en landejendom?

Politiet fandt ved ankomsten til en persons landejendom en pumpgun, der var oversavet, og som lå frit fremme i en sofa i køkkenet. Den var skarpladt med to patroner, og personen havde to timer forud for politiets ankomst i beruset tilstand på sin gårdsplads affyret ét skud op i luften med pumpgunen. Byretten fandt, at der ikke forelå sådanne særligt skærpende omstændigheder, som kræves for at henføre forholdet under straffelovens § 192 a, stk. 1, nr. 1, og byretten idømte tiltalte fængsel i 6 måneder for overtrædelse af våbenloven under skærpende omstændigheder. Anklagemyndigheden ankede dommen til landsretten, der efter en samlet vurdering af de foreliggende omstændigheder fandt, at domfældtes besiddelse af pumpgunen var sket under særligt skærpende omstændigheder, idet tiltaltes besiddelse af pumpgunen indebar en nærliggende risiko for, at den ville blive brugt til fare for andre. På denne baggrund henførte landsretten forholdet under straffelovens § 192 a, stk. 1, nr. 1, og forhøjede straffen til fængsel i 1 år. Tiltalte ankede med Procesbevillingsnævnets tilladelse landsrettens dom til Højesteret, der udtalte, at det fremgår af Højesterets praksis, at det beror på en samlet vurdering af de foreliggende omstændigheder, om besiddelse af skydevåben på ikke offentligt tilgængeligt sted må anses for begået under særligt skærpende omstændigheder i straffelovens § 192 a, stk. 1's, forstand, og at der herved kan lægges vægt på de momenter, der er nævnt i forarbejderne til lov nr. 411 af 10. juni 1997 (om den tidligere bestemmelse i våbenlovens § 10, stk. 2) og til lov nr. 501 af 12. juni 2009 (om straffelovens § 192 a). Der skal lægges vægt på, om besiddelsen af skydevåbenet efter en samlet vurdering må anses at have indebåret en nærliggende risiko for, at det ville blive brugt til fare for andre. Højesteret bemærkede om den konkrete sag, at tiltalte var fundet skyldig i besiddelse af en oversavet, funktionsdygtig pumpgun med tilhørende ammunition, som han opbevarede på sin bopæl, og at opbevaring på bopælen af en funktionsdygtig pumpgun med tilhørende ammunition må indgå med betydelig vægt ved bedømmelsen af, om besiddelsen af skydevåbenet har

indebåret en nærliggende risiko for, at det ville blive brugt til fare for andre. Det samme gælder det forhold, at våbenet lå frit fremme med isatte skarpe patroner. Herefter bemærkede Højesteret imidlertid, at der ikke forelå oplysninger om, at tiltalte skulle have tilknytning eller modsætningsforhold til et kriminelt miljø, og at han ikke tidligere var dømt for personfarlig kriminalitet eller våbenbesiddelse. Endelig bemærkede Højesteret, at det også måtte tages i betragtning, at tiltalte havde prøveskudt våbenet, men at det skete ved affyring af et enkelt skud op i luften og på en isoleret beliggende landejendom, hvor han boede alene og også var alene under prøveskydningen. Højesteret stadfæstede herefter byrettens dom.

Tilladelse til anke til Højesteret af 4. april 2014 (PBN 2013-25-0284).

U 2014.2935 H.

Hvor lang skal den samlede frakendelsestid være ved kørsel under påvirkning af både spiritus og bevidsthedsudvidende stoffer?

Føreren af en personbil havde erkendt sig skyldig i spirituskørsel, jf. færdselslovens § 53, stk. 1, og kørsel under påvirkning af bevidsthedsudvidende stoffer (hash), jf. færdselslovens § 54, stk. 1, begået under samme kørsel. I byretten blev føreren idømt en bøde, ligesom han blev frakendt førerretten ubetinget i 5 år. Føreren ankede dommen til landsretten for så vidt angik frakendelsestiden. Landsretten tiltrådte byrettens afgørelse under henvisning til, at forholdene hver især ville have medført ubetinget frakendelse af førerretten i 3 år. Føreren ankede med Procesbevillingsnævnets tilladelse landsrettens dom til Højesteret, der vedrørende frakendelsestidens længde blandt andet udtalte, at den samlede frakendelsestid ved en førstegangsovertrædelse af såvel færdselslovens § 53, stk. 1, som § 54, stk. 1, 1. pkt., ved samme kørsel i overensstemmelse med lovforarbejderne må fastsættes ved en konkret vurdering og efter princippet om modereret kumulation, jf. straffelovens § 88. Navnlig under hensyn til det, der er anført i forarbejderne om farligheden af kørsel under påvirkning af såvel alkohol som narkotika, fandt Højesteret, at den samlede frakendelsestid ved en førstegangsovertrædelse under samme kørsel af § 53, stk. 1, og § 54, stk. 1, 1. pkt., som udgangspunkt bør fastsættes til 5 år. Højesteret fandt endvidere, at der i den foreliggende sag ikke var grundlag for at fravige udgangspunktet, således at frakendelsestiden fastsættes til et kortere tidsrum end 5 år, og Højesteret stadfæstede herefter landsrettens dom for så vidt angår frakendelsestidens længde.

Tilladelse til anke til Højesteret af 17. juni 2014 (PBN 2014-25-0169).

U 2015.66 H.

4.3.2 Kære i straffesager

Var der grundlag for at varetægtsfængsle en svensk statsborger sigtet for menneskesmugling på unddragelsesrisikoen, når den pågældende havde fast bopæl, kone, mindreårige børn og fast arbejde i Sverige?

Politiet antraf en person, der var svensk og syrisk statsborger, ved asylcenteret i Sandholm i en bil sammen med 4 syriske statsborgere, der ikke havde opholdstilladelse i Danmark. Han erkendte at have transporteret de 4 syriske statsborgere fra Italien til Danmark, og de 4 forklarede, at de havde betalt hver 650 euro for turen. Han blev anholdt og fremstillet i grundlovsforhør, hvor han blev sigtet for menneskesmugling under særligt skærpende omstændigheder efter straffelovens § 125 a, jf. udlændingelovens § 59, stk. 7, nr. 1. Byretten fandt – bl.a. under henvisning den delvise erkendelse – at der var begrundet mistanke om, at han var skyldig efter udlændingelovens § 59, stk. 7, nr. 1, men at anklagemyndigheden ikke havde påvist sådanne særligt skærpende omstændigheder, der kunne begrunde en henførelse under straffelovens § 125 a. Byretten fandt under henvisning til, at den sigtede var svensk statsborger med kendt bopæl, at der ikke var påvist bestemte grunde til at antage, at sigtede på fri fod ville unddrage sig forfølgningen, hvorfor betingelserne for varetægtsfængsling efter retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1, ikke var opfyldt. Byretten fandt endvidere, at der ikke var tilstrækkeligt grundlag for at antage, at sigtede på fri fod ville vanskeliggøre forfølgningen i sagen, jf. retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3. Byretten løslod herefter den sigtede. Anklagemyndigheden kærede kendelsen til landsretten, der fandt, at der var begrundet mistanke om, at svenskeren var skyldig i den rejste sigtelse, og at der henset hertil, og da den sigtede var uden tilknytning til Danmark, var grundlag for varetægtsfængsling efter retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1. Landsretten fandt endvidere, at betingelserne for varetægtsfængsling efter retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3 var opfyldt med henvisning til "sagens omstændigheder". Den sigtede kærede med Procesbevillingsnævnets tilladelse landsrettens kendelse til Højesteret, der bemærkede, at den sigtede var svensk og syrisk statsborger, at han havde gode og stabile personlige forhold, at han kom til Sverige som 15-årig i 1989, at han havde fast bopæl i Sverige, ligesom han var gift med en svensk statsborger, havde to mindreårige børn og fast arbejde i Sverige. Højesteret fandt herefter, at der efter en samlet vurdering af den sigtedes forhold og den forventede straf ikke var bestemte grunde til at antage, at han ville unddrage sig strafforfølgningen, hvorfor landsretten ikke burde have varetægtsfængslet ham under henvisning til retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1. Om landsrettens begrundelse for at varetægtsfængsle efter retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, bemærkede Højesteret i øvrigt,

at landsrettens angivelse af, at der "efter sagens omstændigheder" var bestemte grunde til at antage, at T ville vanskeliggøre forfølgningen i sagen, ikke opfyldt kravet om begrundelse i retsplejelovens § 764, stk. 4, 2. pkt., ligesom landsrettens kendelse også manglede en angivelse af de væsentligste efterforskningskridt mv., som forventedes foretaget inden for fristen for varetægtsfængslingen, jf. retsplejelovens § 764, stk. 4, 3. pkt. Der var således samlet set ikke grundlag for varetægtsfængsling af sigtede.

Tilladelse til kære til Højesteret af 2. oktober 2014 (PBN 2014-26-0037).
U 2015.1794 H.

Skal udløst reststraf indgå ved vurderingen af, om forholdets grovhed kan danne grundlag for retshåndhævelsesarrest efter dom?

En tiltalt, der på domsafsigelsestidspunktet havde været varetægtsfængslet i godt 9 måneder, blev i byretten idømt en fællesstraf af fængsel i 3 år og 6 måneder for et enkelt aktuelt forhold af grov vold i gentagelsestilfælde og efterfølgende tyveri begået i forening med ni andre personer. Dommen omfattede en reststraf på 1004 dage, der henstod som følge af en prøveløsladelse ca. 2 måneder forinden gerningstidspunktet efter afsoning af flere domme, herunder en dom på 8 års fængsel for alvorlig personfarlig kriminalitet. Domfældte protesterede imod anklagemyndighedens begæring om fortsat varetægtsfængsling efter dom. Byretten afsagde kendelse om fortsat varetægtsfængsling af hensyn til retshåndhævelsen under eventuel appel, eller indtil fuldbyrdelse kunne iværksættes, jf. retsplejelovens § 769, stk. 1, jf. § 762, stk. 2, nr. 1. Landsretten tiltrådte, at der ved vurderingen af "forholdets grovhed" var taget hensyn til den udløste reststraf, og stadfæstede byrettens kendelse. Den tiltalte kærede med Procesbevillingsnævnets tilladelse landsrettens kendelse til Højesteret, der blandt andet udtalte, at det efter bestemmelsens ordlyd og forarbejder er det eller de strafbare forhold, som den aktuelle sag angår, der skal indgå i vurderingen af, om forholdets grovhed indebærer, at der må forventes en straf på mindst et års ubetinget fængsel, og om der således kan være grundlag for retshåndhævelsesarrest. Højesteret bemærkede endvidere, at det i den forbindelse kan indgå i vurderingen, om sigtede tidligere er dømt for tilsvarende kriminalitet, jf. herved straffelovens § 81, nr. 1, og om der foreligger hurtigt tilbagefald til ny kriminalitet, imens det derimod ikke kan indgå i vurderingen, hvad den samlede straf (fællesstraffen) vil blive udmålt til som følge af, at en reststraf udløses. Højesteret bemærkede herefter om den foreliggende sag, at fællesstraffen på fængsel i 3 år og 6 måneder måtte anses for udmålt efter princippet om modereret kumulation, og Højesteret

fandt efter karakteren af den udøvede vold, den domfældtes ledende rolle i banden Loyal to Familia og den omstændighed, at det strafbare forhold var begået i prøvetiden ganske kort tid efter tiltaltes prøveløsladelse fra afsoning af straf for tilsvarende kriminalitet, at det aktuelle forhold efter de foreliggende oplysninger ville udløse en straf på mindst et års ubetinget fængsel, hvis der sås bort fra reststraffen. Herefter, og da det voldsforhold, som der var domfældt for, måtte anses for at være af en sådan grovhed, at hensynet til retshåndhævelsen krævede, at han efter byrettens dom fortsat skulle være varetægtsfængslet, og idet den omstændighed, at domfældte på tidspunktet for byrettens afgørelse havde været frihedsberøvet i ca. 9 måneder, ikke kunne føre til en anden bedømmelse, stadfæstede Højesteret landsrettens kendelse.

Tilladelse til kære til Højesteret af 29. januar 2014 (PBN 2013-26-0041).
U 2014.1815 H.

Må en forsvarer forevise videoafhøringer af børn i en sag om blufærdighedskrænkelse for en børnesagkyndig psykolog?

Under en sag om blufærdighedskrænkelse efter straffelovens § 232 var en tiltalt i byretten idømt 1 år og 3 måneders fængsel for at have krænket 14 børn. Under straffeankesagen anmodede tiltaltes forsvarer om tilladelse til at forevise videoafhøringerne for en børnesagkyndig psykolog, hvilket anklagemyndigheden afviste, idet dette ikke fandtes at være af betydning for sagen. Tiltaltes forsvarer indbragte anklagemyndighedens afvisning for landsretten, der udtalte, at idet en forevisning af videoafhøringerne for en børnesagkyndig psykolog ikke fandtes at være af betydning for sagen, var anklagemyndighedens afslag på forsvarerens begæring sagligt begrundet, hvorfor forsvarerens begæring om at forevise videoafhøringerne for en børnesagkyndig psykolog ikke blev taget til følge. Forsvareren kærede med Procesbevillingsnævnets tilladelse landsrettens kendelse til Højesteret, der blandt andet udtalte, at det ikke i retsplejelovens § 729 a, stk. 3, er fastsat, om en forsvarer må orientere sigtede eller andre om indholdet af materialet, men at det følger af forarbejderne, at der i almindelighed intet er til hinder for, at en forsvarer orienterer sigtede om materialets indhold eller foreviser materialet for sigtede uden politiets samtykke, ligesom forarbejderne omtaler den situation, at en af forsvareren valgt sagkyndig gennemgår et dokument hos forsvareren. Højesteret fandt det på denne baggrund ikke i strid med § 729 a, stk. 3, at forsvareren uden politiets samtykke foreviser materiale for en af forsvareren valgt sagkyndig, og at forsvareren følgelig i det foreliggende tilfælde ikke efter retsplejelovens § 729 a, stk. 3, skal have samtykke fra politiet,

anklagemyndigheden eller retten for at forevise videooptagelserne for en børnesagkyndig psykolog. Højesteret bemærkede imidlertid, at videooptagelserne indeholdt oplysninger om børnene, som var omfattet af forsvarerens tavshedspligt efter retsplejelovens § 129 sammenholdt med straffelovens § 152, og at dette gjaldt, selv om der var sket videoafspilning ved et offentligt retsmøde, hvorfor forevisning for en børnesagkyndig kun kunne ske, hvis dette ikke ville være i strid med forsvarerens tavshedspligt. Højesteret fandt i den forbindelse, at det i almindelighed ikke vil være i strid med forsvarerens tavshedspligt at forevise videooptagelser for en børnesagkyndig psykolog, som ligeledes er underlagt tavshedspligt, hvis forsvareren vurderer, at han har behov for børnesagkyndig bistand til brug for forberedelsen af hovedforhandlingen. Højesteret ophævede herefter landsrettens beslutning.

Tilladelse til kære til Højesteret af 12. august 2014 (PBN 2014-26-0218).
U 2015.1286 H.

Skulle en tv-station til anklagemyndigheden udlevere råbånd med optagelser af maskerede og bevæbnede bandemedlemmer?

En tv-station bragte i foråret 2014 et nyhedsindslag med en gruppe maskerede mænd. En af mændene fremsatte nogle aggressive udtalelser vedrørende nogle uopklarede voldsepisoder, der havde fundet sted i dagene forinden, herunder to skudepisoder. Under en af skudepisoderne blev der affyret skud ind i et børneværelse. Mændene oplyste, at de var en del af konflikten, og at de var vidende om, hvem der var gerningsmændene til en af skudepisoderne, samt at det ville blive hævnnet. En talsmand udtalte, at modstanderne ikke skulle i fængsel, men likvideres. En person fremviste en pistol, en anden holdt en kniv. De medvirkendes ansigter var skjult, og talsmandens stemme var forvrænget. Efter nyhedsindslaget blev de to mænd sigtet for trusler og ulovlig våbenbesiddelse. Endvidere blev samtlige mænd betragtet som vigtige vidner eller mulige gerningsmænd til ovennævnte voldsepisoder. Til brug for den videre efterforskning anmodede anklagemyndigheden retten om at meddele tv-stationen et editionspålæg vedrørende råbåndene fra nyhedsindslaget. Byretten imødekom ikke anklagemyndighedens anmodning med henvisning til, at editionspålæg kun kunne meddeles over for tv-stationen i sagen, der angik en alvorlig lovovertredelse, hvis pålægget måtte antages at have afgørende betydning for sagens opklaring, og hensynet til opklaringen klart oversteg massemedierne behov for at kunne beskytte deres kilder, jf. retsplejelovens § 804, stk. 4, jf. § 172, stk. 5. Da politiet efterfølgende havde anholdt to personer, der formodedes at

være henholdsvis den person, der fremstod som den maskerede talsmand og den person, der havde en pistol i hånden i indslaget, kunne pålægget ikke antages at have afgørende betydning for sagens opklaring. Anklagemyndigheden kærede byrettens kendelse til landsretten, der fandt, at hensynet til politiets muligheder for at efterforske sagen ved at få udleveret råbåndene klart oversteg tv-stationens behov for at beskytte sine kilder. Landsretten meddelte derfor tv-stationen et editionspålæg i medfør af retsplejelovens § 804, stk. 1 og 4, jf. § 172, stk. 2, nr. 2, jf. stk. 5. Tv-stationen kærede med Procesbevillingsnævnets tilladelse landsrettens kendelse til Højesteret, der for så vidt angår efterforskningen af skudepisoderne fastslog, at anklagemyndigheden ikke havde sandsynliggjort, at udlevering af råbåndene måtte antages at have afgørende betydning for sagens opklaring. Med hensyn til de øvrige forhold i sagen fastslog Højesteret, at hensynet til opklaringen, uanset forholdenes karakter og grovhed, ikke klart oversteg hensynet til kildebeskyttelsen. Højesteret stadfæstede herefter byrettens kendelse.

Retten i Aarhus' kendelse af 12. maj 2014 (7-3333/2014).

Vestre Landsrets kendelse af 26. maj 2014 (S-0992-14).

Tilladelse til kære til Højesteret af 29. oktober 2014 (PBN 2014-25-0201).

Højesterets kendelse af 9. april 2015 (sag nr. 225/2014).

5 NÆVNETS VIRKSOMHED I 2014 I AFDELINGEN FOR FRI PROCES

5.1 Generelt

De nye regler om fri proces og dermed etableringen af nævnets afdeling for fri proces trådte som nævnt først i kraft med virkning fra 1. januar 2007.

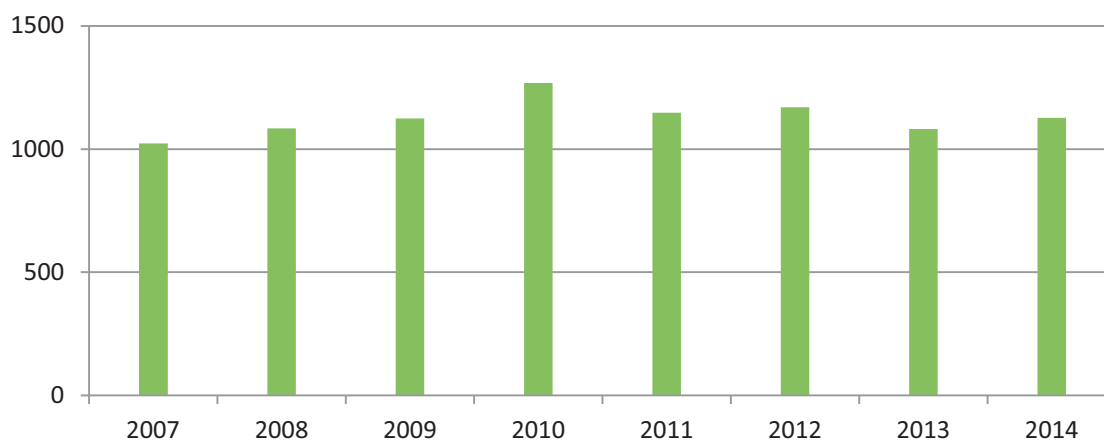
Nævnet har i 2014 afholdt 37 møder i afdelingen for fri proces.

Den 1. januar 2014 var 219 sager uafsluttede.

Nævnet har i 2014 modtaget 1.126 sager om fri proces.

År	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Antal sager	1.023	1.084	1.124	1.268	1.147	1.170	1.081	1.126

Her er de modtagne sager fra 2007 til 2014 illustreret i et søjlediagram:

Der er i 2014 blevet afsluttet 1.183 sager. Heraf er 116 sager blevet afgjort uden nævnsbehandling (tilbagekaldt, videresendt til anden myndighed, afvist som faldende uden for nævnets kompetence mv.).

Der var herefter den 31. december 2014 162 uafsluttede sager.

5.1.1 Nævnsbehandlede sager i 2014

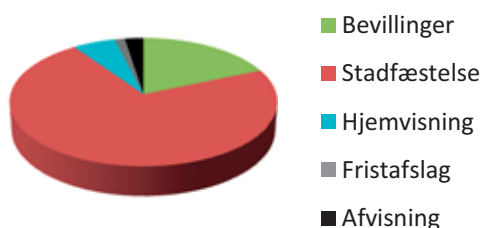
Nævnet har i 2014 afgjort 1.067 sager, der fordeler sig således:

	Bevillinger ¹	Stadfæstelse	Hjemvisning ¹	Fristafslag	Afvisning ²	I alt
Fri proces til sager i 1. instans	148	573	46	11	20	798
Fri proces til appelsager	38	181	6	1	34	260
Genoptagelsesklager	0	7	0	0	0	7
Aktindsigtsklager	0	2	0	0	0	2

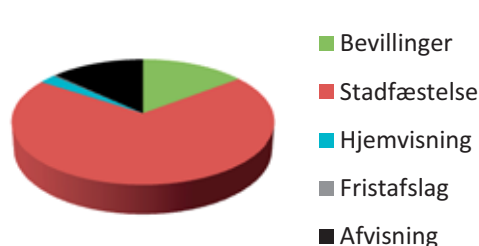
¹ I tallene for bevillinger og hjemvisning indgår også delvis bevillinger eller delvise hjemvisninger, hvilket også gælder for oversigterne vedrørende de enkelte bestemmelser i de følgende afsnit.

² Gruppen dækker bl.a. over sager, hvor nævnet har afvist at behandle sagen under henvisning til, at ansøgningen eller klagen er indgivet for sent i forhold til retssagens hovedforhandling, eller hvor retssagen er afsluttet ved forlig, der omfatter sagens omkostninger. Gruppen omfatter endvidere sager, hvor nævnet har stadfæstet Civilstyrelsens afgørelse om afvisning.

1. instans sager

Fri proces til appelsager

5.1.2 Sagsbehandlingstiden

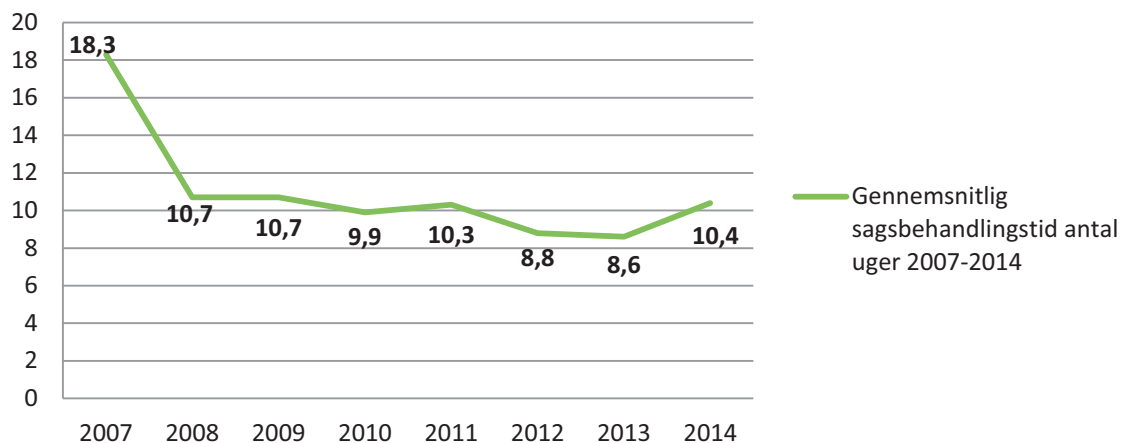
Procesbevillingsnævnet foretager årligt en opgørelse af sagsbehandlingstiden i nævnets afdeling for appeltilladelser og i afdelingen for fri proces. Før 2011 blev den gennemsnitlige sagsbehandlingstid beregnet ud fra antal afsluttede sager i oktober kvartal. Fra 2011 er sagsbehandlingstiden beregnet ud fra antal afsluttede sager over hele året.

En opgørelse over sagsbehandlingstiden for 2014 (1.183 sager) i afdelingen for fri proces har givet følgende resultat:

Sagsbehandlingstid	I alt
Under 4 uger	18 %
Under 6 uger	30 %
Under 8 uger	44 %
Under 10 uger	51 %
Under 12 uger	60 %
Under 14 uger	68 %
Under 16 uger	78 %
Alle	100 %
Antal sager i alt	1.183

Det bemærkes, at der i sagsbehandlingstiden indgår den tid, som er medgået til indhentelse af nødvendige bilag fra klageren, Civilstyrelsen og retterne samt eventuel kontradiktion.

Gennemsnitlig sagsbehandlingstid antal uger 2007-2014

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i afdelingen for fri proces er i 2014 på 10,4 uger. Der er således tale om en stigning på 1,8 uge i forhold til 2013, hvor den gennemsnitlige sagsbehandlingstid var 8,6 uger. Nævnet vil derfor i 2015 have fokus på at nedbringe den gennemsnitlige sagsbehandlingstid.

Tallene viser desuden, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i afdelingen for fri proces i perioden siden etableringen af afdelingen i 2007 er faldet væsentligt.

5.1.3 Anmodning om genoptagelse

Det bemærkes, at nævnets behandling af sager om anmodning om genoptagelse og af sager om anmodning om aktindsigt indtil 1. januar 2012 blev journaliseret under den tidligere sag. Med virkning fra 1. januar 2012 har nævnet journaliseret anmodning om genoptagelse og anmodning om aktindsigt i særskilte sager.

Procesbevillingsnævnets afdeling for fri proces har således udover de ovenfor nævnte antal sager på 1.126 i 2014 modtaget 170 anmodninger om genoptagelse af sager i afdelingen for fri proces. Nævnet har i 2014 afgjort alle de 170 modtagne anmodninger om genoptagelse. Sagerne blev afgjort med en gennemsnitlig sagsbehandlingstid på 5,9 uger.

Nævnets afdeling for fri proces har bemyndiget formanden til at meddele afslag på genoptagelse, når der ikke er grundlag for at genoptage behandlingen af en sag, fordi der ikke foreligger nye væsentlige oplysninger. Formanden har endvidere bemyndigelse til at træffe afgørelse om genoptagelse og meddele yderligere fri proces i genoptagelsessager om påstandsudvidelse vedrørende de samme påstande, som det samlede nævn tidligere har meddelt fri proces til. Endelig er der bemyndigelse til, at formanden træffer afgørelse om genoptagelse og meddeler fri proces til en betalingspåstand i sager, hvor det samlede nævn tidligere har meddelt bevilling til en anerkendelsespåstand.

Af de 170 afsluttede sager om genoptagelse meddelte formanden alene i henhold til ovennævnte bemyndigelse afslag på genoptagelse i 87 sager. I 10 sager besluttede formanden at genoptage sagen og meddele yderligere fri proces.

I 70 sager blev anmodningen om genoptagelse behandlet på et nævnsmøde af det samlede nævn.

I 14 sager meddelte nævnet afslag på genoptagelse, fordi der ikke forelå nye væsentlige oplysninger.

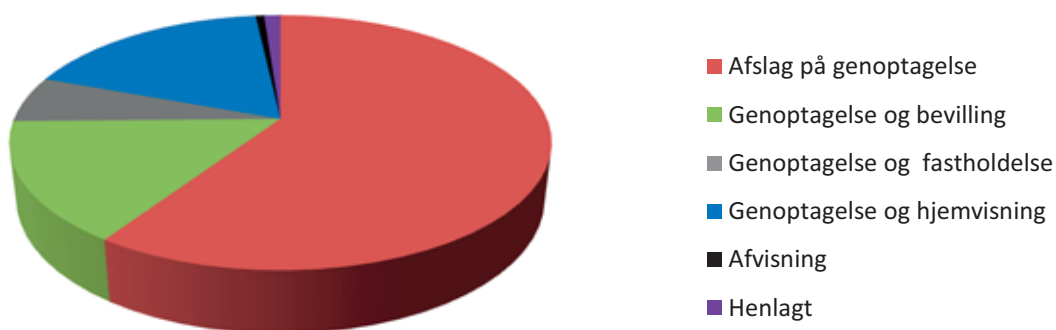
I 30 sager genoptog nævnet sagen og hjemviste denne til fornyet behandling i Civilstyrelsen.

I 10 sager genoptog nævnet sagen, men fastholdt de tidligere meddelte afslag på fri proces.

I 16 sager genoptog nævnet behandlingen af sagen og meddelte fri proces.

Endelig blev 1 sag afvist, og 2 sager blev henlagt.

Genoptagelsessager

5.1.4 Anmodning om aktindsigt

Procesbevillingsnævnets afdeling for fri proces har i 2014 desuden modtaget 35 anmodninger om aktindsigt, som alle er afgjort i 2014. Sagerne blev afsluttet med en gennemsnitlig sagsbehandlingstid på 1,4 uger. Den forholdsvis lange sagsbehandlingstid for anmodning om aktindsigt, som er steget fra 0,6 uger i 2013, skyldes, at enkelte sager har haft en lidt længere sagsbehandlingstid grundet særlige omstændigheder.

5.2 Fri proces til sager i 1. instans

5.2.1 Nævnets afgørelser efter retsplejelovens § 325

Nævnet har i 2014 realitetsbehandlet 119 sager efter retsplejelovens § 325.

Heraf omhandlede 27 sager betingelsen om, at ansøger ikke må have en retshjælpsforsikring, der dækker omkostninger forbundet med sagen. Nævnet stadfæstede 25 sager under henvisning til, at denne betingelse ikke var opfyldt. I 20 af de 25 sager traf nævnet tillige afgørelse om stadfæstelse i henhold til retsplejelovens § 329. 2 af sagerne hjemviste nævnet til fornyet behandling i Civilstyrelsen, idet nævnet fandt, at det var åbenbart, at sagens omkostninger ville overstige retshjælpsforsikringens maksimum, jf. retsplejelovens § 329.

92 sager vedrørte opfyldelsen af de økonomiske betingelser for fri proces.

Nævnet stadfæstede 73 afslag på fri proces under henvisning til, at de økonomiske betingelser ikke var opfyldt, og nævnet hjemviste 19 sager, idet nævnet fandt, at de økonomiske betingelser var opfyldt. I 40 af de 73 sager traf nævnet tillige afgørelse om stadfæstelse af afslag i henhold til retsplejelovens § 329.

En oversigt over antal bevillinger mv. i tidligere år fremgår af årsberetningerne for årene 2007-2013.

5.2.2 Nævnets afgørelser efter retsplejelovens § 328

Nævnet realitetsbehandlede 555 sager efter retsplejelovens § 328 i 2014.

Nævnet meddelte bevilling i 125 sager, heraf 67 under henvisning til bestemmelsen i retsplejelovens § 328, stk. 3, hvorefter lejere, arbejdstagere og skadeslidte anses for at have rimelig grund til at føre proces i retssager i 1. instans om opsigelse eller ophævelse af boliglejemål eller ansættelsesforhold eller om personskade, medmindre forhold som nævnt i § 328, stk. 2, nr. 2-5, klart taler imod.

Nævnet stadfæstede 408 afslag på fri proces efter retsplejelovens § 328, heraf 144 sager, der var omfattet af retsplejelovens § 328, stk. 3. I 34 sager blev fri proces afslået under henvisning til, at retssagen udsprang af ansøgerens erhvervsvirksomhed, jf. retsplejelovens § 328, stk. 4, nr. 1. I 8 af de 34 sager blev der endvidere meddelt afslag i henhold til retsplejelovens § 329.

I 2 sager stadfæstede nævnet afslag i retssager om ærekrænkelse, jf. retsplejelovens § 328, stk. 4, nr. 2.

22 sager blev hjemvist til Civilstyrelsen med henblik på fornyet behandling, heraf 4 sager under henvisning til, at sagen var omfattet af reglen i retsplejelovens § 328, stk. 3. 7 sager blev hjemvist, idet nævnet fandt, at ansøgningen ikke kunne afslås under henvisning til, at retssagen udsprang af ansøgerens erhvervsvirksomhed, jf. retsplejelovens § 328, stk. 4, nr. 1. 4 injuriersager blev hjemvist til fornyet behandling i Civilstyrelsen under henvisning til at de i sagerne fremsatte udtalelser var af en sådan grovhed og udbredt på en sådan måde, at der ikke var grundlag for at afslå fri proces under henvisning til retsplejelovens § 328, stk. 4, nr. 2. 7 sager blev hjemvist til Civilstyrelsen til behandling efter retsplejelovens § 328 under henvisning til andre årsager, herunder at nævnet vurderede, at ansøgning om fri proces ikke var indgivet for sent i forhold til hovedforhandlingen i sagen.

Af de i alt 555 sager vedrørende retsplejelovens § 328 blev der i 45 sager tillige meddelt afslag efter retsplejelovens § 329.

Sagerne fordeler sig som følger:

	Bevilling	Stadfæstelse	Hjemvisning
Ansættelsesret	10	41	2
Erhvervsforhold	2	34	7
Erstatning, personskade	54	124	3
Erstatning, rådgiveransvar	0	2	0
Erstatning, andet	5	36	1
Familie- og arveret	20	32	2
Fast ejendom	4	15	0
Formueret	5	23	0
Forældremyndighed og bopæl	7	17	2
Injurier	1	2	4
Lejeret	11	24	0
Skatteret	0	8	0
Sociale ydelser	5	20	0
Strafbare forhold	1	6	0
Udlændingeret	0	13	0
Andet	0	11	1
I alt	125	408	22

5.2.3 Nævnets afgørelser efter retsplejelovens § 329

Nævnet har i 2014 realitetsbehandlet 78 sager alene om fri proces efter retsplejelovens § 329. I 23 sager blev der meddelt bevilling. I 52 sager stadfæstede nævnet afslag på fri proces alene i medfør af retsplejelovens § 329. 3 sager blev hjemvist til Civilstyrelsen.

Sagerne fordeler sig som følger:

	Bevilling	Stadfæstelse	Hjemvisning
Ansættelsesret	0	20	0
Erhvervsforhold	0	1	0
Erstatning, personskade	9	12	0
Erstatning, rådgiveransvar	0	2	0
Erstatning, andet	1	4	2
Familie- og arveret	0	0	0
Fast ejendom	1	0	0
Formueret	2	4	0
Forældremyndighed og bopæl	1	0	0
Injurier	6	1	0
Lejeret	0	0	0
Skatteret	2	1	0
Sociale ydelser	0	2	0
Strafbare forhold	0	0	0
Udlændingeret	1	1	0
Økonomiske betingelser	0	1	1
Andet	0	3	0
I alt	23	52	3

5.2.4 Nævnets afgørelser efter retsplejelovens § 336

Nævnet har i 2014 realitetsbehandlet 15 sager efter retsplejelovens § 336, hvorefter der kan ydes en ansøger, som har en retshjælpsdækning, der dækker omkostninger forbundet med sagen, godtgørelse fra statskassen af den del af omkostningerne, der overstiger forsikringens maksimum, såfremt sagens karakter eller omstændighederne i øvrigt kan begrunde, at omkostningerne ikke har kunnet afholdes inden for forsikringens maksimum, og de sædvanlige betingelser for fri proces endvidere er opfyldt. I alle 15 sager stadfæstede nævnet Civilstyrelsens afslag på godtgørelse.

5.3 Fri proces til appelsager

5.3.1 Nævnets afgørelser efter retsplejelovens § 325

Nævnet har i 2014 realitetsbehandlet 23 sager efter retsplejelovens § 325.

Sagerne vedrørte opfyldelsen af de økonomiske betingelser for fri proces samt betingelsen om, at ansøger ikke må have en retshjælpsforsikring, der dækker omkostningerne forbundet med sagen. Nævnet stadfæstede 10 afgørelser under henvisning til, at de økonomiske betingelser for fri proces ikke var opfyldt. I 7 af sagerne traf nævnet tillige afgørelse om stadfæstelse af afslag i henhold til retsplejelovens § 329. Nævnet hjemviste 3 sager til Civilstyrelsen til fornyet behandling, idet nævnet fandt, at de økonomiske betingelser var opfyldt. Nævnet stadfæstede 10 afgørelser under henvisning til, at ansøgeren havde en retshjælpsforsikring. Nævnet traf tillige afgørelse om stadfæstelse af afslag i henhold til retsplejelovens § 329 i 9 af disse sager.

5.3.2 Nævnets afgørelser efter retsplejelovens § 328

Nævnet realitetsbehandlede i 2014 144 sager efter retsplejelovens § 328. Nævnet meddelte bevilling i 28 sager. Nævnet stadfæstede Civilstyrelsens afslag på fri proces i 114 sager efter retsplejelovens § 328, og 2 sager blev hjemvist til Civilstyrelsen.

Sagerne fordeler sig som følger:

	Bevilling	Stadfæstelse	Hjemvisning
Ansættelsesret	0	3	0
Erhvervsforhold	0	1	1
Erstatning, personskade	3	17	0
Erstatning, andet	0	2	0
Erstatning, rådgiveransvar	0	0	0
Familie- og arveret	1	10	0
Fast ejendom	2	5	1
Formueret	1	3	0
Forældremyndighed og bopæl	18	51	0
Injurier	0	0	0
Lejeret	2	5	0
Skatteret	0	1	0
Sociale ydelser	0	4	0
Strafbare forhold	0	0	0
Udlændingeret	0	0	0
Andet	1	12	0
I alt	28	114	2

5.3.3 Nævnets afgørelser efter retsplejelovens § 329

Nævnet har i 2014 realitetsbehandlet 54 sager om fri proces efter retsplejelovens § 329. Nævnet meddelte bevilling i 10 sager. Nævnet stadfæstede Civilstyrelsens afslag på fri proces efter denne bestemmelse i 43 sager. 1 sag blev hjemvist til Civilstyrelsen.

Sagerne fordeler sig som følger:

	Bevilling	Stadfæstelse	Hjemvisning
Ansættelsesret	0	0	0
Erhvervsforhold	0	0	0
Erstatning, personskade	3	4	0
Erstatning, rådgiveransvar	1	2	0
Erstatning, andet	1	2	0
Familie- og arveret	0	0	0
Fast ejendom	0	0	0
Formueret	1	4	1
Forældremyndighed og bopæl	0	0	0
Injurier	0	0	0
Lejeret	1	0	0
Skatteret	0	1	0
Sociale ydelser	3	3	0
Strafbare forhold	0	0	0
Udlændingeret	0	0	0
Andet	0	27	0
I alt	10	43	1

5.3.4 Nævnets afgørelser efter retsplejelovens § 336

Nævnet har i 2014 realitetsbehandlet 4 sager efter retsplejelovens § 336, hvorefter der kan ydes en ansøger, som har en retshjælpsdækning, der dækker omkostninger forbundet med sagen, godtgørelse fra statskassen af den del af omkostningerne, der overstiger forsikringens maksimum, såfremt sagens karakter eller omstændighederne i øvrigt kan begrunde, at omkostningerne ikke har kunnet afholdes inden for forsikringens maksimum, og de sædvanlige betingelser for fri proces endvidere er opfyldt. I alle 4 sager stadfæstede nævnet Civilstyrelsens afslag på godtgørelse.

5.4 Klager over Civilstyrelsens afgørelser om afslag på genoptagelse

Procesbevillingsnævnet har i 2014 behandlet 7 klager over Civilstyrelsens afgørelser om afslag på genoptagelse. I alle sagerne stadfæstede nævnet styrelsens afgørelse.

5.5 Klager over Civilstyrelsens afgørelser om aktindsigt

Procesbevillingsnævnet har i 2014 behandlet 2 klager over Civilstyrelsens afgørelser om aktindsigt. I begge sager stadfæstede nævnet styrelsens afgørelse.

6 KONKRETE SAGER, DER ER AFGJORT I 2014 I NÆVNETS AFDELING FOR FRI PROCES

6.1 Generelt

Årsberetningen for 2014 indeholder referater af udvalgte sager, der er afgjort i afdelingen for fri proces i 2014.

Retsplejelovens regler om fri proces er placeret i lovens kapitel 31 og § 500. Reglerne er medtaget som bilag 8.4 til årsberetningen. Bekendtgørelse om fri proces er medtaget som bilag 8.5.

6.2 Retsplejelovens § 325

6.2.1 Økonomiske betingelser for fri proces

Afslag på fri proces til 10-årig under henvisning til, at de økonomiske betingelser for fri proces ikke var opfyldt.

En væрге havde søgt om fri proces for en 10-årig til en sag mod Patientskadeankenævnet vedrørende ankenævnets afslag på genoptagelse af en sag om erstatning i anledning af en leverskade, som klager pådrog sig, da han blev født. Civilstyrelsen havde meddelt afslag på fri proces under henvisning til, at klager ikke opfyldte de økonomiske betingelser for fri proces, jf. retsplejelovens § 325. Civilstyrelsen henviste i den forbindelse til § 3 i bekendtgørelse om fri proces, hvorefter der tillige kan tages hensyn til forældrenes økonomiske forhold, hvis ansøgeren er under 18 år. Forældrenes samlede indtægtgrundlag ifølge årsopgørelserne var 980.769 kr., hvilket overskred indtægtsgænsen på 432.000 kr. for samlevende med ét hjemmeboende barn. Civilstyrelsen fandt på baggrund af en samlet vurdering af oplysningerne om forældrenes indtægtsforhold, de forventede sagsomkostninger og sagens karakter, at de økonomiske betingelser ikke var opfyldt. Nævnet stadfæstede Civilstyrelsens afgørelse.

Afgørelse af 19. juni 2014 (PBN 2014-31-0352) (Civilstyrelsen 14-210-03056).

6.3 Retsplejelovens § 328

6.3.1 Retsplejelovens § 328, stk. 1, jf. stk. 2, rimelig grund til at føre proces

Fri proces til sag om krav om medfinansiering af altanprojekt i en andelsboligforening, selv om klager ikke selv havde altan.

Klager havde søgt om fri proces til en sag mod sin andelsboligforening i anledning af, at andelsboligforeningens generalforsamling havde vedtaget et forslag om altanrenovering og forbedring, hvorefter klager, der var 1 ud af 6 andelshavere, der ikke havde altan, skulle bidrage på lige fod med de øvrige andelshavere til finansiering af altanerne. Klager accepterede at medfinansiere den del af udgifterne, som vedrørte renovering, men gjorde i klagen gældende, at medfinansiering af forbedringsdelen måtte forudsætte samtykke fra ham, idet en forbedringsforhøjelse alene kan pålægges de andelshavere, der rent faktisk får gavn af forbedringen. Civilstyrelsen meddelte afslag på fri proces under henvisning til, at klager ikke havde udsigt til medhold i sagen, jf. retsplejelovens § 328, stk. 1, jf. stk. 2, nr. 2. Nævnet meddelte klager fri proces i medfør af retsplejelovens § 328.

Afgørelse af 10. februar 2014 (PBN 2014-31-0804) (Civilstyrelsen 14-210-04114).

Fri proces til sag mod Kriminalforsorgen vedrørende yderligere erstatning for uberettiget indgreb under afsoning.

Klager havde ansøgt om fri proces til en sag mod Direktoratet for Kriminalforsorgen vedrørende yderligere erstatning for uberettiget indgreb under afsoning. Klager havde afsonet en fængselsdom med fodlænke, men var blevet indsat til afsoning i arrest i 65 dage på grund af en sigtelse, der senere blev frafaldet. Direktoratet for Kriminalforsorgen havde udbetalt erstatning med en takst svarende til differencen mellem taksten for uberettiget frihedsberøvelse og taksten for uberettiget frihedsberøvelse i isolation. Klager gjorde gældende, at han var berettiget til erstatning svarende til erstatning for uberettiget frihedsberøvelse. Civilstyrelsen meddelte afslag på fri proces under henvisning til, at klager ikke havde udsigt til medhold i sagen, jf. retsplejelovens § 328, stk. 1, jf. stk. 2, nr. 2. Procesbevillingsnævnet meddelte klager fri proces i medfør af retsplejelovens § 328.

Afgørelse af 19. maj 2014 (PBN 2014-31-0307) (Civilstyrelsen 13-210-02738).

Fri proces til injurieresag mod ansvarshavende chefredaktør, efter der i avis var blevet bragt artikler, hvor klager blev betegnet som storspion.

Klager havde søgt om fri proces til en injurieresag mod en ansvarshavende redaktør ved en af de større landsdækkende aviser vedrørende to artikler, der var blevet bragt i avisen. I artiklerne blev klager identificeret som den danske storspion, som en forsker havde offentliggjort at have fundet i det tyske Stasi-arkiv. Civilstyrelsen havde meddelt afslag på fri proces under henvisning til, at klager ikke havde udsigt med medhold i sagen, jf. retsplejelovens § 328, stk. 1, jf. stk. 2, nr. 2. Klager gjorde i forbindelse med klagen over Civilstyrelsens afgørelse gældende, at avisen havde fremsat en selvstændig sigtelse mod klager, men ikke havde fremlagt nogen form for selvstændig dokumentation for sigtelsen. Procesbevillingsnævnet meddelte klager fri proces i medfør af retsplejelovens § 328.

Afgørelse af 6. oktober 2014 (PBN 2014-31-0434) (Civilstyrelsen 13-210-02087).

Fri proces til sag om erstatning for uberettiget tvangsindlæggelse.

Klager havde søgt om fri proces til en sag Region Sjælland med påstand om betaling af 30.000 kr. i godtgørelse for tort som følge af en tvangsindlæggelse, der var blevet kendt ulovlig. Regionen afviste at betale tortgodtgørelse under henvisning til, at der ikke var sket ansvarspådragende fejl. Civilstyrelsen meddelte afslag på fri proces under henvisning til, at klager ikke havde rimelig grund til at føre proces, idet han ikke havde udsigt til medhold i sagen, jf. retsplejelovens § 328, stk. 1, og 2. I klagen over Civilstyrelsens afgørelse gjorde klager gældende, at regionens erstatningsansvar følger direkte af, at tvangsindlæggelsen blev kendt ulovlig. Procesbevillingsnævnet meddelte klager fri proces i medfør af retsplejelovens § 328.

Afgørelse af 12. maj 2014 (PBN 2014-31-0094) (Civilstyrelsen 13-210-02130).

Fri proces til isoleret bevisoptagelse, jf. retsplejelovens § 343 i sag om skimmelsvamp i klagers lejemål.

Klager søgte fri proces til isoleret bevisoptagelse, fordi der var blevet konstateret omfattende problemer med skimmelsvamp i klagers lejemål. Udlejer rejste krav mod klager om betaling af istandsættelsesudgifter. Klager kunne ikke anerkende kravet og henviste til, at problemerne skyldtes ejendommens konstruktion. Der blev herefter foretaget syn og skøn i medfør af retsplejelovens § 343 i lejligheden. Civilstyrelsen meddelte afslag på fri

proces til den isolerede bevisoptagelse under henvisning til, at klager ikke havde udsigt til et gunstigt resultat ved syn- og skønsforretningen, jf. retsplejelovens § 328. Skønsmanden vurderede, at skimmelvæksten i vid udstrækning skyldtes klagers forhold, men at der også var forhold ved ejendommens konstruktion, der var medvirkende hertil. Procesbevillingsnævnet meddelte i medfør af retsplejelovens § 328 klager fri proces til den isolerede bevisoptagelse.

Afgørelse af 4. december 2014 (PBN 2014-31-0791) (Civilstyrelsen 14-210-03515).

Afslag på fri proces til sag mod Justitsministeriet om visumkarantæne efter udlændingelovens § 4 c, stk. 3.

Klager, der var fra Rusland, og som havde datter og børnebørn i Danmark, blev i 2011 meddelt visum til ophold i Danmark indtil 1. juni 2012. Klager indgav i 2012, mens hun var i Danmark, ansøgning om opholdstilladelse på baggrund af ønsket om familiesammenføring med sin datter. Klager udrejste herefter fra Danmark i overensstemmelse med bestemmelserne i det tildelte visum. Efterfølgende søgte klager om nyt besøgsvisum. Udlændingestyrelsen meddelte afslag herpå, idet styrelsen fandt, at klager tidligst fra den 28. februar 2017 ville kunne meddeles visum til Danmark på ny, jf. udlændingelovens § 4 c, stk. 3, om karenperiode i forbindelse med tidligere visumophold, fordi hun under sit tidligere ophold i Danmark havde indgivet ansøgning om opholdstilladelse. Justitsministeriet stadfæstede Udlændingestyrelsens afgørelse. Klager søgte nu fri proces til en sag mod Justitsministeriet med påstand om, at hun ikke var udelukket fra adgangen til turistvisum efter udlændingelovens § 4 c, stk. 3. Civilstyrelsen meddelte afslag på fri proces under henvisning til, at der ikke var udsigt til medhold i sagen, jf. retsplejelovens § 328. Procesbevillingsnævnet stadfæstede Civilstyrelsens afgørelse. I Procesbevillingsnævnets afgørelse blev det bemærket, at der med ikrafttrædelse den 1. januar 2014 var blevet indsat en ny bestemmelse om visumkarantæne i udlændingelovens § 4 c, stk. 4, nr. 6, hvorefter reglerne om visumkarantæne ikke finder anvendelse, hvis udlændingen efter indgivelsen af ansøgningen om opholdstilladelse udrejser af Schengenlandene i overensstemmelse med det udstedte visums gyldighed.

Afgørelse af 21. maj 2014 (PBN 2013-31-0881) (Civilstyrelsen 13-210-01422).

6.3.2 Retsplejelovens § 328, stk. 3, formodningsreglen

Fri proces i personskadesag vedrørende gener i albue efter arbejde som slagter.

Klager arbejdede som slagter i 2004-2012. Han fik ved Arbejdsmedicinsk Afdeling i 2007 stillet diagnoserne tennis- og golfalbue. Han fik ved en speciallægeerklæring i 2012 stillet diagnosen venstresidet golfalbue. Arbejdsskadestyrelsen traf i 2013 afgørelse om, at klagers symptomer ikke kunne anerkendes som en erhvervssygdom. Denne afgørelse påklagede klager til Ankestyrelsen, der ligeledes fandt, at klagers symptomer ikke kunne anerkendes som en erhvervssygdom. Ankestyrelsen skønnede, at klager ikke led af nogle af de stillede diagnoser, da der ikke var objektive undersøgelser, der i tilstrækkelig grad understøttede diagnoserne. Civilstyrelsen meddelte klager afslag på fri proces under henvisning til, at der var omstændigheder i sagen, der klart talte imod at give klager fri proces, jf. retsplejelovens § 328, stk. 3, jf. stk. 1, og 2. Nævnet meddelte klager fri proces i medfør af retsplejelovens § 328.

Afgørelse af 28. april 2014 (PBN 2014-31-0032) (Civilstyrelsen 13-210-01717).

Fri proces til sag om udbetaling af forsørgertabserstatning fra Erstatningsnævnet, hvor ansøgning herom var indgivet efter 2-årsfristen i offererstatningslovens § 13.

Den mindreårige klagers far var blevet dræbt i et narkorelateret opgør, og gerningsmændene blev i forbindelse med straffesagen dømt til at betale klager ca. 215.000 kr. i forsørgertabserstatning. Klagers bistandsadvokat fik dog ikke indgivet ansøgning til Erstatningsnævnet om udbetaling af beløbet. Først i 2011 efter udløbet af 2 års-fristen i offererstatningslovens § 13 indgav klagers værge ansøgning herom. Erstatningsnævnet meddelte afslag på udbetaling af erstatning, idet 2-års fristen var overskredet, og at kravet i stedet skulle rettes mod bistandsadvokaten. Klager søgte herefter fri proces til en sag mod Erstatningsnævnet. Civilstyrelsen meddelte afslag på fri proces under henvisning til, at der var forhold, der klart talte imod klagers udsigt til medhold i sagen, jf. retsplejelovens § 328, stk. 3, jf. stk. 1 og 2. Klager gjorde i forbindelse med klagen over Civilstyrelsens afgørelse gældende, at Erstatningsnævnet burde have fraveget 2 års-fristen, idet klager er mindreårig. Nævnet meddelte klager fri proces i medfør af retsplejelovens § 328.

Afgørelse af 3. februar 2014 (PBN 2013-31-0933) (Civilstyrelsen 13-210-01319).

6.3.3 Retsplejelovens § 328, stk. 4, nr. 1, erhvervsager

Sag hjemvist til fornyet behandling i Civilstyrelsen, idet bestyrelsesarbejde i en karateklub ikke faldt ind under retsplejelovens § 328, stk. 4, nr. 1.

Klager havde været bestyrelsesformand i en karateklub, som blev drevet i foreningsregi. Klubben havde modtaget støtte efter folkeoplysningsloven, men da kommunen blev opmærksom på uregelmæssigheder, blev støtten inddraget, og der blev rejst krav mod bl.a. klager om tilbagebetaling af støtten for 2007-2010, der samlet var på 1.077.954 kr. Civilstyrelsen havde afslået ansøgningen under henvisning til, at sagen udsprang af klagers erhvervsvirksomhed, fordi kravet var rejst mod klager i dennes egenskab af bestyrelsesformand i karateklubben, jf. retsplejelovens § 328, stk. 4, nr. 1. Klager gjorde i forbindelse med klagen over Civilstyrelsens afgørelse gældende, at han igennem en længere årrække havde været formand og bestyrelsesmedlem i karateklubben. Arbejdet havde været frivilligt, og det var dermed ulønnet. Nævnet fandt, at der ikke var grundlag for at meddele afslag efter retsplejelovens § 328, stk. 4, nr. 1, og hjemviste derfor sagen, således at Civilstyrelsen kunne tage stilling til, om klager havde rimelig grund til at føre proces, jf. retsplejelovens § 328, stk. 1.

Afgørelse af 8. april 2014 (PBN 2014-31-0164) (Civilstyrelsen 13-210-02583).

6.3.4 Retsplejelovens § 328, stk. 4, nr. 2, injuriersager

Injuriesag hjemvist til fornyet behandling i Civilstyrelsen, da sagen ikke var omfattet af retsplejelovens § 328, stk. 4, nr. 2.

Klager havde søgt om fri proces til en injuriersag mod en internetside, en journalist og en avis vedrørende to artikler. I artiklerne blev klager beskyldt for at have villet starte et nynazistisk parti og for at sympatisere med nynazisme og nynazister. Efter artiklerne blev bragt, blev klager afskediget fra sit arbejde, ligesom han oplyste, at han efterfølgende havde problemer med at finde nyt arbejde grundet de trykte artikler. Civilstyrelsen meddelte afslag på fri proces i medfør af retsplejelovens § 328, stk. 4, nr. 2, og retsplejelovens § 329. Procesbevillingsnævnet fandt, at de i sagen fremsatte beskyldninger var af en sådan grovhed og var udbredt på en sådan måde, at sagen ikke skulle behandles efter retsplejelovens § 328, stk. 4, nr. 2. Sagen blev derfor hjemvist til Civilstyrelsen med henblik på, at styrelsen skulle tage stilling til, om klager havde rimelig grund til at føre

proces efter retsplejelovens § 328 og på denne baggrund på ny tage stilling til, om betingelserne for at meddele fri proces i medfør af retsplejelovens § 329 var opfyldt.

Afgørelse af 14. november 2014 (PBN 2014-31-0687) (Civilstyrelsen 14-210-04468).

6.4 Retsplejelovens § 329

Fri proces til ankesag om hvorvidt et krav efter personskade var forældet. Spørgsmål om anvendelsen af forsikringsaftalelovens § 29, stk. 5.

Klager var i 2009 udsat for et færdselsuheld, hvor hun blev påkørt af en bil. Klager rettede i juli 2011 henvendelse til bilejerens forsikringsselskab. Klager anmodede forsikringsselskabet om at anerkende forsikringspligten og tog forbehold for fremsættelse af et erstatningskrav, herunder for diverse nærmere angivne erstatningsposter uden beløbs- eller periodeangivelse. Den 7. juli 2011 anerkendte forsikringsselskabet erstatningspligten. Selskabet bemærkede, at man havde noteret sig forbeholdene for erstatningskrav og anmodede om at få tilsendt materiale. Der var herefter løbende korrespondance om fremsendelse af diverse oplysninger. I september 2012 meddelte forsikringsselskabet, at selskabet havde sluttet sagen, og at de anså kravet for forældet. Klager anlagde herefter sag med påstand om, at selskabet skulle anerkende, at kravet ikke var forældet. Byretten fandt, at kravet var forældet. Retten henviste i den forbindelse navnlig til, at der ikke var fremsat noget konkret krav, men at der alene var sket anmeldelse af skaden, og at man forbeholdt sig at søge erstatning efter erstatningsansvarslovens regler. Klager gjorde i klagen over Civilstyrelsens afgørelse bl.a. gældende, at sagen gav anledning til principielle overvejelser i forhold til forsikringsaftalelovens § 29, stk. 5, idet der efter klagers opfattelse var indledt forhandlinger om kravet. Procesbevillingsnævnet meddelte bevilling i medfør af retsplejelovens § 329.

Afgørelse af 10. september 2014 (PBN 2014-32-0159)(Civilstyrelsen 14-210-03758).

Fri proces til ankesag mod Ankestyrelsen efter opstået PTSD eller lignende psykisk lidelse efter udstationering i Liberia 1988-1992.

Klager havde været udstationeret for et privat firma i Liberia i perioden 1988-1992, hvor der var borgerkrig i landet. I 2005 blev klager ramt af hjerteproblemer, og i 2008 var han tæt på at dø på grund af en blodprop i hjertet. Han blev endvidere i 2008 opereret flere

gange i foden med efterfølgende komplikationer til følge. Han henvendte sig første gang til læge med psykiske problemer den 23. juni og 18. august 2008. Efterfølgende blev det konstateret, at klager led af PTSD eller lignende psykisk lidelse. Klager havde efterfølgende rejst krav over for arbejdsskademyndighederne om at anerkende hans psykiske lidelser som en følge af udstationeringen i Liberia, men dette var blevet afvist af både Arbejdsskadestyrelsen og efterfølgende Ankestyrelsen. Klager anlagde sag mod Ankestyrelsen, som han tabte. Byretten fandt, at klager ikke havde godtgjort, at hans psykiske lidelse opfyldte det tidsmæssige kriterium for symptomdebut på 6 måneder for diagnosen PTSD efter arbejdets ophør. Lidelsen var derfor ikke en erhvervssygdom og således ikke omfattet af arbejdsskadesikringslovens § 7, stk. 1, nr. 1. Byretten fandt endvidere, at det ikke var godtgjort, at klagers psykiske problemer udelukkende eller i overvejende grad var forårsaget af arbejdets særlige art, jf. arbejdssikringslovens § 7, stk. 1, nr. 2. Klager søgte nu fri proces til ankesagen. Civilstyrelsen meddelte afslag i medfør af retsplejelovens § 325 og § 329. Procesbevillingsnævnet fandt, at betingelserne for at meddele fri proces i medfør af retsplejelovens § 329 var opfyldt.

Afgørelse af 15. december 2014 (PBN 2014-32-0267) (Civilstyrelsen 14-210-03999).

Fri proces til en potentiel grupperepræsentant i et gruppesøgsmål om erstatning for tab efter investering i en hedgeforening.

En forening havde søgt om fri proces til den potentielle grupperepræsentants egne omkostninger i et anlagt gruppesøgsmål om erstatning for det tab, som investorer havde lidt i en hedgeforening. Tabet var opstået som følge af misvisende oplysninger i et salgsprospekt og den afgivne rådgivning i forbindelse hermed. En del investorers tab var allerede blevet dækket under et andet gruppesøgsmål, der var sluttet ved forlig. Det nuværende gruppesøgsmål omfattede investorer, der ikke tidligere havde modtaget kompensation. Civilstyrelsen havde meddelt afslag på fri proces under henvisning til, at foreningen ikke havde rimelig grund til at føre proces. Procesbevillingsnævnet meddelte i medfør af retsplejelovens § 329 foreningen som potentiel grupperepræsentant fri proces til egne omkostninger til de indledende sagsskridt, herunder indgivelse af stævning i gruppesøgsmålet.

Afgørelse af 31. januar 2014 (PBN 2013-31-0496) (Civilstyrelsen 13-210-29988).

Fri proces til sag mod sædbank og dennes direktør om erstatning, efter sædbank havde leveret sæd fra donor med arvelig sygdom.

3 klagere, der alle havde fået sæddonorbørn med den arvelige sygdom neurofibromatose, type NF1, søgte fri proces til en sag mod en sædbank og dennes direktør med påstand om, at de skulle være erstatningsansvarlige for klagernes tab som følge af, at klagernes børn lider af den ovennævnte sygdom. Sædbanken havde indsamlet sæd fra "Donor 7042", men ikke foretaget en nærmere gentest i forbindelse med screeningen af donoren, der var bærer af sygdomsgenet. Der blev efterfølgende født mere end 25 børn på baggrund af sæddonationer fra "Donor 7042". Civilstyrelsen meddelte afslag på fri proces efter retsplejelovens § 329 bl.a. under henvisning til, at der ikke var en vis udsigt til medhold i sagen. Det blev i forbindelse med klagen til Procesbevillingsnævnet bl.a. gjort gældende, at det var principielt at få afklaret, hvorvidt sædceller fra en donor er et produkt i produktansvarslovens forstand, og om den donerede sæd i så fald var defekt i henhold til produktansvarsloven. Procesbevillingsnævnet meddelte klagerne fri proces i medfør af retsplejelovens § 329.

Afgørelse af 8. april 2014 (PBN 2013-31-0727 m.fl.) (Civilstyrelsen 13-210-00323).

Fri proces til sag om familiesammenføring med 3-årig datter i Danmark.

Klager havde aldrig haft opholdstilladelse i Danmark, men fødte en datter i Danmark i 2011, der blev dansk statsborger. I 2012 bortførte klager barnet, hvilket hun i 2012 blev idømt 6 måneders fængsel og betinget udvist for at have gjort. Klager søgte herefter om opholdstilladelse i Danmark med henblik på familiesammenføring med sin datter. Udlændingestyrelsen meddelte afslag. Udlændingenævnet stadfæstede afgørelsen under henvisning til, at betingelserne i udlændingelovens § 9 c, stk. 1, ikke var opfyldt. Udlændingenævnet henviste i den forbindelse til, at klager aldrig havde haft opholdstilladelse i Danmark, at hun ikke havde forældremyndigheden over datteren, og at hun ikke udøvede samvær med datteren i et sådant omfang, at hun kunne meddeles opholdstilladelse i Danmark på baggrund heraf. Civilstyrelsen meddelte afslag på fri proces under henvisning til retsplejelovens §§ 328 og 329. Det blev i klagen over Civilstyrelsens afgørelse gjort gældende, at udlændingemyndighedernes praksis, hvorefter udenlandske forældre med herboende børn, der alene har samvær én gang om ugen eller hver 14. dag og dermed henvises til at rejse frem og tilbage mellem hjemlandet og Danmark, er i strid med EMRK art. 8 og FN's Børnekonvention. Procesbevillingsnævnet meddelte fri proces i medfør af retsplejelovens § 329 til en sag med påstand om, at Udlændingenævnets

afgørelse blev ophævet, og at sagen blev hjemvist til fornyet behandling i Udlændingestyrelsen.

Afgørelse af 23. december 2014 (PBN 2014-31-0787) (Civilstyrelsen 14-210-05058).

6.5 Retsplejelovens § 336

Ikke mulighed for godtgørelse efter retsplejelovens § 336, da forliget også omfattede sagens omkostninger.

Klager havde søgt om godtgørelse efter retsplejelovens § 336 af den del af sagens omkostninger, som oversteg retshjælpsforsikringens maksimum. Sagen var forligt, og forliget omfattede også sagens omkostninger. Civilstyrelsen havde meddelt afslag under henvisning til, at klager ikke opfyldte de økonomiske betingelser. Procesbevillingsnævnet bemærkede i sin afgørelse, at det følger af retsplejelovens § 336, stk. 2, at omkostninger ved sagen dækkes efter § 336 stk. 1, i det omfang, at statskassen ville have ydet dækning efter retsplejelovens § 331, § 332 og § 334, hvis der havde været meddelt fri proces. Forliget indebar, at disse bestemmelser ikke kunne finde anvendelse. Procesbevillingsnævnet fandt, at der allerede af den grund ikke kunne meddeles godtgørelse efter § 336 til sagen.

Afgørelse af 19. maj 2014 (PBN 2014-31-0132) (Civilstyrelsen 13-210-02909).

6.6 Genoptagelsessager

Fri proces til påstandsudvidelse var omfattet af Civilstyrelsens tidligere meddelte bevilling, selv om de økonomiske betingelser for fri proces ikke længere var opfyldt.

Klager havde søgt om fri proces til at sagsøge en kommune i anledning af, at hun var blevet opsagt fra sit job som parkeringsvagt i kommunen. Civilstyrelsen havde i november 2013 meddelt klager fri proces til at nedlægge en anerkendelsespåstand om, at opsigelsen var usaglig. I januar 2014 anmodede klager Civilstyrelsen om genoptagelse af sagen med henblik på at få fri proces til at nedlægge en betalingspåstand. Klager opfyldte imidlertid nu ikke længere de økonomiske betingelser for fri proces, hvorfor Civilstyrelsen meddelte afslag på yderligere fri proces efter retsplejelovens § 325. Nævnet fandt, at betalingspåstanden var omfattet af den af Civilstyrelsen tidligere meddelte bevilling,

hvorfor der ikke kunne lægges vægt på, at klager ikke længere opfyldte de økonomiske betingelser for fri proces, jf. retsplejelovens § 325.

Afgørelse af 16. september 2014 (PBN 2014-31-0359) (Civilstyrelsen 13-210-01215).

Genoptagelse og delvis fri proces til en påstand om frifindelse under anbringende af, at kravet var forældet, i en sag om et erstatningskrav, der var forvoldt af klagers strafbare handling.

Sagen drejede sig om politiets regreskrav mod klager i anledning af en erstatning, som var blevet udbetalt til en person, der var blevet ramt pistolskud, som klager havde affyret. Procesbevillingsnævnet havde i første omgang stadfæstet Civilstyrelsens afslag på fri proces under henvisning til, at kravet udsprang af et forsætligt strafbart forhold, som klager ved endelig dom var blevet fundet skyldig i. Klager søgte nu om genoptagelse af sagen, idet Vestre Landsret havde afsagt dom i en anden sag om erstatning for strafbart forhold. Den retsstilling vedrørende forældelse af politiets regreskrav, som Vestre Landsret slog fast i denne dom, ville føre til, at kravet i den konkrete sag ligeledes måtte anses for at være forældet. Procesbevillingsnævnets afdeling for appeltilladelse havde meddelt tilladelse til, at dommen fra Vestre Landsret blev indbragt for Højesteret, se side 54. Procesbevillingsnævnets afdeling for fri proces besluttede at genoptage den konkrete sag og meddele klager delvis fri proces til en påstand om frifindelse under anbringende af, at kravet var forældet.

Afgørelse af 28. april 2014 (PBN 2014-31-0162).

7 LITTERATUR

7.1 Litteratur om apeltilladelser

Jens Anker Andersen i Fuldmægtigen 1990, side 83-86: *Gælder den nye appelbegrænsning i små sager også for fogedrets-, skifterets- og tinglysningsafgørelser?*

Karen Dyekjær-Hansen i Lov&Ret 1992, nr. 2, side 4-6: *Ingen ideelle løsninger når det gælder tredje instans bevilling.*

Jørgen Jochimsen i Ugeskrift for Retsvæsen 1992 B, side 97-105: *De nye regler om appelbegrænsning i civile retssager.*

Bernhard Gomard i Lov&Ret 1995, nr. 6, side 18-25: *Pragmatik, principper og internationalisering i 1990'ernes procesret.*

Eva Smith i Lov&Ret 1995, nr. 8, side 14-17: *Ny lov, der stækker Højesteret baseret på urigtige oplysninger.*

Bjørn Westh i Lov&Ret 1995, nr. 8, side 17-18: *Ikke hold i Eva Smith's kritik, Kommentar.*

Jens Anker Andersen i Auktioner, 3. udgave, 1996, side 451-454 og 456-463.

Thomas Rørdam i Lov&Ret 1996, nr. 6, side 29-32: *Anke-praksis i strid med Folketingets forudsætning.*

Bernhard Gomard m.fl. i Fogedret, 4. udgave, 1997, side 416-417.

Jens Anker Andersen i Tvangsfuldbyrdelse, 3. udgave, 1997, side 314-316 og 319-320.

Kristine Queitsch i Ugeskrift for Retsvæsen 1997 B, side 12-18: *Nogle bemærkninger om appelbegrænsning i civile retssager – 10.000 kr.s grænsen.*

Ivan Larsen i Ugeskrift for Retsvæsen 1997 B, side 221-223: *Ankebegrænsninger i de tidligere statsadvokatsager.*

Bent Unmack Larsen i Advokaten 1997, nr. 9, side 178-179: *Procesbevillingsnævnets praksis.*

Steen Bønsing i Ugeskrift for Retsvæsen 1997 B, side 531-535: *Procesbevillingsnævnets retlige status – kommentar til UfR 1997.1062 H.*

Ole Dybdahl og Hans Kardel, under medvirken af Susanne Gamberg, Hanne Lübeck Johansen og Kristine Queitsch, *Procesbevillinger (GadJura)*, 1998.

Erik Werlauff i Juristen 1999, nr. 8, side 326-332: *Anmeldelse af Ole Dybdahl og Hans Kardel, Procesbevillinger.*

Torben Jensen i Højesteret og retsplejen (GadJura), 1999, side 43-44, 46, 49-51, 74-75, 104-105, 140-141, 144, 167-188, 191-192, 200-205, 210, 215-221, 228-229, 445-446.

Jonas Christoffersen og Jakob Fink Nielsen i Ugeskrift for Retsvæsen 1999 B, side 387-394: *Om kære til Højesteret i civile sager.*

Lindenchrone og Werlauff i Dansk retspleje, 6. udgave (Karnov Group), 2014.

- Bjarne Christensen i Dommeren i det 20. århundrede – Dommerforeningens 100 års jubilæum (Jurist- og Økonomforbundets Forlag), 2000, side 337-338.
- Niels Viltoft, Benedikte Holberg og Lone Dahl Frandsen i Ugeskrift for Retsvæsen 2000 B, *Den særlige Klageret i 60 år, side 380.*
- Eva Smith i Civilproces – Grundlæggende regler og principper, 4. udgave (GadJura), 2000, side 240-243.
- Mads Østergaard og Jørgen Nørgaard i Ugeskrift for Retsvæsen 2002 B, side 491-501: *Procesbevillingsnævnets tilladelse til appel til Højesteret af sagsomkostningsafgørelser i civile sager.*
- Erik Werlauff i Juristen 2003, nr. 8, side 296-308: *At søge procesbevilling.*
- Jonas Christoffersen i Lov&Ret 2003, nr. 6, side 7ff: *Hvem skal lempe retsafgiften?*
- Ole Dybdahl i Ugeskrift for Retsvæsen 2003 B, side 284-286: *Reform af Den Særlige Klageret og Procesbevillingsnævnet.*
- Kim K. Gabriel i Ugeskrift for Retsvæsen 2004 B, side 314-321: *Udlændingelovens § 50 i praksis.*
- Michael Kistrup, Peter Møgelvang-Hansen og Lars Lindencrone Petersen, Fogedsager, 4. udgave (Karnov Group) 2010.
- Jens Røn i Juristen 2007, nr. 6, side 203-207: *En ny småsagsproces.*
- Bernhard Gomard og Michael Kistrup i Civilprocessen, 7. udgave (Karnov Group) 2013, side 58-59, 69-71, 86, 777-801, 864-874
- Jørgen Jochimsen i Hovedforhandling i straffesager, 3. udgave (Karnov Group) 2014
- Eva Smith, Jørgen Jochimsen, Michael Kistrup og Jakob Lund Poulsen i Straffeprocessen, 2. udgave, 2008, side 45-51, 788, 792, 806-807, 827, 846-854, 866- 867.
- Kommenteret Retsplejelov, 9. udgave (Jurist- og Økonomforbundets Forlag), 2013, Bind I, side 48-58 (kommentar til kapitel 1a. Procesbevillingsnævnet) samt kommentarer til de enkelte hjemler for apeltilladelser.
- Marianne Højgaard Pedersen i Juristen 2009, nr. 2, side 31-35: *Procesbevillingsnævnet efter domstolsreformen.*
- Peter Juul Agergaard i Advokaten 2011, nr. 3, side 38-41: *Højesteret skaber klarhed om kære af sagsomkostninger.*
- Jon Stokholm i Procesbevillingsnævnets årsberetning fra 2011, side 17-18: *Indtryk fra to år som formand i Procesbevillingsnævnet.*
- Thomas Elholm i Procesbevillingsnævnets årsberetning fra 2013, side 23-41: *Procesbevillingens betydning for strafferetten.*
- Henrik Waaben i Advokaten 2014, nr. 9, side 22-24: *Det principielle skal stå i flammeskrift.*

Hanne Kjærulff og Kristian Seierø: *Retsplejelovens § 389 a – en ny regel om kærebegrænsning af byrettens afgørelser under en civil sags hovedforhandling eller forberedelse*, offentliggjort den 17. december 2014 på Procesbevillingsnævnets hjemmeside.

Ulrik Rammeskow Bang-Pedersen og Lasse Højlund Christensen: *Den civile retspleje*", 3. udgave, (Forlaget Pejus), 2015.

Christian Dahlager i *Civile retssager*, 2. udgave, 2015, side 36.

7.2 Litteratur om fri proces

Holger Kallehauge i Ugeskrift for Retsvæsen 1973 B, side 153-167: *Nogle bemærkninger om fri proces.*

Frederik Chr. Schydt: *Fri proces*, 1. udgave, (Jurist- og Økonomforbundets Forlag), 1992, side 243-323.

Jens Røn i Juristen 2006, nr. 5, side 175-185: *Nye love – nye regler om sagsomkostninger, retshjælp og fri proces.*

Jens Røn i Juristen 2007, nr. 6, side 203-207: *En ny småsagsproces.*

Bernhard Gomard og Michael Kistrup i Civilprocessen, 7. udgave (Karnov Group) 2013, side 778-788.

Kommenteret Retsplejelov, 9. udgave (Jurist- og Økonomforbundets Forlag), 2013, Bind I, side 752-780 (kommentar til §§ 325-336).

Cecilie Maarbjerg Qvist og Louise Falkenberg i Juristen 2010, nr. 4, side 114-120: *Nogle bemærkninger om behandlingen af fri proces sager.*

Astrid Mavrogenis, *Fri proces-retshjælp*, 1. udgave, Karnov Group Denmark A/S, 2012.

Christian Dahlager i Civile retssager, 2. udgave, 2015, side 58.

8 BILAG

8.1 Retsplejelovens kapitel 1 a. Procesbevillingsnævnet

§ 22. Procesbevillingsnævnet behandler ansøgninger om meddelelse af anden- og tredjeinstansbevilling efter regler i denne lov og anden lovgivning.

Stk. 2. Procesbevillingsnævnet behandler endvidere klager over afslag på fri proces efter regler i denne lov.

§ 23. Nævnet består af 5 medlemmer, en højesteretsdommer (formand), en landsdommer, en byretsdommer, en advokat med møderet for Højesteret og en universitetslærer i retsvidenskab eller en anden jurist med særlig videnskabelig uddannelse. Beskikkelsen af de fire førstnævnte medlemmer sker efter indstilling til justitsministeren fra henholdsvis Højesteret, landsretterne, Den Danske Dommerforening og Advokatrådet. Kongen beskikker efter indstilling fra justitsministeren medlemmerne for en periode på to år. Et medlem har ret til genbeskikkelse for yderligere to år. Herudover kan genbeskikkelse ikke finde sted.

Stk. 2. Ved afgørelse af klager over afslag på fri proces består nævnet af en landsdommer (afdelingsformand), en byretsdommer og en advokat. Beskikkelsen af de 3 medlemmer sker efter indstilling til justitsministeren fra henholdsvis landsretterne, Den Danske Dommerforening og Advokatrådet. Stk. 1, 3.-5. pkt., finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Der beskikkes en eller flere suppleanter for hvert af nævnets medlemmer. Stk. 1 og 2 finder tilsvarende anvendelse.

§ 24. Nævnets medlemmer kan kun afsættes efter de regler, der gælder for dommere. Et medlem udtræder, når betingelserne for medlemmets beskikkelse bortfalder.

§ 25. Procesbevillingsnævnet fastsætter selv sin forretningsorden.

Stk. 2. Der kan i forretningsordenen fastsættes regler om indhentning og videregivelse af oplysninger til brug ved sagernes behandling. Der kan endvidere bl.a. fastsættes bestemmelser om skriftlig votering og om, at formanden kan træffe visse nærmere bestemte afgørelser på nævnets vegne, eller at sager om meddelelse af anden- og tredjeinstansbevilling kan afgøres af tre af nævnets medlemmer, nemlig en dommer, en advokat og en universitetslærer.

§ 26. Procesbevillingsnævnet offentliggør hvert år en beretning om sin virksomhed.

Stk. 2. Til Procesbevillingsnævnet knyttes et sekretariat.

Stk. 3. Domstolsstyrelsen varetager Procesbevillingsnævnets bevillingsmæssige og administrative forhold.

§ 27. Såfremt en offentlig myndighed i medfør af § 252, stk. 2, er indtrådt i en sag til fordel for en af sagens parter eller agter at gøre dette, kan myndigheden ved skriftlig erklæring støtte partens ansøgning til Procesbevillingsnævnet.

8.2 Bekendtgørelse nr. 1338 af 3. december 2007 om forretningsordenen for Procesbevillingsnævnet

I medfør af § 25 i lovbekendtgørelse nr. 1261 af 23. oktober 2007 om rettens pleje fastsættes:

For nævnets virksomhed gælder bestemmelserne i retsplejelovens kapitel 1 a og i nævnets forretningsorden samt i lov om behandling af personoplysninger.

Procesbevillingsnævnet

§ 1. Procesbevillingsnævnet behandler ansøgninger om meddelelse af anden- og tredjeinstansbevilling (appeltilladelse), jf. retsplejelovens § 22, stk. 1. Ved behandling af ansøgninger om meddelelse af appeltilladelse består nævnet af 5 medlemmer under ledelse af nævnets formand, jf. dog §§ 10-12.

Stk. 2. Procesbevillingsnævnet behandler endvidere klager over afslag på fri proces, jf. retsplejelovens § 22, stk. 2. Ved behandling af klager over afslag på fri proces består nævnet af 3 medlemmer under ledelse af nævnets afdelingsformand, jf. dog §§ 13-14.

Stk. 3. Ledelsen af nævnets administrative funktioner varetages af nævnets formand med bistand af et sekretariat, som denne antager.

Forberedelse af nævnsbehandlingen

§ 2. Nævnets formand og afdelingsformand drager omsorg for sagernes forberedelse med bistand fra nævnets sekretariat.

§ 3. Ansøgning om appeltilladelse og klage over afslag på fri proces skal være skriftlig og angive de grunde, som ansøgeren eller klageren vil påberåbe sig. Henvendelsen skal ledsages af kopi af den eller de afgørelser, der er truffet vedrørende sagen, samt kopier af dokumenter, der i øvrigt er af betydning for sagens afgørelse. Procesbevillingsnævnet kan pålægge ansøgeren eller klageren at tilvejebringe yderligere oplysninger til brug for sagens behandling.

Stk. 2. Sekretariatet bistår om nødvendigt en ansøger eller en klager, som ikke er repræsenteret ved advokat, med udfærdigelse af ansøgningen eller klagen.

Stk. 3. Ansøgningen eller klagen skal være nævnets sekretariat i hænde senest kl. 15.00 den dag, hvor ansøgnings- eller klagefristen udløber. Beregning af ansøgnings- eller klagefristen sker i overensstemmelse med retsplejelovens regler om anke- og kærefriste. Nævnet kan i en appeltilladelsessag bortse fra en fristoverskridelse, hvis retsplejelovens betingelser herfor er opfyldt. Ved en klage over et afslag på fri proces kan nævnet bortse fra en fristoverskridelse, hvis denne er undskyldelig.

§ 4. Sekretariatet anerkender modtagelsen af ansøgningen eller klagen.

Stk. 2. Modparten underrettes om ansøgningen eller klagen. Formanden eller afdelingsformanden bestemmer, i hvilke tilfælde en modpart skal anmodes om at fremkomme med eventuelle bemærkninger inden en nærmere angiven frist.

Stk. 3. Nævnet kan indhente en udtalelse fra Civilstyrelsen i anledning af en klagesag.

§ 5. Formanden eller afdelingsformanden afgør, om akterne fra den forudgående behandling af sagen skal indhentes. Videregivelse af akter fra en anden myndighed til nævnet kan ske uden samtykke fra ansøgeren eller klageren.

Stk. 2. Nævnet kan til brug for behandling af en sag anvende akter fra tidligere sager ved nævnet vedrørende samme retstvist, uanset om akterne vedrører en ansøgningssag eller en klagesag.

Nævnsbehandling – fælles bestemmelser

§ 6. Nævnets afgørelser træffes ved møder i nævnet. Møderne afholdes almindeligvis en gang ugentlig. Sagerne til behandling på mødet udsendes til medlemmerne ugedagen før. Hastende sager kan dog udsendes med kortere frist. Forhandlingerne foregår mundtligt. Formanden eller afdelingsformanden kan dog i særlige tilfælde træffe bestemmelse om en anden behandlingsform.

Stk. 2. Spørgsmål om inhabilitet afgøres efter retsplejelovens regler herom.

§ 7. Nævnets møder er ikke offentlige.

Stk. 2. Sagens parter har ikke adgang til møderne.

Stk. 3. Efter formandens eller afdelingsformandens bestemmelse kan møderne overværes af medarbejdere i sekretariatet.

§ 8. Formanden og afdelingsformanden kan uden forelæggelse for nævnet tage stilling til behandlingen af henvendelser, som falder uden for nævnets kompetence.

Stk. 2. Formanden og afdelingsformanden kan herudover i særlige grupper af tilfælde i henhold til skriftlige retningslinjer, fastsat af nævnet ved enstemmig beslutning, træffe afgørelse på nævnets vegne uden forelæggelse for nævnet.

§ 9. I tilfælde af et medlems forfald indkaldes om muligt medlemmets suppleant.

Behandling af ansøgninger om appeltiladelse

§ 10. I tilfælde af forfald for formanden og dennes suppleant ledes forhandlingerne af landsdommeren og i tilfælde af også dennes forfald af det ældste tilstedeværende medlem af nævnet.

§ 11. Har medlemmer og suppleanter forfald, kan nævnet træffe beslutning, hvis 3 medlemmer er til stede.

Stk. 2. Beslutninger træffes af nævnet ved almindelig stemmeflerhed. I tilfælde af stemmelighed er formandens stemme afgørende.

Stk. 3. Ethvert tilstedeværende medlem kan kræve behandlingen af en sag udsat, hvis nævnet ikke er fuldtalligt.

§ 12. I henhold til skriftlige retningslinjer, fastsat af nævnet ved enstemmig beslutning, kan afgørelse i særlige grupper af tilfælde træffes af 3 af nævnets medlemmer, nemlig en dommer, en advokat og en universitetslærer. Hvert af de i sagens behandling deltagende medlemmer kan dog i disse tilfælde kræve en sag behandlet i det samlede nævn.

Behandling af klager over afslag på fri proces

§ 13. I tilfælde af forfald for afdelingsformanden og dennes suppleant ledes forhandlingerne af byretsdommeren.

§ 14. Har medlemmer og suppleanter forfald, kan nævnet træffe beslutning, hvis 2 medlemmer er til stede.

Stk. 2. Beslutninger træffes af nævnet ved almindelig stemmeflerhed. Hvis afgørelsen træffes af 2 medlemmer, kræves enighed.

Stk. 3. Ethvert tilstedeværende medlem kan kræve behandlingen af en sag udsat, hvis nævnet ikke er fuldtalligt.

Genoptagelse og protokollering

§ 15. Nævnet kan på begæring omgøre en afgørelse, såfremt der foreligger væsentlige nye oplysninger.

§ 16. Nævnets beslutninger indføres i en særlig protokol.

Stk. 2. Ethvert medlem kan kræve at få tilført protokollen en kort begrundelse for sin stemmeafgivning.

Underretning og aktindsigt

§ 17. Nævnets afgørelse meddeles ansøgeren eller klageren uden angivelse af, hvilke medlemmer der har deltaget i sagens behandling, og hvorledes de har stemt.

Stk. 2. I meddelelsen om nævnets afgørelse begrundes afgørelsen med henvisning til indholdet af de bestemmelser, der giver hjemmel for meddelelse af appeltilladelse eller fri proces.

Stk. 3. Meddelelse om afgørelsen underskrives af formanden eller afdelingsformanden eller af den, som disse bemyndiger hertil.

Stk. 4. Der gives underretning om afgørelsen til en modpart i sagen, der er underrettet eller hørt i anledning af ansøgningen eller klagen.

Stk. 5. Der gives i sager vedrørende appeltilladelse tillige underretning til den eller de retter, som har truffet afgørelse i sagen.

Stk. 6. Der gives i sager vedrørende fri proces tillige underretning til Civilstyrelsen.

§ 18. Aktindsigt meddeles af formanden eller afdelingsformanden i overensstemmelse med bestemmelserne i retsplejelovens §§ 41-41 g, 255 a og 729 a-729 d med de fornødne tillem্পninger.

Stk. 2. Begæring om indsigt fra den registrerede i medfør af lov om behandling af personoplysninger behandles efter reglerne i lovens §§ 31-34.

Ændringer

§ 19. Ændringer i nævnets forretningsorden forudsætter enstemmighed.

Ikrafttræden

§ 20. Denne bekendtgørelse træder i kraft den 1. januar 2008.

Stk. 2. Samtidig ophæves bekendtgørelse nr. 151 af 23. februar 2001.

Vedttaget på Procesbevillingsnævnets møde den 20. april 2007.

8.3 Oversigt over bestemmelser i retsplejeloven mv. om meddelelse af appelltilladelse

Retsplejeloven

Kapitel 23.

Delafgørelser i civile sager

§ 253. Retten kan bestemme, at forberedelsen eller hovedforhandlingen foreløbig skal begrænses til en del af det krav, som sagen angår, eller, hvor sagen omfatter flere krav eller spørgsmål, til et af disse.

Stk. 2. Retten kan træffe særskilt afgørelse om en del af det krav, som sagen angår. Omfatter sagen flere krav eller spørgsmål, kan retten træffe særskilt afgørelse om et af disse.

Stk. 3. Særskilte afgørelser om modkrav eller krav, over for hvilke der er fremsat modkrav, kan kun fuldbyrdes, hvis retten i afgørelsen har truffet bestemmelse om, at afgørelsen mod eller uden sikkerhedsstillelse skal kunne fuldbyrdes for en del eller i sin helhed. Det samme gælder særskilte afgørelser om et enkelt af sagens spørgsmål, der ikke afslutter rettens behandling af sagen eller et af kravene i sagen.

Stk. 4. De i stk. 3 nævnte afgørelser kan først indbringes for højere ret i forbindelse med den endelige afgørelse i sagen, medmindre afgørelsen kan fuldbyrdes eller Procesbevillingsnævnet har tilladt, at afgørelsen indbringes særskilt. Sådantilladelse kan gives, hvis der foreligger særlige grunde. Hvis tilladelse skal gives til at indbringe en afgørelse for Højesteret som 3. instans, skal sagen desuden angå spørgsmål af principiel karakter, jf. § 371, stk. 1, og § 392, stk. 3. En tilladelse til at indbringe afgørelsen for Højesteret som 3. instans kan begrænses til en del af sagen, hvis særlige grunde taler for det.

Stk. 5. Ansøgning om tilladelse efter stk. 4 skal indgives til Procesbevillingsnævnet inden udløbet af den almindelige frist for indbringelse af afgørelsen. § 371, stk. 2, 2. pkt., og § 392, stk. 4, 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse. Meddeles tilladelsen, skal sagen indbringes for den overordnede ret inden 4 uger.

Kapitel 31.

Retshjælp og fri proces

§ 334. Beskikkelse af advokat meddeles af rettens præsident. Beskikkelsen omfatter også retshandlinger ved anden ret.

Stk. 2. Der tilkommer den beskikkede advokat et passende salær samt godtgørelse for udlæg, herunder rejseudgifter, som advokaten med føje har haft i forbindelse med hvervet, jf. dog § 333, stk. 1, 2. pkt.

Stk. 3. Anmoder parten om beskikkelse af en bestemt advokat, kan retten betinge beskikkelsen af, at advokaten helt eller delvis frafalder krav mod statskassen om godtgørelse for rejseudgifter.

Stk. 4. Salær og godtgørelse fastsættes af den ret, der har foretaget beskikkelsen. Fastsættelsen sker ved særskilt beslutning samtidig med sagens eller retshandlingens afslutning.

Stk. 5. Den beskikkede advokat må ikke modtage salær eller godtgørelse ud over de beløb, der er fastsat af retten. I de i stk. 3 nævnte tilfælde og i tilfælde, hvor den beskikkede advokat giver møde ved en anden ret, jf. stk. 1, 2. pkt., kan der dog træffes aftale mellem parten og advokaten om, at parten skal betale rejseudgifter, der ikke dækkes af statskassen. Reglen i 1. pkt. gælder ikke, såfremt der er truffet særlig aftale

mellem parten og advokaten om vederlaget og advokaten frafalder krav på vederlag af statskassen.

Stk. 6. Såfremt omkostninger ved sagen er dækket af en retshjælpsforsikring eller anden forsikring, skal salær og godtgørelse til den beskikkede advokat i første række betales af forsikringen.

Kapitel 36.

Anke civile sager

§ 368. Domme afsagt af en byret kan af parterne ankes til den landsret, i hvis kreds byretten

ligger. Angår sagen krav, der efter påstanden har en økonomisk værdi af højst 20.000 kr., kan dommen kun ankes med Procesbevillingsnævnets tilladelse, jf. stk. 2.

Stk. 2. Procesbevillingsnævnet kan meddele tilladelse til anke af domme, der er omfattet af stk. 1, 2. pkt., hvis sagen er af principiel karakter eller særlige grunde i øvrigt taler derfor. Ansøgning om tilladelse skal indgives til nævnet inden 4 uger efter dommens afsigelse. Nævnet kan dog undtagelsesvis meddele tilladelse, hvis ansøgning indgives senere, men inden 1 år efter afsigelsen.

Stk. 3. Domme, der er afsagt af en landsret som 1. instans, kan af parterne ankes til Højesteret, for så vidt ikke andet er bestemt ved lov.

Stk. 4. Domme, der er afsagt af Sø- og Handelsretten, kan af parterne ankes til Højesteret eller landsret. Anke kan ske til Højesteret, hvis sagen er af principiel karakter og har generel betydning for retsanvendelsen og retsudviklingen eller væsentlig samfundsmæssig rækkevidde i øvrigt, eller hvis andre særlige grunde i øvrigt taler for, at sagen behandles af Højesteret som 2. instans. Anke til landsret sker til den landsret, i hvis kreds sagen skulle have været anlagt efter reglerne i kapitel 22, hvis sagen ikke var blevet anlagt ved Sø- og Handelsretten.

Stk. 5. Når en part anker en dom afsagt af Sø- og Handelsretten til landsret, har andre parter i sagen, også selv om der alene påstås stadfæstelse, krav på, at ankesagen behandles af Højesteret, hvis betingelserne i stk. 4, 2. pkt., er opfyldt. Ønsker en anden part, at ankesagen behandles af Højesteret, indbringer denne part ankesagen for Højesteret ved at afgive et svarskrift til Højesteret med kopi til landsretten inden udløbet af den frist, som landsretten har fastsat for afgivelse af svarskrift.

Stk. 6. Højesteret påser af egen drift, at betingelserne i stk. 4, jf. stk. 5, for anke til Højesteret er opfyldt. Er betingelserne for anke til Højesteret ikke opfyldt, afviser Højesteret anken ved kendelse. I de tilfælde, der er nævnt i stk. 4, kan sagen herefter inden den ordinære ankefrists udløb, eller, hvis den ordinære ankefrist udløber inden 2 uger, inden 2 uger efter afsigelsen af Højesterets kendelse om ankens afvisning, indbringes for landsretten. Indbringes sagen senere, finder § 372, stk. 2, 3.-7. pkt., tilsvarende anvendelse. I de tilfælde, der er nævnt i stk. 5, fortsættes sagens behandling ved landsretten.

Stk. 7. Anken kan omfatte afgørelser, der er truffet under sagen, for så vidt ikke andet er bestemt ved lov.

Stk. 8. Bestemmelser om sagsomkostninger i domme, som er afsagt af en landsret eller af Sø- og Handelsretten, kan kun ankes særskilt med tilladelse fra Procesbevillingsnævnet. Bestemmelserne i § 371 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 9. Ved særskilt anke af en bestemmelse om sagsomkostninger i en dom, der er afsagt af Sø- og Handelsretten, finder stk. 4-6 tilsvarende anvendelse.

§ 368 a. Landsretten kan afvise at behandle en sag i 2. instans, hvis der ikke er udsigt til, at sagen vil få et andet udfald end i byretten, og sagen ikke er af principiel karakter eller

andre grunde ikke i øvrigt taler for, at sagen skal behandles af landsretten. Landsretten kan dog ikke afvise en sag, som er indbragt efter tilladelse fra Procesbevillingsnævnet.

Stk. 2. Hvis landsretten overvejer at afvise en ankesag efter stk. 1, underrettes parterne herom. Parterne kan herefter inden 2 uger efter at have modtaget meddelelsen give retten og den anden part underretning om deres bemærkninger, hvorefter retten træffer afgørelse.

Stk. 3. Retten træffer ved dom afgørelse om afvisning på det indkomne skriftlige grundlag. Hvor særlige grunde taler derfor, kan retten bestemme, at der skal foretages mundtlig forhandling. Retten kan tillade, at en part eller rettergangsfuldmægtig deltager i den mundtlige forhandling ved anvendelse af telekommunikation, medmindre sådan deltagelse er uhensigtsmæssig.

§ 371. Domme, der er afsagt af en landsret som 2. instans, kan ikke ankes. Procesbevillingsnævnet kan dog meddele tilladelse til prøvelse i 3. instans, hvis sagen er af principiel karakter. Hvis særlige grunde taler for det, kan tilladelsen begrænses til en del af det krav, som sagen angår, eller, hvor sagen omfatter flere krav eller spørgsmål, til et af disse.

Stk. 2. Ansøgning om tilladelse efter stk. 1, 2. pkt., skal indgives til Procesbevillingsnævnet inden 4 uger efter dommens afsigelse. Nævnet kan dog undtagelsesvis meddele tilladelse, hvis ansøgning indgives senere, men inden 1 år efter afsigelsen.

§ 372. Ankefristen er 4 uger. Fristen regnes fra dommens afsigelse.

Stk. 2. Anke sker ved indlevering af ankestævning på ankeinstansens kontor. Indlevering skal ske inden ankefristens udløb eller, hvis der er meddelt tilladelse efter § 368, stk. 2, eller § 371, inden 4 uger efter, at tilladelsen er meddelt ansøgeren. Indleveres stævningen senere, afvises anken. Ankeinstansen kan dog undtagelsesvis tillade anke indtil 1 år efter dommens afsigelse. Stævningen skal i så fald indleveres inden 4 uger efter tilladelsens meddelelse. Bestemmelserne i § 398 finder tilsvarende anvendelse ved behandlingen af ansøgning om tilladelse til anke efter fristens udløb. Landsrettens afgørelse kan kun indbringes for Højesteret efter reglerne i § 392, stk. 3-5.

Stk. 3. En anke, der hæves eller afvises af anden grund end overskridelse af fristen efter stk. 2, kan med rettens tilladelse på ny tages under behandling, såfremt ny ankestævning indleveres på rettens kontor inden 2 uger efter, at sagen blev hævet eller afvist.

Kapitel 37.

Kære civile sager

§ 389. Kendelser og beslutninger, der er afsagt af en byret, kan, medmindre andet er bestemt i loven, kæres til den landsret, i hvis kreds byretten ligger.

Stk. 2. Kendelser og beslutninger om sagsomkostninger, der er fastsat til højst 20.000 kr., kan ikke kæres. Hvis det er bestemt, at ingen af parterne skal betale sagsomkostninger til den anden part, kan afgørelsen herom kun indbringes uden tilladelse fra Procesbevillingsnævnet, hvis der er spørgsmål om tilkendelse af sagsomkostninger med mere end 20.000 kr. Procesbevillingsnævnet kan dog give tilladelse til kære, hvis særlige grunde taler derfor.

Stk. 3. Beslutning efter § 334, stk. 4, om salær, der er fastsat til højst 20.000 kr., kan ikke kæres. Procesbevillingsnævnet kan dog give tilladelse til kære, hvis særlige grunde taler derfor.

Stk. 4. Ansøgning om kæretilladelse efter stk. 2 og 3 skal indgives til Procesbevillingsnævnet inden 2 uger efter, at afgørelsen er truffet. Nævnet kan dog undtagelsesvis give tilladelse, hvis ansøgningen indgives senere, men inden 6 måneder efter, at afgørelsen er truffet.

§ 389 a. Kendelser og andre beslutninger, der afsiges af byretten under hovedforhandlingen eller under dennes forberedelse, kan ikke kæres. Procesbevillingsnævnet kan dog meddele tilladelse til kære, hvis kendelsen eller beslutningen angår spørgsmål af væsentlig betydning for sagens forløb eller af afgørende betydning for parten og der i øvrigt er anledning til at lade afgørelsen prøve af landsretten som 2. instans.

Stk. 2. Ansøgning om kæretilladelse efter stk. 1 skal indgives til Procesbevillingsnævnet, inden 2 uger efter at afgørelsen er truffet.

§ 391. Bestemmelser i domme afsagt af en byret om sagsomkostninger, der er fastsat til mere end 20.000 kr., kan indbringes særskilt for landsret ved kære. Hvis det er bestemt, at ingen af parterne skal betale sagsomkostninger til den anden part, kan bestemmelsen herom kun indbringes særskilt, hvis der er spørgsmål om tilkendelse af sagsomkostninger med mere end 20.000 kr.

Stk. 2. Procesbevillingsnævnet kan give tilladelse til kære af bestemmelser i domme om sagsomkostninger, der efter stk. 1 ikke kan påkæres, hvis særlige grunde taler derfor. Bestemmelserne i § 389, stk. 4, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Domme, hvorved retten afviser sagen, fordi den ikke er indbragt for rette domstol eller ikke rettidigt er indbragt for domstolene eller ankeretten, kan indbringes for højere ret ved kære. Hvis dommen er afsagt af en landsret som ankeinstans, kan kære kun ske med Procesbevillingsnævnets tilladelse. Sådan tilladelse kan gives, hvis kæren vedrører spørgsmål af principiel karakter. Ansøgning om kæretilladelse skal indgives til nævnet inden 2 uger efter, at afgørelsen er truffet. Procesbevillingsnævnet kan dog undtagelsesvis give tilladelse, hvis ansøgning indgives senere, men inden 6 måneder efter, at afgørelsen er truffet.

Stk. 4. Domme, hvorved landsretten afviser sagen efter § 368 a, kan indbringes for Højesteret ved kære. Kære kan kun ske med Procesbevillingsnævnets tilladelse. Sådan tilladelse kan gives, hvis særlige grunde taler derfor. Ansøgning om kæretilladelse skal indgives til nævnet, inden 2 uger efter at afgørelsen er truffet. Procesbevillingsnævnet kan dog undtagelsesvis give tilladelse, hvis ansøgning indgives senere, men inden 6 måneder efter at afgørelsen er truffet.

§ 392. Kendelser og beslutninger, der afsiges af en landsret efter reglerne i § 253 i en sag, der behandles af retten som 1. instans, kan kæres til Højesteret, hvis afgørelsen kan fuldbyrdes eller Procesbevillingsnævnet har tilladt, at afgørelsen indbringes særskilt. Sådan tilladelse kan gives, hvis der foreligger særlige grunde, jf. § 253, stk. 4.

Stk. 2. En kendelse om afvisning, der afsiges af en landsret efter § 226, stk. 5, kan kæres til Højesteret uden forudgående tilladelse fra Procesbevillingsnævnet.

Stk. 3. I andre tilfælde kan landsrettens kendelser og beslutninger kæres til Højesteret med Procesbevillingsnævnets tilladelse. Sådan tilladelse kan gives, hvis kæren vedrører spørgsmål af principiel karakter. Hvis kendelsen eller beslutningen er afsagt efter reglerne i § 253, skal der desuden foreligge særlige grunde, jf. § 253, stk. 4.

Stk. 4. Ansøgning om kæretilladelse efter stk. 1 og 3 skal indgives til Procesbevillingsnævnet, inden 2 uger efter at afgørelsen er truffet. Procesbevillingsnævnet kan dog undtagelsesvis give tilladelse efter stk. 3, 1. og 2. pkt., hvis ansøgning indgives senere, men inden 6 måneder efter at afgørelsen er truffet.

Stk. 5. Hvis særlige grunde taler for det, kan en tilladelse efter stk. 3 til at kære til Højesteret som 3. instans begrænses til en del af sagen.

§ 392 a. Kendelser og beslutninger, der afsiges af Sø- og Handelsretten efter reglerne i § 253, kan kæres til landsretten, hvis afgørelsen kan fuldbyrdes eller Procesbevillingsnævnet har tilladt, at afgørelsen indbringes særskilt. Sådant tilladelse kan gives, hvis der foreligger særlige grunde, jf. § 253, stk. 4. Kære sker til den landsret, i hvis kreds sagen skulle have været anlagt efter reglerne i kapitel 22, hvis sagen ikke var blevet anlagt ved Sø- og Handelsretten.

Stk. 2. I andre tilfælde kan Sø- og Handelsrettens kendelser og beslutninger kæres til landsretten med Procesbevillingsnævnets tilladelse. Sådant tilladelse kan gives, hvis kæren vedrører spørgsmål af principiel karakter. Kære sker til den landsret, i hvis kreds sagen skulle have været anlagt efter reglerne i kapitel 22, hvis sagen ikke var blevet anlagt ved Sø- og Handelsretten.

Stk. 3. Ansøgning om kæretiladelse efter stk. 1 og 2 skal indgives til Procesbevillingsnævnet, inden 2 uger efter at afgørelsen er truffet. Procesbevillingsnævnet kan dog undtagelsesvis give tilladelse efter stk. 2, hvis ansøgning indgives senere, men inden 6 måneder efter at afgørelsen er truffet.

§ 394. Kærefristen, der regnes fra den dag, afgørelsen er truffet, er 2 uger.

Stk. 2. Kære skal ske inden kærefristens udløb eller, hvis der er meddelt tilladelse efter § 389, § 391 eller § 392, inden 2 uger efter, at tilladelsen er meddelt ansøgeren. Hvis der er meddelt tilladelse efter § 392, stk. 3, jf. § 253, stk. 4, skal kære ske, inden 4 uger efter at tilladelsen er meddelt ansøgeren. Iværksættes kære senere, afvises kæren af den ret, hvortil afgørelsen kæres. Retten kan dog undtagelsesvis tillade kære indtil 6 måneder efter afgørelsen. Kæreskriftet skal i så fald indleveres inden 2 uger efter tilladelsens meddelelse. Bestemmelserne i § 398 finder tilsvarende anvendelse ved behandling af ansøgning om tilladelse til kære efter fristens udløb.

§ 395. Kære har ikke opsættende virkning, medmindre andet er bestemt i loven, eller det bestemmes af den ret, hvis afgørelse kæres, eller den ret, hvortil afgørelsen kæres. Det samme gælder ansøgning til Procesbevillingsnævnet om tilladelse til kære efter § 389 a.

Kapitel 43 a.

Prøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse

§ 475. Anke sker ved meddelelse til dommeren. Ankefristen er 4 uger fra dommens afsigelse. Byretten sender meddelelsen om anken samt sagens akter til landsretten, der berammer mundtlig forhandling af sagen i et retsmøde, til hvilket parterne indkaldes af retten med et af denne bestemt varsel. Bestemmelserne i § 372, stk. 2, 3.-7. pkt., finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Om sagens behandling i landsretten gælder tilsvarende regler som fastsat for byretsbehandlingen.

Stk. 3. Landsrettens dom kan ikke ankes til Højesteret. Bestemmelserne i § 371, stk. 1, 2. pkt., og stk. 2, finder dog tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. Anke har kun opsættende virkning, når det bestemmes af den ret, hvis afgørelse påankes, eller af den ret, til hvilken anke sker.

Kapitel 43 b.

Prøvelse af beslutning om adoption uden samtykke

§ 475 i. Ankefristen er 4 uger ved anke til landsret og 4 uger ved anke til Højesteret. Der kan ikke i medfør af § 372, stk. 2, meddeles tilladelse til at anke dommen efter ankefristens udløb.

Stk. 2. Anke til landsret sker ved meddelelse til byretten. Meddelelsen kan ske mundtligt til retsbogen. Retten sender meddelelsen og sagens akter til landsretten.

Stk. 3. Landsrettens dom kan ikke ankes til Højesteret. Bestemmelserne i § 371, stk. 1, 2. pkt., og stk. 2, finder dog tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. Om kære gælder reglerne i kapitel 37. Der kan dog ikke i medfør af § 394, stk. 2, meddeles tilladelse til at kære de i § 475 b, stk. 4, nævnte kendelser efter kærefristens udløb.

Stk. 5. Om sagens behandling i landsretten og Højesteret gælder tilsvarende regler som fastsat for byretsbehandlingen.

Kapitel 53.

Appel af fogedrettens afgørelser

§ 584. Afgørelser, der er truffet af en fogedret, kan, medmindre andet er bestemt i loven, kæres til den landsret, i hvis kreds fogedretten ligger.

Stk. 2. Afgørelser om udlæg for krav, der har en økonomisk værdi af højst 20.000 kr., kan ikke kæres. Procesbevillingsnævnet kan dog give tilladelse til kære, hvis særlige grunde taler derfor.

Stk. 3. Ansøgning om kæretiladelse skal indgives til Procesbevillingsnævnet inden 4 uger efter afgørelsen. Nævnet kan dog undtagelsesvis meddele tilladelse, hvis ansøgning indgives senere, men inden 1 år efter afgørelsen.

Stk. 4. Fogedrettens afgørelse efter § 561, stk. 2-4, § 562, stk. 1-3, § 563, § 566, stk. 3, 3. pkt., § 569, stk. 1, 4. pkt., § 570, stk. 2, 3. pkt., og stk. 3, § 571, stk. 1, § 576, stk. 2, og § 577, stk. 2, kan ikke kæres.

§ 584 a. Fogedrettens afgørelser om omkostninger, der er fastsat til mere end 20.000 kr., kan særskilt kæres. Det samme gælder afgørelser, hvorved det er bestemt, at ingen af parterne skal betale sagsomkostninger til den anden part, hvis der er spørgsmål om tilkendelse af sagsomkostninger med mere end 20.000 kr.

Stk. 2. Procesbevillingsnævnet kan meddele tilladelse til kære af fogedrettens afgørelse om omkostninger, der efter stk. 1 ikke kan påkæres, hvis særlige grunde taler derfor.

Stk. 3. Beslutning efter § 334, stk. 4, om salær, der er fastsat til højst 20.000 kr., kan ikke kæres. Procesbevillingsnævnet kan dog give tilladelse til kære, hvis særlige grunde taler derfor.

Stk. 4. Ansøgning om kæretiladelse skal indgives til Procesbevillingsnævnet inden 2 uger efter afgørelsen. Nævnet kan dog undtagelsesvis meddele tilladelse, hvis ansøgningen indgives senere, men inden 6 måneder efter afgørelsen.

§ 585. Landsrettens afgørelse i en kæresag kan ikke kæres. Procesbevillingsnævnet kan dog meddele tilladelse til kære, hvis kæren vedrører spørgsmål af principiel karakter. Hvis særlige grunde taler for det, kan tilladelsen begrænses til en del af sagen.

Stk. 2. Ansøgning om kæretiladelse skal indgives til Procesbevillingsnævnet inden 4 uger efter afgørelsen. I andre sager end auktionssager kan nævnet dog undtagelsesvis meddele tilladelse, hvis ansøgning indgives senere, men inden 1 år efter afgørelsen.

§ 586. Kære skal ske inden 4 uger efter, at forretningen er foretaget, eller, hvis forretningen ikke foretages, inden 4 uger efter den afgørelse, som kæres.

Stk. 2. Er der meddelt tilladelse efter § 584, stk. 2 og 3, § 584 a, stk. 2-4, eller § 585, skal kære ske inden 4 uger efter, at tilladelsen er meddelt ansøgeren.

Stk. 3. Såfremt kæren går ud på ophævelse af auktion over et luftfartøj, der er registreret i en fremmed stat, som har tiltrådt Genèvekonventionen af 19. januar 1948, er fristen dog 6 måneder efter salgsdagen, dersom den kærende som grund for ophævelsen påberåber sig, at reglerne i § 544, stk. 2, ikke har været overholdt.

Stk. 4. Iværksættes kære efter fristens udløb, afvises kæren af den ret, hvortil afgørelsen kæres. Retten kan dog undtagelsesvis tillade kære indtil 1 år, i auktionssager dog indtil 6 måneder, efter afgørelsen. Kæreskriftet skal i så fald indleveres inden 4 uger efter tilladelsens meddelelse. Bestemmelserne i § 398 finder tilsvarende anvendelse. Landsrettens afgørelse kan kun indbringes for Højesteret efter reglerne i § 392, stk. 3-5.

Kapitel 82.

Anke til landsretten – straffesager

§ 902. Anklagemyndigheden kan kun anke, når der efter loven kan idømmes andre offentligretlige følger end bøde eller konfiskation for lovovertrædelsen.

Stk. 2. Tiltalte kan kun anke, når tiltalte har givet møde i byretten og er idømt

- 1) mere end 20 dagbøder,
- 2) en bøde på over 3.000 kr.,
- 3) konfiskation af genstande af tilsvarende værdi eller
- 4) andre offentligretlige følger.

Stk. 3. Hvis sagen er fremmet i medfør af § 855, stk. 3, nr. 4, kan tiltalte anke, selv om tiltalte ikke har givet møde i byretten, hvis anken ikke omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld og betingelserne i stk. 2 i øvrigt er opfyldt.

Stk. 4. Afgørelser efter §§ 899 og 900 kan ikke indbringes for højere ret.

§ 903. Procesbevillingsnævnet kan tillade anke af domme, der ikke kan ankes efter § 902, stk. 1-3, hvis sagen er af principiel karakter eller særlige grunde i øvrigt taler for det.

Stk. 2. Ansøgning om tilladelse til anke skal indgives til Procesbevillingsnævnet inden 14 dage efter dommens afsigelse. Hvis det er tiltalte, der vil anke, beregnes fristen som i § 904, stk. 2 og 3. Procesbevillingsnævnet kan undtagelsesvis meddele tilladelse, hvis ansøgning indgives senere, men inden 1 år efter dommens afsigelse. Hvis det er anklagemyndigheden, der ønsker at anke, skal den samtidig med ansøgningen til Procesbevillingsnævnet sende underretning om ansøgningen til tiltalte. Manglende underretning medfører ikke, at sagen kan afvises.

Stk. 3. Reglerne i stk. 1 og 2 finder tilsvarende anvendelse på tilladelse til anke af de afgørelser, der er nævnt i § 902, stk. 4.

Stk. 4. Hvis Procesbevillingsnævnet meddeler tiltalte eller anklagemyndigheden tilladelse til anke efter stk. 1 eller 3, indbringer anklagemyndigheden sagen for landsretten. Sagen skal indbringes inden 14 dage efter, at Procesbevillingsnævnet har underrettet anklagemyndigheden om tilladelsen. Hvis det er anklagemyndigheden, der har fået tilladelse til anke, skal anklagemyndigheden forkynde en meddelelse om anke for tiltalte, jf. § 907, stk. 2, inden udløb af den frist, der er anført i 2. pkt.

§ 904. Ankefristen er 14 dage og regnes fra dommens afsigelse, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Hvis dommen skal forkyndes efter § 219 a, stk. 5, regnes tiltaltes ankefrist fra forkyndelsen.

Stk. 3. Hvis sagen er afgjort efter § 897 og tiltalte ikke var til stede eller gjort bekendt med tidspunktet for dommens afsigelse, regnes tiltaltes ankefrist fra den dag, hvor retten har sendt en udskrift af dommen til tiltalte.

Kapitel 83.

Anke til Højesteret – straffesager

§ 932. Landsrettens domme i straffesager kan kun ankes med Procesbevillingsnævnets tilladelse. Sådan tilladelse kan meddeles, hvis sagen er af principiel karakter eller særlige grunde i øvrigt taler derfor. Tilladelsen kan begrænses til en del af sagen, herunder med hensyn til de grunde, hvorpå anken kan støttes, jf. § 933, stk. 2, hvis særlige grunde taler for det.

Stk. 2. Ansøgning om tilladelse til anke skal indgives til Procesbevillingsnævnet inden 14 dage efter dommens afsigelse. Hvis det er tiltalte, der vil anke, beregnes fristen efter reglerne i § 904, stk. 2 og 3, og § 904, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse, hvis sagen er behandlet efter § 930 a. Procesbevillingsnævnet kan undtagelsesvis meddele tilladelse, hvis ansøgning indgives senere, men inden 1 år efter dommens afsigelse. Hvis det er anklagemyndigheden, der vil anke, skal den samtidig med ansøgningen til Procesbevillingsnævnet underrette tiltalte om ansøgningen. Manglende underretning medfører ikke, at sagen kan afvises.

Stk. 3. Når ansøgning om tilladelse til anke er indgivet, kan Højesteret beslutte, at fuldbyrdelse af dommen skal udsættes eller standses. Dette sker i hvert fald, når anke tillades.

§ 933. Ved iværksættelse af anken til Højesteret finder § 903, stk. 4, § 905, stk. 1 og 3, § 906, § 907, stk. 2-4, § 910, stk. 1 og 2, og § 913 tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Anke kan ske under henvisning til de grunde, der er nævnt i § 912, stk. 1, nr. 1-3. Reglen i § 912, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Sager om opløsning af politiske foreninger kan altid indbringes for Højesteret.

Kapitel 85.

Kære til højere ret – straffesager

§ 968 a. Kendelser og andre beslutninger, der er afsagt af landsretten under behandling af en ankesag, kan kun kæres til Højesteret af sagens parter eller de personer, der er nævnt i § 968, stk. 2, under tilsvarende betingelser som anført i § 968 og med Procesbevillingsnævnets tilladelse. Sådan tilladelse kan meddeles, hvis kæremålet angår spørgsmål af principiel karakter eller særlige grunde i øvrigt taler derfor.

Stk. 2. Ansøgning om tilladelse til kære skal indgives til Procesbevillingsnævnet inden 14 dage efter kendelsens eller beslutningens afsigelse. Er det tiltalte, der vil kære, og har tiltalte ikke været til stede ved afsigelsen, regnes ansøgningsfristen fra forkyndelsen af afgørelsen. Procesbevillingsnævnet kan undtagelsesvis meddele tilladelse, hvis ansøgning indgives senere, men inden 1 år efter kendelsens eller beslutningens afsigelse. Hvis det er anklagemyndigheden, der vil kære, skal den samtidig med ansøgningen til Procesbevillingsnævnet give underretning om ansøgningen til den, som kendelsen eller beslutningen vedrører. Manglende underretning medfører ikke, at sagen kan afvises.

Stk. 3. Hvis Procesbevillingsnævnet meddeler tiltalte eller anklagemyndigheden tilladelse til kære efter stk. 1, indbringer anklagemyndigheden sagen for Højesteret. Sagen skal indbringes inden 14 dage efter, at Procesbevillingsnævnet har underrettet anklagemyndigheden om tilladelsen.

Stk. 4. Kendelser og andre beslutninger, der er afsagt af landsretten under behandling af en ankesag, og som retter sig mod nogen, der ikke er part i sagen, kan kæres til Højesteret under tilsvarende betingelser som anført i § 968 uden tilladelse efter stk. 1, jf. dog § 1013, stk. 3.

§ 973. Landsrettens afgørelse i en kæresag kan kun kæres til Højesteret med Procesbevillingsnævnets tilladelse. Sådant tilladelse kan meddeles, hvis kæremålet angår spørgsmål af principiel karakter eller særlige grunde i øvrigt taler derfor. Tilladelsen kan begrænses til en del af sagen, hvis særlige grunde taler for det. Reglerne i § 968 a, stk. 2 og 3, finder tilsvarende anvendelse.

Kapitel 91.

Sagsomkostninger – straffesager

§ 1013. Når en dom er påanket, prøver den overordnede ret omkostningsspørgsmålet, for så vidt dettes afgørelse afhænger af ankens udfald, eller det særlig er inddraget under anken. En tilsvarende regel gælder, når kæremål rejses mod en kendelse, der har pålagt erstatning af omkostninger i forbindelse med straf eller lignende følger. I andre tilfælde kan kæremål rejses mod rettens afgørelse af omkostningsspørgsmålet, når afgørelsen er uafhængig af sagens udfald, og de pålagte omkostningers beløb kan antages at ville overstige 40 kr.

Stk. 2. Foranstående regler gælder også med hensyn til fastsættelse af vederlag til offentlige anklagere, hvor derom bliver spørgsmål, og til forsvarere.

Stk. 3. Landsrettens afgørelser om vederlag til forsvarere kan ikke kæres. Procesbevillingsnævnet kan dog meddele tilladelse til, at afgørelsen kæres til Højesteret, hvis kæremålet angår spørgsmål af principiel karakter eller andre særlige grunde i øvrigt taler for det. Reglerne i § 968 a, stk. 2 og 3, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. Pålagte omkostninger kan af restanceinddrivelsesmyndigheden inddrives efter reglerne i § 90, stk. 2-4, § 91, stk. 2-5, og § 92 i lov om fuldbyrdelse af straf m.v.

Serviceoven

Kapitel 30

Klage og domstolsprøvelse

§ 171. Byrettens afgørelse kan ikke indbringes for landsretten. Procesbevillingsnævnet kan dog give tilladelse til anke, hvis sagen er af principiel karakter eller særlige grunde i øvrigt taler derfor. Ansøgning om tilladelse skal indgives til nævnet inden 4 uger efter dommens afsigelse. Nævnet kan dog undtagelsesvis meddele tilladelse, hvis ansøgning indgives senere, men inden 1 år efter afsigelsen.

8.4 Oversigt over bestemmelser i retsplejeloven om fri proces

Kapitel 31

Retshjælp og fri proces

§ 325. Der kan efter ansøgning meddeles en person, der opfylder de økonomiske betingelser efter stk. 2-5, og som ikke har en retshjælpsforsikring eller anden forsikring, der dækker omkostninger ved sagen, fri proces efter reglerne i §§ 327 og 328.

Stk. 2. Personer, hvis indtægtsgrundlag ikke overstiger de i stk. 3-5 nævnte beløb, opfylder de økonomiske betingelser for at få fri proces, medmindre omkostningerne ved sagen må antages at blive uvæsentlige i forhold til ansøgerens indtægtsgrundlag. Justitsministeren fastsætter regler om opgørelse af indtægtsgrundlaget.

Stk. 3. Indtægtsgrænsen udgør 236.000 kr. (2005-niveau) for enlige.

Stk. 4. For samlevende anvendes parrets samlede indtægtsgrundlag, og indtægtsgrænsen udgør 300.000 kr. (2005-niveau). Hvis parret har modstående interesser i sagen, anvendes dog ansøgerens eget indtægtsgrundlag og indtægtsgrænsen for enlige.

Stk. 5. Indtægtsgrænsen forhøjes med 41.000 kr. (2005-niveau) for hvert barn under 18 år, herunder stedbørn eller plejebørn, som enten bor hos ansøgeren eller i overvejende grad forsørges af denne.

§ 326. De i § 323, stk. 6, og § 325, stk. 3-5, angivne beløb reguleres hvert år pr. 1. januar med 2,0 pct. tillagt eller fratrukket tilpasningsprocenten for det pågældende finansår, jf. lov om en satsreguleringsprocent. De regulerede beløb efter § 323, stk. 6, afrundes til det nærmeste hele kronebeløb, der kan deles med 10. De regulerede beløb efter § 325, stk. 3-5, afrundes til det nærmeste hele kronebeløb, der kan deles med 1.000. Reguleringen sker på grundlag af de på reguleringstidspunktet gældende beløb før afrunding. Justitsministeren bekendtgør hvert år, hvilke reguleringer der skal finde sted.

§ 327. Fri proces kan, jf. § 325, gives til en sag i 1. instans

1) i de i § 139, stk. 1, § 147 e og kapitel 42 omhandlede sager, dog ikke til sagsøgeren i sager om ændring af en aftale eller dom efter forældreansvarslovens § 14 eller § 17, stk. 2, 2) til forbrugeren i sager om tilbagebetaling af pengeydelse, som er omfattet af et påbud efter markedsføringsloven nedlagt af retten eller meddelt af Forbrugerombudsmanden, og 3) når ansøgeren helt eller delvis har fået medhold i

a) Advokatnævnet, jf. § 146,

b) et huslejenævn eller et beboerklagenævn,

c) et centralt statsligt klagenævn eller

d) et privat klage- eller ankenævn, der er godkendt af ministeren for familie- og forbrugeranliggender, og sagen er indbragt af ansøgeren til opfyldelse af nævnets afgørelse eller et forlig indgået for nævnet eller af modparten til ændring af nævnets afgørelse eller et forlig indgået for nævnet.

Stk. 2. Fri proces kan, jf. § 325, gives til en appelsag, når ansøgeren helt eller delvis har fået medhold i den foregående instans, og sagen er appelleret af modparten.

Stk. 3. Fri proces efter stk. 1 og 2 kan ikke gives, hvis det er åbenbart, at ansøgeren ikke vil få medhold i sagen.

Stk. 4. Fri proces efter stk. 1 og 2 meddeles af den ret, som sagen er indbragt for eller kan indbringes for. Afslås fri proces, træffes afgørelsen ved kendelse. Uanset § 392, stk. 2, kan afslag på fri proces til en sag, der behandles af Sø- og Handelsretten eller af landsretten som 1. instans, kæres uden særlig tilladelse.

§ 328. Uden for de tilfælde, der er nævnt i § 327, kan fri proces, jf. § 325, gives, hvis ansøgeren skønnes at have rimelig grund til at føre proces.

Stk. 2. I vurderingen af, om ansøgeren har rimelig grund til at føre proces, indgår blandt andet

- 1) sagens betydning for ansøgeren,
- 2) udsigten til, at ansøgeren vil få medhold i sagen,
- 3) sagsgenstandens størrelse,
- 4) størrelsen af de forventede omkostninger og
- 5) muligheden for at få sagen afgjort ved et administrativt nævn eller et privat klage- eller ankenævn, der er godkendt af ministeren for familie- og forbrugeranliggender.

Stk. 3. I sager i 1. instans om opsigelse eller ophævelse af boliglejemål eller ansættelsesforhold eller om personskade anses henholdsvis lejerens, arbejdstagerens og skadelidtes for at have rimelig grund til at føre proces, medmindre forhold som nævnt i stk. 2, nr. 2-5, klart taler herimod.

Stk. 4. Fri proces efter stk. 1-3 kan kun undtagelsesvis gives til sager, der udspringer af ansøgerens erhvervsvirksomhed, eller sagsøgeren i sager om ærekrænkelse, medmindre en ærekrænkelse af en vis grovhed er udbredt gennem et massemedium eller i øvrigt til en videre kreds.

Stk. 5. Fri proces efter stk. 1-3 meddeles af justitsministeren. Afslås fri proces, kan afslaget påklages til Procesbevillingsnævnet inden 4 uger efter, at ansøgeren har fået meddelelse om afslaget.

§ 329. Uden for de tilfælde, der er nævnt i § 325, jf. §§ 327 og 328, kan justitsministeren efter ansøgning meddele en part fri proces, når særlige grunde taler for det. Dette gælder navnlig i sager, som er af principiel karakter eller af almindelig offentlig interesse, eller som har væsentlig betydning for ansøgerens sociale eller erhvervsmæssige situation. Afslås fri proces, kan afslaget påklages til Procesbevillingsnævnet inden 4 uger efter, at ansøgeren har fået meddelelse om afslaget.

§ 330. Justitsministeren kan fastsætte regler om indholdet af en ansøgning om fri proces og om de oplysninger, som ansøgeren skal meddele.

§ 331. Fri proces medfører for vedkommende part

- 1) fritagelse for afgifter efter lov om retsafgifter,
- 2) beskikkelse af en advokat til at udføre sagen mod vederlag af statskassen, jf. § 334,
- 3) godtgørelse fra statskassen for udgifter, som med føje er afholdt i forbindelse med sagen,
- 4) fritagelse for at erstatte modparten sagens omkostninger og
- 5) i boer omfattet af § 1 i lov om ægtefælleskifte m.v. fritagelse for
 - a) sikkerhedsstillelse for omkostninger ved boets behandling,
 - b) betaling af partens andel af bobehandlerens salær og
 - c) hæftelse for statskassens krav mod den anden ægtefælle, jf. § 44, stk. 1, i lov om ægtefælleskifte m.v.

Stk. 2. Fri proces kan i bevillingen begrænses til enkelte af de i stk. 1 nævnte begunstigelser.

Stk. 3. I boer omfattet af § 1 i lov om ægtefælleskifte m.v. gælder følgende:

- 1) Fritagelsen for afgifter efter stk. 1, nr. 1, omfatter ikke skifteafgift efter §§ 34 a og 34 b i lov om retsafgifter.
- 2) Stk. 1, nr. 2, finder kun anvendelse, når skifteretten beskikker en advokat i medfør af § 23 i lov om ægtefælleskifte m.v.

3) Stk. 1, nr. 3, finder ikke anvendelse.

Stk.4. Virkningerne af fri proces omfatter hele sagen i den pågældende instans, herunder den procedure, der er nødvendig for at opnå en ny foretagelse af sagen for samme ret, samt fuldbyrdelse af afgørelsen. Virkningerne omfatter tillige de foranstaltninger, som af hensyn til forberedelsen af sagsanlægget med føje er foretaget inden meddelelse af fri proces.

Stk.5. Virkningerne af fri proces omfatter også behandlingen af sagen i 2. eller 3. instans, såfremt sagen er indbragt for højere ret af modparten og den part, der har fri proces, helt eller delvis har fået medhold i den foregående instans.

Stk.6. Virkningerne af fri proces ophører ikke ved en parts død.

Stk.7. Bevillingen kan tilbagekaldes, når de forudsætninger, under hvilke den er meddelt, viser sig ikke at være til stede eller at være bortfaldet. Når bevillingen tilbagekaldes, ophører virkningerne af fri proces.

§ 332. Retten træffer afgørelse om betaling af sagsomkostninger, som om der ikke var givet fri proces, herunder et skønsmæssigt fastsat beløb svarende til de afgifter, der efter sagsgenstandens værdi skulle have været betalt, jf. § 331, stk. 1, nr. 1. I det omfang en part er fritaget for betaling af sagsomkostninger til modparten, jf. § 331, stk. 1, nr. 4, betales sagsomkostningerne af statskassen. Pålægges modparten at betale sagsomkostninger, tilfalder beløbet statskassen. Har den part, der har fri proces, selv afholdt udgifter i anledning af sagen, fordeler retten dog beløbet mellem statskassen og parten.

Stk. 2. Retten kan pålægge en part, der har fri proces, helt eller delvis at erstatte statskassens udgifter ved den fri proces, i det omfang udgifterne ikke pålægges modparten, når partens forhold, herunder som disse er efter sagens udfald, taler for det.

§ 333. For hver ret antager justitsministeren et passende antal advokater til at udføre sager for parter, der har fri proces, eller for hvem der i øvrigt beskikkes en advokat efter reglerne i denne lov. Justitsministeren kan ved antagelse af en advokat ved en byret bestemme, at der ikke skal tilkomme den pågældende godtgørelse for rejseudgifter ved møde inden for retskredsen.

Stk. 2. I ankesager kan den advokat, der har været beskikket under behandlingen i den foregående instans, beskikkes til også at føre sagen for den overordnede ret, såfremt advokaten er mødeberettiget for denne ret.

Stk. 3. Efter partens anmodning kan en advokat, der ikke er antaget ved vedkommende ret, beskikkes, såfremt det findes forsvarligt og advokaten er mødeberettiget for retten og villig til at lade sig beskikke.

Stk. 4. En autoriseret advokatfuldmægtig eller en advokat, der ikke har møderet for landsret, kan beskikkes i en sag, der anmeldes som prøvesag, hvis det findes forsvarligt. Det er dog en betingelse, at sagen ikke på forhånd skønnes uegnet som prøvesag, og at parten meddeler samtykke hertil.

Stk. 5. De i stk. 1 nævnte advokater skal yde retshjælp efter § 323, stk. 1, 2. pkt. Advokater, der ikke er omfattet af stk. 1, kan ved anmeldelse til den myndighed, som justitsministeren bestemmer, påtage sig en tilsvarende forpligtelse.

§ 334. Beskikkelse af advokat meddeles af rettens præsident (på Bornholm af dommeren). Beskikkelsen omfatter også retshandlinger ved anden ret.

Stk. 2. Der tilkommer den beskikkede advokat et passende salær samt godtgørelse for udlæg, herunder rejseudgifter, som advokaten med føje har haft i forbindelse med hvervet, jf. dog § 333, stk. 1, 2. pkt.

Stk. 3. Anmoder parten om beskikkelse af en bestemt advokat, kan retten betinge beskikkelsen af, at advokaten helt eller delvis frafalder krav mod statskassen om godtgørelse for rejseudgifter.

Stk. 4. Salær og godtgørelse fastsættes af den ret, der har foretaget beskikkelsen. Fastsættelsen sker ved særskilt beslutning samtidig med sagens eller retshandlingens afslutning.

Stk. 5. Den beskikkede advokat må ikke modtage salær eller godtgørelse ud over de beløb, der er fastsat af retten. I de i stk. 3 nævnte tilfælde og i tilfælde, hvor den beskikkede advokat giver møde ved en anden ret, jf. stk. 1, 2. pkt., kan der dog træffes aftale mellem parten og advokaten om, at parten skal betale rejseudgifter, der ikke dækkes af statskassen. Reglen i 1. pkt. gælder ikke, såfremt der er truffet særlig aftale mellem parten og advokaten om vederlaget og advokaten frafalder krav på vederlag af statskassen.

Stk. 6. Såfremt omkostninger ved sagen er dækket af en retshjælpsforsikring eller anden forsikring, skal salær og godtgørelse til den beskikkede advokat i første række betales af forsikringen.

§ 335. Såfremt omkostninger ved sagen er dækket af en retshjælpsforsikring eller anden forsikring, indtræder statskassen i sikredes krav mod forsikringsselskabet, i det omfang statskassen har ydet dækning efter reglerne om retshjælp og fri proces. Dette gælder dog ikke dækning i form af fritagelse for afgifter efter § 331, stk. 1, nr. 1.

§ 336. Der kan efter ansøgning ydes en part, som har en retshjælpsforsikring eller anden forsikring, der dækker omkostninger ved sagen, godtgørelse fra statskassen af den del af omkostningerne, der overstiger forsikringens maksimum, såfremt sagens karakter eller omstændighederne i øvrigt kan begrunde, at omkostningerne ikke har kunnet afholdes inden for forsikringens maksimum. Bestemmelserne i §§ 325-328 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Omkostninger ved sagen dækkes efter stk. 1, i det omfang statskassen, hvis der havde været meddelt fri proces, ville have ydet dækning efter §§ 331, 332 og 334.

Stk. 3. Når retten i medfør af § 327, stk. 4, har truffet afgørelse om, at betingelserne i stk. 1 for dækning af den del af omkostningerne, der overstiger forsikringens maksimum, er opfyldt, fastsætter retten samtidig, hvilket beløb der kan dækkes, jf. stk. 2.

Stk. 4. Når justitsministeren eller Procesbevillingsnævnet i medfør af § 328, stk. 5, har truffet afgørelse om, at betingelserne i stk. 1 for dækning af den del af omkostningerne, der overstiger forsikringens maksimum, er opfyldt, kan justitsministeren træffe afgørelse om udbetaling af det ansøgte beløb, såfremt dette kan godkendes, jf. stk. 2. Kan justitsministeren ikke godkende det ansøgte beløb, sender justitsministeren sagen til den ret, der behandler eller senest har behandlet sagen, hvorefter retten fastsætter, hvilket beløb der kan dækkes, jf. stk. 2.

Kapitel 45

Fri proces i fogedsager

§ 500. Fogedretten vejleder i fornødent omfang den, der ikke møder med advokat, om hans retsstilling.

Stk. 2. Retten kan give en person, der opfylder de økonomiske betingelser efter § 325, fri proces, hvis den pågældende har behov for advokatbistand for fogedretten

8.5 Bekendtgørelse nr. 1245 af 22. oktober 2013 om fri proces

Bekendtgørelse om fri proces

I medfør af § 325, stk. 2, § 326 og § 330 i lov om rettens pleje, jf. lovbekendtgørelse nr. 1139 af 24. september 2013, fastsættes:

§ 1. Ved afgørelser om fri proces benyttes som indtægtsgrundlag summen af:

- 1) den personlige indkomst efter personskattelovens § 3 og
- 2) kapitalindkomsten efter personskattelovens § 4 med tillæg af aktieindkomsten efter personskattelovens § 4 a og CFC-indkomsten efter personskattelovens § 4 b.

Stk. 2. Ved beregninger efter stk. 1 anvendes de indkomster, der fremgår af årsopgørelsen for det forrige kalenderår. Hvis summen af kapitalindkomsten, aktieindkomsten og CFC-indkomsten er negativ, ses der bort fra den. For samlevende gælder dette kun, hvis parret samlet set har negativ indkomst af de nævnte arter.

Stk. 3. Fri proces efter retsplejelovens §§ 327 og 328 kan meddeles, hvis ansøgerens indtægtsgrundlag opgjort efter stk. 1 er 299.000 kr. eller mindre. Lever ansøgeren i et samlivsforhold, kan fri proces meddeles, hvis summen af parrets indtægtsgrundlag er 380.000 kr. eller mindre. Hvis parret har modstående interesser i sagen, anvendes dog ansøgerens eget indtægtsgrundlag og indtægtsgrænsen for enlige.

Stk. 4. Beløbene i stk. 3 forhøjes med 52.000 kr. for hvert barn, herunder stedbørn og plejebørn, under 18 år, som enten bor hos ansøgeren eller i overvejende grad forsørges af denne.

§ 2. Afviger ansøgerens aktuelle indkomstforhold ifølge de foreliggende oplysninger væsentligt fra det, der er lagt til grund ved opgørelsen af indtægtsgrundlaget efter § 1, stk. 1, lægges de tilsvarende aktuelle indkomstforhold til grund. Det samme gælder, hvis der ikke er opgjort et indtægtsgrundlag for ansøgeren.

§ 3. Er ansøgeren under 18 år, kan der tillige tages hensyn til forældrenes økonomiske forhold.

§ 4. Ansøgeren skal vedlægge årsopgørelse fra skattemyndighederne for 2012. Indgives ansøgningen i december 2014 vedlægges tillige årsopgørelsen for 2013. Lever ansøgeren i et samlivsforhold, skal samleverens årsopgørelse tillige vedlægges. Dette gælder dog ikke, hvis parret har modstående interesser i sagen.

Stk. 2. Ansøgeren skal oplyse antallet af børn, herunder stedbørn og plejebørn, under 18 år, som enten bor hos ansøgeren eller i overvejende grad forsørges af denne.

Stk. 3. Ansøgeren skal oplyse, om der er en retshjælpsforsikring eller anden forsikring, der dækker omkostningerne ved sagen.

Stk. 4. Civilstyrelsen kan pålægge ansøgeren at tilvejebringe yderligere oplysninger til brug for sagens behandling.

§ 5. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 2014.

Stk. 2. Bekendtgørelsen finder anvendelse på ansøgninger, der behandles den 1. januar 2014 eller senere, medmindre den retssag, hvortil der ansøges om fri proces, er afsluttet før denne dato.

Stk. 3. Bekendtgørelse nr. 1084 af 22. november 2012 om fri proces ophæves. Bekendtgørelsen finder dog fortsat anvendelse på ansøgninger om fri proces i retssager, der er afsluttet før den 1. januar 2014.

Justitsministeriet, den 22. oktober 2013

Morten Bødskov

/ Astrid Mavrogenis

Procesbevillingsnævnet

St. Kongensgade 1-3, 2. sal

1264 København K

Telefon 33 12 13 20

Telefax 33 12 10 77

Hjemmeside: www.procesbevillingsnaevnet.dk